

MARTINSKÝ Evanjelik

2012/3-4

ROČNÍK 19

Alebo vypestujte dobrý strom, i jeho ovocie bude dobré;
alebo vypestujte planý strom, i jeho ovocie bude plané;
lebo strom poznať po ovoci.

Mt 12, 33

Pane Bože, ďakujeme Ti, že si k nám dobrý.
Ďakujeme za našu Evanjelickú základnú školu,
za to, že sa v nej môžeme stretávať a učiť o Tebe.
Prosíme Ťa za nás prváčikov, aby si nás požehnával a strážil.
Amen.

Miškova modlitbička
v novom školskom roku 2012/13

POŽEHNANÝ – POŽEHNANÍM

Anna Belanji

1. Sám, šiel som týmto svetom sám, hľadal zmysel nových rán,
každý deň sa prebúdzal s otázkou:
Kam, kam až, Pane, musím zájsť, aby som Ťa mohol nájsť,
aby som Ťa stretol, našiel nádej.
Sám, šiel som sám, svetom sám, kým ma neoslovil Pán a riekol:
Pod', pod' môj milý Abrahám, nájdeš zmysel nových rán,
mám s tebou dávny plán. Pod', opusti svoj starý svet,
aj keď máš už mnoho liet. Veľmi ťa požehnám. Tak pod'!

2. S Ním, šiel som týmto svetom s Ním, svojím Bohom všemocným;
Bohom, ktorý dáva viac, než čakám.
Dal, dal mi zmysel nových dní, poznám silu modlitby,
v skúške rastie pevná viera, nádej.
S Ním, šiel som s Ním, ďalej s Ním. V nádeji aj proti nádeji verím,
lebo On ma požehnal, Boh, ktorý mi všetko dal, má so mnou dobrý plán.
S Ním idem, hľadám nový svet, aj keď mám už mnoho liet,
s Ním nemusím sa báť. Len s Ním. Len s Ním.

3. Pod' s Pánom týmto svetom; pod', veď života tvojho loď,
pevný prístav morí skúšok hľadá.
Ver, ver, aj keď už nemáš síl a je málo pekných chvíľ,
Boh je blízko, dáva vieru, nádej.
Pod', s Pánom pod' ďalej, pod', kým ťa volá Boh a vraví: Môj si ty,
chcem ťa veľmi požehnať, chcem sa tvojím Pánom stať,
chcem ti svoju lásku dať.
Pod', so mnou nájdeš nový svet, či máš málo, či mnoho liet,
so mnou nemusíš sa báť.
Ver, môžeš byť požehnaný, a tak sa stať požehnaním,
nájdeš zmysel nových dní.
Len pod'...

EFATA!

Keď (Ježiš) opustil týrsky kraj, prišiel cez Sidon zase k moru Galilejskému, do prostriedku kraja Desiatmestia. Tu priviedli k Nemu hluchého a zajakavého a prosili Ho, aby položil ruku na neho. On ho vzal stranou, von zo zástupu, vložil mu svoje prsty do uší a slinou sa mu dotkol jazyka. Potom, pozdvihnúc oči k nebu, zavzdychol a povedal mu: Efata!, to jest: Otvor sa! I otvorili sa mu uši, jazyk sa mu hneď rozviazal a hovoril správne. I prikázal im (Ježiš), aby nikomu nehovorili; ale čím viac im prikazoval, tým viac to rozhlasovali. A náramne žasli hovoriac: Všetko dobre učinil; aj hluchým dáva sluch, aj nemým reč.

Mk 7, 31–37

Martin 24. 6. 2012

Milí bratia a sestry, poznal som jedného človeka, ktorý bol hluchonemý. Chodil do tohto nášho cirkevného zboru. Volal sa Janko Somora, veľa o ňom neviem, ale medzi martinskou mládežou bol známy ako „hluchý Jano“. Nevynechal takmer ani jednej služby Božie, sedával vždy na tom istom mieste. Niekedy som si ho všimol a mal som pocit, akoby počul. Pozorne sledoval, čo sa robí. Keď sa modlilo, tak sklonil hlavu, keď sa vstávalo, vstal aj on, keď sa smialo, smial sa aj on. Do kostola chodil medzi prvými, a keď bolo treba, zbieral papieriky okolo, alebo zametal... Vedel som, že je jedným z nás, že patrí k nám, nielen k martinskému zboru, ale ku všetkým, ktorí patria Kristovi, bol jedným z nás, ale predsa to nebolo to isté. Tento človek mal uši ako my, ale nikdy nimi nepočul, mal ústa presne také ako my, ale nikdy nimi nehovoril.

Mnohokrát som si položil otázku: Prečo sem prichádza tento človek? Čo ho privádza do chrámu každú nedeľu? Ako vníma Boží hlas? My, ktorí počujeme a hovoríme, často hodnotíme služby Božie ako miesto, kde môžeme spievať Bohu, chváliť Ho a modliť sa k Nemu, alebo aká bola kázeň. Niekedy dokonca hodnotíme služby Božie podľa toho ako pán farár spieva. Všetko ide cez naše uši alebo ústa. Ale čo alebo kto privádza k počúvaniu slova Božieho toho hluchého Jana?! Ak to tomuto človeku neprichádza cez sluch, kadiaľ potom?

Odpoveď na túto otázku dáva práve prečítaný príbeh, v ktorom Ježiš uzdravuje hluchonemého. Ježiš prikazujúc EFATA, čo je „otvor sa“, otvára dovtedy hluchému človeku uši a následne i ústa.

Pre tohto človeka sa začína nový život. Ušami, ktorými nikdy nepočul, počuje zrazu všetko. Nám bratia a sestry, ktorí počujeme a hovoríme od narodenia, nám sa to možno nezdá až také fantastické. Ale pre tohto uzdraveného sa zvuky a hlasy, ktoré sa nám zdajú normálne a už ich takmer ani nevnímame, spev vtákov, milé hlasy našich blízkych, prvé slová našich detí, hádky u susedov, tvrdé slová medzi priateľmi, zvuk motorky a kosačky na trávu na druhom konci ulice, to všetko znie pre neho ako jedna obrovská symfonická báseň. Ústami, ktorými dovtedy vydával len nejasné zvuky, neraz odpudzujúce druhých, môže teraz pomaly vstupovať do tajomstiev krásy reči.

Takúto obrovskú zmenu v živote človeka môže uskutočniť jedine Ježiš Kristus, Boží Syn. On jediný môže urobiť ten jedinečný zázrak nového života. Náš text ho-

vorí: „On ho vzal stranou, von zo zástupu“ – vzal ho bokom, vyčlenil ho. Ako keby práve v tomto akte bol symbol cesty za Pánom. Ako keby mu povedal, poď ku mne, ak chceš počuť moje efata, musíš byť iba môj. Keď ho Ježiš vzal stranou, ako keby ho urobil svätým. Svätý v biblickej reči znamená oddelený, oddelený pre Pána. Toho, ktorý bol dosiaľ oddelený iba pre svet a jeho žiadosti, oddelil Boh pre večný život. Tu hluchonemý počul prvýkrát efata, hoci ešte nebol uzdravený. Text ďalej hovorí: „Potom pozdvihnúc oči k nebu, zavzdychol a povedal mu efata“. Dnes je mnoho liečiteľov ľudí, ktorí sa tvária, že všetko vyriešia a iste aj vtedy ich bolo mnoho. Ale toto Ježišovo efata je iné. Nie je jedno z mnohých ľudských pokusov, ale je iné. Ježišovo efata je z neba, Jeho efata je vôľa samotného Boha. Ak chceme, aby do nášho života prichádzalo pravé svetlo, aby sa naše ťažkosti neriešili len dočasne, ale inak, tak musí prísť z neba, od Boha. Ak budeme niekedy v ťažkostiach, tak tento pohľad nahor by nám nemal chýbať.

Evanjelista Marek v tomto príbehu píše: „Otvorili sa mu uši, jazyk sa mu hneď rozviazal, a hovoril správne“. Tu nejde len o to, že hovorí, ale že hovorí správne. V gréčtine je tu použitý výraz *ORTHOS*, t. j. rovný, priamy, alebo správny. *ORTHO-DOXIA* – pravoslávny, pravoverný, ten kto má pravé poznanie Boha. Ten uzdravený nezačal len hovoriť alebo hovoriť štylisticky správne, ale začal rozumieť Božím pravdám.

Bez Ježišovho efata sa aj naša krásna reč stáva nezrozumiteľnou. Začíname sa podobať Babylonu, kde si ľudia prestali jednoducho rozumieť. Chýbala im spoločná reč. Prestali akceptovať Boha. Preto sa to skončilo skôr, ako by niečo dokončili. Iba Ježišovo efata nám dáva spoločnú reč, a tou je LÁSKA. Bez nej sa akékoľvek vyčibrené rétorické schopnosti stávajú prázdny zvukom zvonu. Tak ako píše Pavol v 1K 13, 1: *A čo by som aj ľudskými jazykmi hovoril, aj anjelskými, a lásky by som nemal, bol by som iba cvendžiacim kovom a zvučiacim zvonom.* V Ježišovom efata je niečo viac ako len schopnosť krásne hovoriť, viac ako len schopnosť počúvať iných. V Jeho efata je tajomstvo našej spásy. Aj to budeme v nasledujúcich okamihoch nášho spoločenstva veľmi potrebovať.

Spomínaný hluchý Jano toto efata – otvor sa – počul aj napriek tomu, že bol hluchý a nemý. Preto sedával každú nedelu tam na svojom mieste ako jeden z nás, ako jedno z Božích detí. Snažme sa preto aj my, aby slovo nášho Pána otváralo srdcia všetkým a aby sa nestalo to, že ten, ktorý je hluchonemý, potrebuje Ježišovo efata najmenej. V tom nám všetkým Pán Boh pomáha. Amen.

Modlitba:

Nebeský Bože, ďakujeme Ti za dar Tvojho slova, aj toho, ktoré počujeme, aj toho, ktoré vidíme, a že náš chválospev Ti je milý a lúbezný. Uvedomujeme si však, že počuť a rozumieť Tvojmu slovu nie je samozrejmé. Sme svedkami toho, ako si svet pred Tvojím slovom zapcháva uši. Neraz sme to aj my sami, ktorí sa nenecháme osloviť, a tak sa stávame dobrovoľne, programovo a niekedy až vypočítavo hluchí. Ty si nám však poslal svojho Syna, ktorý aj hluchým dáva sluch a nemým reč. Vieme aj to, že najhoršia hluchonemosť je tá duchovná. A niekedy máme pocit, že je trvalo nevyliciteľná. Ale dnes sme počuli, že Tvoje efata lieči najmä naše srdce. Daj, aby sa otvorilo vždy, keď to bude potrebné. Amen.

S témou „modlitba“ získala prvenstvo

Na treťom ročníku medzinárodnej súťaže v duchovnej tvorbe mladých autorov **Vivat Georgius Tranoscusius** získala žiačka Evanjelickej základnej školy v Martine **Natália Calíková** v kategórii prozaickej tvorby prvenstvo. Žiačka 8. ročníka si dnes našla čas a počas veľkej prestávky nám stihla porozprávať nielen o téme svojej víťaznej práce, o Bohu či modlitbe, ale aj o tom, kto bol na ňu najviac hrdý a aké to je byť medzi desiatkami talentovaných autorov víťazkou.

V prozaickej tvorbe si spomedzi mnohých mladých autorov vyhrala prvé miesto. Aké boli bezprostredné reakcie tvojho okolia?

Moji rodičia boli veľmi radi a boli na mňa hrdí. Páčilo sa im, čo so napísala. Aj môj triedny povedal, že je na mňa hrdý, a to ma ozaj veľmi potešilo. Dievčatá v triede sa tešili spolu so mnou a boli šťastné, že som to vyhrala.

Čo ti napadlo ako prvé tesne po vyhlásení výsledkov?

Pamätám si to jasne. Napadlo mi, že to nie je možné, aby som práve ja bola prvá! Bola som rada a veľmi vďačná za príležitosť písať práve o takejto téme. Bola som vďačná najmä Pánu Bohu.

Témou, ktorou si zviazala v próze, bola „modlitba“. Kto ňa viedol k modlitbe, resp. k viere?

Odmalička ma k viere viedli moji rodičia. Modlila som sa s nimi a celá rodina chodievame spolu do kostola. Z Biblie mi ani tak nečítali, rozprávali mi však biblické príbehy. Veľakrát som ja sama videla, ako sa moji rodičia modlia, a tak bola viera v Boha pre mňa v podstate prirodzená.

Preto si sa rozhodla písať v literárnej súťaži práve o modlitbe?

Áno aj preto. Podľa mňa sa vie úprimne modliť len málo ľudí. Modlitba je pritom tak veľmi dôležitá... Väčšina ľudí sa modlí preto, aby im Boh niečo dal alebo aby im niečo splnil. Nemodlia sa preto, aby ďakovali za jednoduché a bežné veci, ktoré sú samozrejmé. Chcela som tento svoj názor napísať, pretože modlitbu chápem predovšetkým ako rozhovor s Bohom.

Vo svojej práci píšeš, že niekedy mávaš problém sa na svoju modlitbu sústrediť. Čo ti vtedy najviac pomáha?

Áno, je to tak. Mám problém sa sústrediť a myšlienky mi odbiehajú. Vždy sa však usilujem myslieť na to, že sa rozprávam s Bohom a že moje myšlienky posielam práve Jemu.

Aká má byť podľa teba skutočná modlitba?

Hlavne by sme mali ďakovať, pretože od Pána sme dostali všetko to, čo máme. Mali by sme Ho viac chváliť za to, že aj keď nie sme dokonali, On je s nami stále a vždy nám pomáha.

Tvoja práca sa začína slovami „Každý deň o niečo prosíme“. O čo najviac prosíš ty?

Prosím, ako každý iný človek, najmä o zdravie a aby sme sa mali všetci vzájomne radi. Často prosím aj o šťastie a o to, aby nám Pán Boh odpustil naše hriechy; aby sme boli dobrí k ľuďom vókol nás a vždy Jemu milí.

Sú tvoje prosby vždy naplnené?

Všetko, čo potrebujem, mám. Boh mne i mojej rodine dáva všetko, čo potrebujeme. Niekedy by mohlo byť zdravie lepšie..., ale Boh nám naozaj dáva všetko, čo potrebujeme.

Ako chápeš nenaplnené, nevyslyšané prosby?

Boh vie, ktoré prosby nie sú pre nás potrebné, a preto ich nevypočúva. A keď prosím o niečo, čo považujem za dôležité, a nesplní sa to, Boh vie, prečo to má byť tak, prečo je to dobré. Verím, že má pre nás pripravené niečo lepšie, ako chceme my. Taký je náš Boh!

Príhovor k novozvoleným presbyterom CZ ECAV Martin – 29. 4. 2012, Jubilate!

Ty si však podpás bedrá, povstaň a hovor im všetko, čo ti prikážem. Nemaj strach pred nimi, aby som ti ja nenahnal strachu pred nimi. Ajhľa, dnes urobil som ťa opevneným mestom, železným stĺpom, bronzovou hradbou proti celej krajine, proti kráľom Júdu a jeho kniežatám, proti jeho kňazom a ľudu krajiny. A budú brojiť proti tebe, ale nepremôžu ťa, lebo ja som s tebou – znie výrok Hospodinov – aby som ťa vyslobodil.

Jer 1,17-19

Milí bratia a sestry,
 a v tejto chvíli zvlášť vy, vážení presbyteri a milé presbyterky!

Vybral som k tomuto vášmu sľubu úvodné slová z proroka Jeremiáša, lebo som presvedčený, že môžu výrazným spôsobom obohatiť vaše rozhodnutie vziať na seba bremeno zodpovednosti a služby, ale aj výsadu byť dobrými, kvalitnými a spoľahlivými stĺpmi evanjelického cirkevného zboru v Martine. Takto vstupujete na cestu vašich predkov vo viere, ktorí viac ako 460 rokov formovali tvár tohto nášho spoločenstva.

Prečítané slová tvoria záver prorokovho povolania. A vypovedané sú s obrovskou naliehavosťou. Lebo sú povedané v kontexte súdu nad neposlušným izraelským národom. Možno si myslíme, že tieto slová majú ďaleko od reality dnešného sveta, ktorý si žije svoju virtuálnu bezpečnosť. Nič nám nechýba, prežívame oproti veku našich rodičov a starých rodičov skoro blahobyť. Viem si predstaviť, ako sa kedysi skladali na tento kostol, aby sme tu my mohli aj dnes takto stáť. Ako doniesli zlatku s tým, že na najbližší mesiac sa budú musieť uskromniť. My neraz dávame z toho, čo nám zostane. Áno, je to pravda, žijeme v čase mnohých kríz, ale hlavne v kríze, ktorá z človeka urobila

monštrum bez Boha. Svoje poslanie presbytera nastupujete do doby, ktorá nesie v sebe prívlastok náboženskej ľahostajnosti. Zrejme ide o najhoršieho nepriateľa viery i cirkvi. Pán Boh naňho upozorňuje slovami proroka Jeremiáša, ktoré sú práve dnes veľmi živé. Preto nám s obrovskou naliehavosťou znejú slova: *Ty si však podpás bedrá.*

V Starej zmluve tento výraz znamenal najmä prípravu na boj. Pán Ježiš ho používa iba jedenkrát. Keď sa skláňa k učeníkom a začne im umývať nohy. Nielen predvídal, ale presne vedel a zvestoval, že najväčšieho protivníka nepremôžeme vojnou, ale láskou. Keď podľa predpovede Ježiša Krista v Matúšovom evanjeliu v našom svete navidomoči chladne láska mnohých, tak jedinou možnosťou, ako priniesť Božie slovo človeku, je: opásť si bedrá a slúžiť.

K naliehavosti nás pozýva aj výzva: *povstaň a hovor*. Naša služba, náš zápas má byť viditeľný. Presbytera musí byť vidieť a počuť. Veľmi som sa potešil tej brigáde, na ktorej sa zúčastnil pekný počet aj z vás. Jednotky Alexandra Veľkého víťazili vraj aj napriek početnej menšine preto, lebo on išiel vždy ako prvý. Presbyter musí ísť tiež príkladom v čase i v nečase.

Najmä ty, milý brat dozorca Daniel, ale aj všetci ostatní, máme byť prví, ktorí do

zboru prichádzajú, a poslední, ktorí z neho odchádzajú a radšej sa dvakrát presvedčia, či nezostalo pootvorené okno...

Ale najmä vo veciach viery a Božieho slova, veď sme čítali: *a hovor všetko, čo ti prikážem*. Teraz nejde o naše rétorické schopnosti, aj keď sme vďační, že máme bratov a sestry, ktorých hlas nás potešuje rovnako, ako to, čo hovoria. Veď vy máte stáť v prvom šiku: máte byť prvými vykonávateľmi Božích posolstiev, či sú príjemné, alebo nepríjemné. Veď slovo, ktoré má prorok hovoriť, má mieriť zočivoči vlastnému národu. Áno, presbyter má hovoriť v prvom rade k cirkvi a k spoločenstvu, ktoré mu dalo dôveru. Prihovorí sa k domácim viery býva niekedy najťažšie. Teraz nemyslím len na vyberanie cirkevného príspevku na fíliách, ale na oveľa náročnejšiu službu, keď máme strateným spomedzi nás pripomínať a ukázať to, že ich Pán Boh miluje a cirkev očakáva...

Včera nám to na seniorátnom konvente pripomínal brat biskup Východného dištriktu ECAV Slavomír Sabol, že tak ako dostal Peter šancu od Pána začať nanovo, tak máme aj my ostatní Pánom oslovení privádzať k tejto šanci ostatných zúfalých a stratených. Netreba sa báť, že to nezvládneme. Nie je to celkom o našej schopnosti. Pán Boh Jeremiášovi hovorí: *Ajhľa, dnes som ťa urobil opevneným mestom, železným stĺpom a bronzovou hradbou..., budú proti tebe brojiť, ale ťa nepremôžu, lebo ja som s tebou*. Práca presbytera je o vernosti a dôvere. Ak dôverujeme Bohu, tak sa nemusíme báť, lebo s nami bude väčší, než je ten vo svete.

Vyprosujem si aj v tejto chvíli pre vás, vážení presbyteri a milé presbyterky, Božie požehnanie, múdrosť ducha, lásku a ochotu k službe na Pánovej vinici v tomto bohumilom martinskom evanjelickom cirkevnom zbere. Amen.

MILAN KUBÍK, ZBOROVÝ FARÁR

Pre náš martinský zbor bola 3. nedeľa po Veľkej noci, Jubilate, slávnostná. Služby Božie sa konali v duchu úvodu a sľubu novozvolených presbyterov. Za zvukov organového chorálu vstúpili do chrámu na čele so zborovým bratom farárom Milanom Kubíkom presbyteri, ktorí dostali dôveru viesť zbor po dobu 6 rokov na volebnom konvente dňa 4. 3. 2012. Konventuáli zvolili nového zborového dozorca, 18 presbyterov a vo funkcii potvrdili ďalších 6 presbyterov. Po úvodnej piesni a liturgii sa novozvoleným funkcionárom prihovoriť brat farár. Pieseň zborového spevokolu *Pán zastavil sa na brehu* zvýraznila poslanie a úlohu všetkých ochotných, ktorých Pán povoláva k sebe, do práce „lovíť srdcia slov Božích pravdou“.

Po slávnostnom sľube a uvedení do funkcie zborového dozorca Daniela Borcovana zložili sľub a boli uvedení do funkcií presbyteri a presbyterky: Jelka Borcovanová, Viera Brnová, Karol Figura, Janka Figurová, Alena Hulejová, Petronela Husárová, Eva Jesenská, Dušan Kompiš, Michal Kubík, Janka Kušmíreková, Lenka Taškárová a Milan Tkáč. Z osobných dôvodov boli ospravedlnení: Boris Bukovský, Ružena Jurisová, Miloš Kovačka, Katarína Plžová, Jaroslav Polák a Jozef Sopoliga, ktorí presbyterský sľub zložila dodatočne. Za všetkých novouvedených funkcionárov sa v modlitbe poďakoval, Božie požehnanie a pomoc vyprosil zborový dozorca.

Na záver slávnostnej časti služieb Božích bolo udelené čestné presbyterstvo sestre Nadke Kondekovej a bratovi Františkovi Záborskému, dlhoročným bývalým presbyterom.

Boh nás nepotrebuje (?)

Provokačný názov článku, nemyslíte? Aj mňa táto veta trochu prekvapila, keď som ju čítal ako názov kapitoly v knihe Prvolezec od švédskeho autora Magnusa Malma. (Odporúčam na prečítanie pre pracovníkov v cirkevnom zbere). Pri hlbšom skúmaní tohto tvrdenia som sa musel zamyslieť nad tým, v akého Boha verím. Na besiedke, stretnutí mládeže či v kostole nás učili o osobnom Bohu, ktorý nás miluje, stará sa o nás a má s nami dobrý plán. *„Lebo ja poznám úmysly, ktoré mám s vami - znie výrok Hospodinov - úmysly smerujúce k blahu, a nie k nešťastiu: dať vám budúcnosť a nádej. Keď budete volať ku mne, keď prídete a budete sa modliť ku mne, vypočujem vás. Budete ma hľadať, a nájdete ma; keď ma budete hľadať celým srdcom.“* (Jer 29, 11 – 13). To je iste pravda. Preto výrok „Boh nás nepotrebuje“ neznamená „nestará sa“, nemá o mňa záujem, neráta so mnou. Znamená to, že nie je závislý od nás.

Keď Boh mlčí

Bohu dôverujeme a vyhovuje nám, pokiaľ koná podľa našich predstáv. Problém nastáva až vtedy, keď sa veci nedejú tak, ako sme chceli, ako sme sa modlili. Dôvodom, prečo je to tak, je viacero. Často si za vzniknutú situáciu môžeme sami svojou nezodpovednosťou, ľahostajnosťou prípadne tvrdohlavosťou. Inokedy je Božia vôľa iná a my jej úplne nerozumieme, alebo ešte nenastal ten správny čas na jej vykonanie. On má často iné „meradlá“ a spôsoby ako my. *„Lebo moje myšlienky nie sú vaše myšlienky a vaše cesty nie sú moje cesty.“* (Iz 55, 8) Niekedy Boh mlčí napriek tomu, že žijeme správne, úprimne sa modlíme a aktívne slúžime. Dokonca nás postretne niečo zlé v živote. Nevyliciteľná choroba, strata milovanej osoby. Nevyšli nám plány na pekný byt či vhodné zamestnanie alebo sme nenašli životného partnera. *„Pán Boh mi neposlal do cesty veriaceho partnera. Tak veľa som od neho chcela?“* Takto mi napísala na facebooku jedna zo života sklamaná bývalá mládežníčka. Pravdepodobne na Pána Boha už zanevrela, pretože nesplnil jej očakávania.

Poznanie pravého Boha

Napriek tomu, že vieme, že Pán Boh nie je automat na splnenie želaní, v našej myslí tkvie vlastná predstava boha, ktorú sme si osvojili. Potom náš boh môže byť na míle vzdialený od skutočného. Mali by sme ho milovať nie preto, čo pre nás robí alebo nerobí, ale preto, kým je. Podľa Božieho slova, Boh je zvrchovaný Kráľ neba a zeme, ktorý nič nemusí a nikoho nepotrebuje. *„Boh, ktorý stvoril vesmír a všetko, čo je v ňom, pretože je Pánom neba a zeme, nebýva v chrámoch rukami vybudovaných a nedá si slúžiť ľudským rukám, akoby dačo potreboval; veď On sám dáva všetkým život, dýchanie a všetko.“* (Sk 17, 24–25) Ako píše autor knihy Prvolezec, *„Boh nie je polotovár, ktorý má zmysel až vtedy, keď človek v Neho uverí, ktorého udržuje usilovná práca zbožných ľudí, tým že svoju službu chápu ako nenahraditeľný príspevok človeka Bohu, pričom až vďaka tomuto príspevku je Boh schopný prísť bližšie a uskutočniť svoje zámyery“.* Takéto chápanie Boha je úplne pomýlené. Musíme si uvedomiť, že nie my, naša skupinka, zbor či cirkev stojí v centre všetkého diania. V centre stojí Boh, ktorý môže aj ko-

ná, ako chce, aj bez nás. On sa ale rozhodol používať pre svoj plán záchrany ľudí. Tým čiastočne seba obmedzil a skrze svojho Ducha nás povoláva k sebe. Ak si vyvolil práve teba, nemáš na tom žiadnu zásluhu, je to len a len Jeho milosť.

Boh dopustí, ale neopustí

Ostať verný Bohu napriek všetkým okolnostiam je cesta poznávania toho skutočného vzťahu s Ním. Biblický Jób stratil bohatstvo, príbuzných aj zdravie. Napriek tomu však vyznal: „*Hospodin dal, Hospodin vzal, nech je požehnané meno Hospodinovo.*“ (Job 1, 21b). Otcovia viery počas svojho života nedosiahli všetko, čo im bolo prisľúbené. Dokonca boli pre vieru prenasledovaní a mučení. Podstatné je to, že sa stali súčasťou Božieho plánu a hlavne spoznali osobne toho pravého Boha. (Žid 11). Spoznal si Ho aj ty? Tento dokonalý Boh, pre ktorého sme v porovnaní s Ním „*nepatrným vánkou*“, si nás tak zamiloval, že poslal svojho Syna, aby nám seba predstavil a pritiahol nás k sebe. Skrze Ducha Svätého je stále s nami až do konca sveta, ako zaslúžil. Ak chceme, aby k nám hovoril a použil si nás, potrebujeme sa mu pokorne odovzdávať ako Pánovi pánov. On nám zaslúžil život v hojnosti. (J10, 10). Naša predstava hojnosti je však značne obmedzená na pozemský život. Ak túto hojnosť nedosiahneme v spoločnosti veriacich, skúsime žiť bez Neho. Božie chápanie hojnosti je ale iné. Nesľubuje nám bezproblémový život. Ale očakáva, že budeme rásť v prijímaní a rozdávaní lásky, pravdy, radosti, pokoja a odpustenia. Pán Boh nechce byť len barlička pre náš „*biznis*“ alebo poistka na zlé dni. Skutočným Božím zámerom je, aby sme Ho poznali a spoznávali ako absolútneho Pána. „*A to je večný život, aby poznali Teba, jediného pravého Boha, a ktorého si poslal, Ježiša Krista.*“ (J 17, 3)

TOMÁŠ MICHALÍK

Ale vzoprite sa diablove – a utečte od vás.

Jk 4, 7a

Nezoženieš nijaké silnejšie kadidlo proti diablove, len že sa ohradiš Božími prikázaniami alebo Božím slovom, o ňom kážeš, spievaš alebo uvažuješ. To je zaiste tá pravá svätená voda a znamenie, pred ktorým uteká a ktorým sa dá odohnať. Nuž ak pre nič iné, tak kvôli tomu máš ho rád čítať, zvestovať, nad ním uvažovať a ním sa zaoberať, i keby ti hneď iný úžitok a ovocie neprineslo, akže ním diabla a zlé myšlienky dokážeš zahnať, lebo nedokáže Božie slovo počuť ani strpieť.

Je to moc Božia, ktorá diablove zhrňa žeravé uhľiky na hlavu, nás však neobyčajne posilňuje, potešuje a pomáha. Čo však budem o tom veľa rozprávať? Keby som mal pospomínať všetok úžitok a ovocie, ktoré plynú z Božieho slova, kde by som zbral dosť papiera a času?

Diabla zvykneme označovať za majstra tisícich umení, ako však máme označiť Božie slovo, ktoré týchto tisíc umelcov vyženie a premôže? Musí to byť viac ako stotisíc majstrov umenia.

MARTIN LUTHER: SMEROVNÍK KREŠŤANSKEJ CESTY

Konfirmačný príhovor, Martin 2012 „Aby sme sa mali kde vrátiť.“

Pane, ku komu pôjdeme? Slová večného života máš, a my sme uverili a poznali, že Ty si Kristus, ten Svätý Boží.

J 6,68

Milí bratia, sestry, milí rodičia a príbuzní! Chcem sa k vám prihovoriť niekoľkými myšlienkami alebo skôr dojmami, pocitmi pri vnímaní obrazu Miloša Alexandra Bazovského, ktorého výstavu som pred časom mal možnosť opäť si pozrieť. Veď pekná časť jeho diela je súčasťou stálej expozície v Turčianskej galérii. Nepatrím medzi odborníkov na umenie, ale upútal ma jeden obraz, ktorý možno nepatril medzi vrcholné skvosty tohto umelca (mne ako laikovi to as-

poň tak pripadalo), ale zanechal vo mne hlboký zážitok s celým radom posolstiev, o ktoré sa chcem s vami v tomto príhovore podeliť.

Názov toho diela je Chudoba. Je to malý obraz, ktorý pôsobí tak trochu fádne. Jeho farby sú pochmúrne, tmavé a ako keby nemali jasné ohraničenie. Stredobodom tohto obrazu je však kráčajúca postava chudobnej utrápenej ženy s dieťaťom. Pravdepodobne ženy bez domova, akých je aj dnes na

svete dosť. V diaľke trochu nejasným tónom je namalovaný kostol, ale aj napriek tomu je hneď postrehnuteľný. Žena s dieťaťom a kostol v tmavej pochmúrnej atmosfére. To boli dva body, ktoré mi v tej chvíli ponúkli obraz dnešného sveta. Sveta, ktorý stráda nielen materiálne, ale hlavne v duchovnej chudobe kráča ako tá žena na obraze. A zoči-voči tomuto svetu stojí kostol – tiež ako určitý symbol. Pýtal som sa: *Symbolom čoho by mohol byť kostol na tomto obraze?*

Obraz bol malovaný v roku 1940, teda v čase vojny. Mohol teda predstavovať akési fiasko náboženstva, rezignáciu samotného Boha, ktorý nemohol zabrániť tomu, čoho obrazom a vyjadrením je práve táto putujúca žena s dieťaťom. Kresťanstvo sklamalo, ľudstvo vlastne Boha nepotrebovalo a kostol je veľký pluvanec do tváre ženy.

Kostol môže byť však aj symbolom jedinečnej a jedinej nádeje pre túto ženu. Potom by tá „chudoba“ predstavovala chudobnú ženu, ktorá svoju poslednú nádej vidí v Bohu a v jeho synovi Ježišovi Kristovi a oddáva sa Božej vôli so všetkým, čo má. Takáto chudoba má v kostole svoju konečnú. V kostole sa chudoba mení na bohatstvo.

Bratia a sestry, nechcem vám týmito úvahami vnucovať hlavnú myšlienku Bazovského diela, no rovnako ako umelec aj my sa môžeme, ba musíme pýtať: *Keby sme my boli na tomto obraze ako tá žena, a neraz aj sme, čím by bol pre nás ten kostol? Alebo ak by sme ako služobníci Boha mali byť tým kostolom my, akým kostolom by sme boli pre tento svet?*

Počas spoločných rozhovorov na konfirmačnej príprave sme sa mnohokrát zaoberali otázkou viery v Boha, najmä osobnej viery. Postupne sme si vytvorili vzťah dôvery. A padli aj také slová ako: Ak by to moja stará mama alebo mama nechcela, tak tu nie som. V tých chvíľach mi veľmi pomohli spomienky na moju vlastnú konfirmáciu. V skutočnosti som sa nelíšil od nich, od ich

myslenia a aj pochopenia týchto udalostí. Vieru, konfirmáciu a to všetko, čoho som bol účastný, som nechápal ako moju osobnú vec, ale skôr ako záležitosť rodičov a starých rodičov a cirkevného zboru. Teraz však viem, že viera je proces, do ktorého človek dorastá. Jeden skôr, iný neskôr. A aj sa veľmi natrápime, kým budeme skutočne dospeli vo viere. Takto sme si to mohli pripomenúť i na včerajšej brigáde, keď sme vyše hodiny čistili a zametali toto naše Memorandové námestie, aby bolo krásne a pripravené pre dnešný slávnostný deň. A prišla jedna krátka búrka a mohli sme začať akoby odznovu. Ale nebolo to odznovu, lebo jednu búrku sme už mali za sebou. A takto rastie aj viera – cez búrky, pri ktorých sa nás nanovo a nanovo Pán opýta: Či aj vy chcete odísť? Teda, že ani nejde o to, ako je kto schopný v 12. – 14. roku života prejaví svoju vieru. Skôr ide o to, či ten mladý človek so svojimi pre nás možno nie najvhodnejšími pohľadmi na svet, ktorý sa dostáva medzi dospelých členov cirkvi a je vystrašený, ako tá chudobná žena z toho obrazu, vie, čo bude ďalej, či má svoje miesto, má svoju duchovnú rodinu, jednoducho má svoj kostol, ktorý ho prijme. To je otázka pre nás. Akým kostolom sme pre tieto deti my, akým spoločenstvom. Uvidia nás tu takto aj na budúcu nedeľu, alebo prídu do spolovice zaplneného kostola?! A nebude ich mať kto posilniť vo viere. Po čase si možno povedia, veď to nemá zmysel, veď nás to nebvá... a odídu.

Prosíme vás, bratia a sestry, milí rodičia, aby ste boli pre vaše deti, pre tieto deti kostolom, ktorý je symbolom novej šance a jedineho východiska z chudoby ducha aj tela. Budme pre nich kostolom, ktorému sa nebudú musieť vyhýbať.

Vám, milí konfirmandi, prajem, aby keď príde čas vašej chudoby, bol vám váš kostol na blízku. Nech vás Boh sprevádza vo formovaní vašej viery. Amen.

MILAN KUBÍK,
zborový farár

Medzi dospelými členmi cirkvi

Po zodpovedaní konfirmačných otázok a vyznaní viery bolo dvadsaťpäť mladých ľudí slávnostne prijatých a uvedených medzi dospelých členov cirkvi. V menších skupinkách prichádzali pred oltár, kde boli požehnávaní skrze slová svojich konfirmačných biblických textov. Veriacim sa prihovril aj brat dozorca Daniel Borcovan. Pripomenul, že **mnohí z konfirmandov sú prvou úrodou Evanjelickej základnej školy**. Konfirmandom poprial, aby neustále hľadali Krista a boli životu vodou v našom cirkevnom zbore.

Martin Uhrin, vedúci mládeže, hovoril o konfirmačnej skúške, ktorú mali konfirmandi v sobotu. Uznal, že skúška bola ťažká, ešte ťažšia je však skúška, ktorú budú konfirmandi robiť celý život – skúška ich viery. Mladým veriacim pripomenul, že túto skúšku nezvládnu bez Pána Ježiša Krista a bez spoločenstva. I preto zaznelo vzápätí pozvanie na Turčiansku mládež i blížiacu sa grilovačku mládežníkov.

Konfirmácia – bližšie k Pánu Bohu

Deň konfirmácie je dňom slávnostným. Je po skúške, je po dvojročnej príprave. Pre niekoho to možno boli galeje či nutná povinnosť, pre iného to malo význam. Veríme, že sú aj takí, ktorí pochopili podstatu biblického vyučovania i význam tejto slávnosti – privádzať človeka bližšie k Pánu Bohu.

Mládeži

Ak chcete ďalej prísť, ako my dôjdeme,
 treba vám viac vedieť, ako čo my vieme,
 treba vám vrúcnejšou vierou sa zapáliť,
 treba vám smelosťou väčšou sa presláviť,
 treba vám viac práce, viac trpezlivosti,
 viac čistoty srdca v svätej nevinnosti;
 lebo po čom túži človek, tomu slúži,
 a ako mu slúži, tam sa v tom i stuží;
 beží potom človek – a, lebo dobeží,
 lebo i upadne – a potom tak leží.

KAROL KUZMÁNY

Konfirmandi – 13. 5. 2012

Lucia Diškancová – 1J 5, 1
 Teodor Dobrovolný – 1. Kr 8, 60–61
 Ján Drahoš – Ž 25, 4
 Pavol Hamza – Ž 25, 3
 Marek Milan Hulec – Mt 6, 33
 Lukáš Kováčik – Ž 1,1–2
 Martin Knoško – Iz 43, 1
 Lenka Kramárová – Ž 84, 6
 Gabika Kubiková – 3J, 4
 Veronika Kučmová – Ž 16, 11
 Vladimír Letrik – 1K 9, 24
 Marek Marton – Pr 3, 5
 Kristína Matulová – Kol 2, 6–7
 Tomáš Olajec – J 14, 6
 Barbora Ontrušová – Iz 40, 31
 Nikola Pavlíková – Iz 41, 10
 Alexandra Snováková – Ž 90, 12
 Barbora Suroviaková – Ž 46, 1
 Viktória Tóthová – Ž 31, 15
 Kristína Valkovská – Mt 5, 16
 Jakub Vojt – Ž 25, 4
 Lukáš Zimel – Kaz 12, 13
 Peter Zigo – J 15, 16
 Patrik Zigo – J 8, 12
 Zlatica Žingorová – Zj 3, 20

HEDWIGA HENNELOVÁ ∞
 FOTO: IGOR PLŽ

Záverečná časť rozhovoru s Bohdanom Hroboňom o Desiatich Božích prikázaniach (časť štvrtá)

Dostávame sa k záverečným trom prikázaniam, na ktoré často zabúdame, zrejme preto, lebo nie sú také jednoznačné ako predchádzajúce. Vysvetlíme si, prečo sú podstatné (a nielen akýmsi dodatkom k ostatným) a prečo by bolo chybou ich obísť.

❑ Čoho sa pôvodne týkal zákaz nevypovedať krivé svedectvo?

V Exodus verzii tohto výroku prevláda právnická terminológia, čiže predmetom je predovšetkým krivá výpoveď svedka na súde. V súvisí s predchádzajúcimi výrokmi sa tento výrok javí ako určitý ochranný val proti nespravodlivému uplatneniu trestno-právnych dôsledkov vraždy, cudzoložstva a krádeže. Ide o ochranu pred agresorom, ktorý sa klamstvom a rôznym zavádzaním snaží dosiahnuť odsúdenie nevinného za tieto a iné zločiny. Keďže trestom za vraždu a cudzoložstvo bola smrť, krivé svedectvo mohlo viesť k justičnému omylu a zo strany svedka v podstate k úmyselnej vražde, ako to opisuje Ex 23, 7. Vzhľadom na závažnosť takéhoto konania bol za krivé svedectvo prísny trest, a to taký, aký by dostal obžalovaný, ak by to bola pravda, teda aj trest smrti.

❑ Priblíž nám, prečo je falošná výpoveď taká závažná.

Ako ozejmuje záver výroku („proti svojmu blížnemu“), klamstvo nikdy nie je len súkromná záležitosť. Oberá totiž dezinformovaného človeka o možnosť správneho rozhodnutia, plodí nedôveru, pochybnosť a podozriavavosť, ktoré strpcujú život nielen jednotlivcom, ale paralyzujú chod celej spoločnosti. Krivé svedectvo rozvracia súdnictvo a bráni výkonu spravodlivosti, čím dochádza k bezpráviu, nespravodlivosti a chaosu.

Takéto javy sú však nezlučiteľné so životom s Hospodinom, najmä v zaslúbenej zemi, a to hlavne z troch dôvodov. Po prvé, „Hospodin je Bohom práva“ (Iz 30, 18), a keďže, ako hovorí premisa Dekalógu, on je Bohom Izraela, dodržiavanie práva a spravodlivosti je pre Izrael existenčne dôležité. Po druhé, spôsobovanie chaosu znamená narušenie Božieho poriadku, ktorý On ako Stvoriteľ vniesol slovom do prvotného chaosu, a ako Vykupiteľ vniesol zmluvou do života Izraela. Po tretie, pri krivom svedectve či klamstve vo všeobecnosti často dochádza k zneužívaniu Božieho mena, a to či už na súde konanom „pred Bohom“, alebo v rôznych civilných situáciách spojených s prísahou na Božie meno.

❑ V čom vidíš aktuálnosť tohto prikázania dnes?

Veľkú úlohu v medziľudských vzťahoch zohrávajú tzv. mienkotvorní ľudia a médiá, a to nielen známe osobnosti či masovokomunikačné prostriedky, ale aj každý prejav prirodzených či umelých autorít, ako napr. rodič, učiteľ, kňaz, priateľ či dokonca (a veľmi často) reálna alebo virtuálna JPP (jedna pani povedala). Nikdy predtým nebolo získavanie, vytváranie a šírenie informácií také jednoduché ako v dobe web stránok, e-mailov, blogov, face-bookov, mobilov atď. Tieto prostriedky sú obrovskou príležitosťou tvoríť, ale aj „potvoriť“ úsudky mnohých. Krivé svedectvo, klamstvo, zavádzanie, ovplyvňovanie, ohováranie a iné ešte nikdy

nemali takú sofistikovanú podobu a možnosť realizácie, keď z tepla svojich obývačiek sa pred počítačom stávame nielen svedkami, ale aj priamymi aktérmi politických, sociálnych či citových vrážd.

□ Prejdime na posledné dve prikázania. Na rozdiel od predchádzajúcich výrokov témou poslednej časti Dekalógu nie je vonkajší prejav, ale vnútorný stav.

Áno, keďže Dekalóg chápeme ako deklaráciu závislosti šťastného života Izraela od Boha, tento výrok je jej grandióznym finále. Predovšetkým treba ozrejmiť, o akú žiadosť ide. Použitie hebrejské sloveso neoznačuje ľudské túžby vo všeobecnosti, ale konkrétne správanie alebo aktivitu vyvolanú vizuálnym podnetom. Čo je však dôležitejšie, nie každá takto vzniknutá túžba je zlá. Ako ukazuje použitie tohto hebrejského slovesa v Starej zmluve, človeku je dovolené a prirodzené túžiť za telesnou láskou alebo obdivovať hmotné veci či fyzický vzhľad. Problém nastáva vtedy, ak napĺňanie takýchto a iných túžob vedie k narušeniu spoločnosti s bližným a s Bohom. Výrok „Nepožiadáš!“ bráni tomuto narušeniu už v zárodku, pretože žiadostivosť, chamtivosť či závisť sú najčastejšími prvotnými príčinami napätia v spoločnosti a aktivít nezlučiteľných s Božou prítomnosťou. Jednoduchého a jasne povedané: „Žiadosť potom, keď počala, porodí hriech, a hriech – vykonaný – splodí smrť.“ (Jk 1, 15).

Výrok „Nepožiadáš!“ možno teda chápať ako ochranný val celého Dekalógu. Aj keď v podstate ide o vnútorný stav jednotlivca, tento výrok má silný sociálny rozmer, pretože jeho zámerom je ochrana blížneho a dobrých vzťahov v spoločnosti. Ovládanie a krotenie žiadostivosti je nepochybne účinnou prevenciou proti vražde, cudzoložstvu, kradnutiu či klamanu. Sociálny rozmer však zahŕňa aj potlačanie takého javu, akým je vyvolávanie žiadostivosti u blížneho či v celej spoločnosti. Ešte výraznejší je pri tomto výroku rozmer náboženský. Žia-

dostivosť, chamtivosť či závisť možno chápať ako prejav nespokojnosti s Božou starostlivosťou, pochybnosti o Jeho moci, až nedôvery v Neho samého. Výsledkom je, že človek s takýmto postojom hľadá životné istoty niekde inde, napr. v inom bohu alebo v hromadení majetku.

□ Ak sme voči sebe úprimní, tak toto prikázanie je nemožné dodržať.

Práve naopak. I keď tou zlou správou je, že človek sám od seba nedokáže svoje žiadosti ovládať. Ak však chápeme Dekalóg ako deklaráciu závislosti šťastného života Izraela od Boha, tak jej záverečný výrok je predovšetkým veľmi dobrá správa, pretože dáva nový rozmer: Hospodin vyslobodil Izrael nielen z fyzického otroctva, z moci faraóna, ale aj z duchovného otroctva, z moci zlých žiadostí. Jeho plán pre Izraelcov je taký, že odtiaľ budú žiť spolu a už nielenže nebudú robiť, ale dokonca ani si žiadať nič, čo tomuto spoložitiu škodí. Nie preto, že to majú zakázané, ale preto, že ich Bohom je Hospodin a deklarovaný spôsob života v Dekalógu, ktorý toto spoločstvo umožňuje, bude ich najväčšou žiadosťou. Budú pre nich platiť slová žalmistu, že Hospodinove výroky sú žiadanejšie ako mnoho rydzeho zlata (porov. Ž 19, 8–11).

Túto dobrú správu o oslobodení od zlých žiadostí a následnom dobrom živote s Bohom nachádzame aj na viacerých miestach Novej zmluvy, napr. v Gal 5,13–25 alebo 1J 2,14–17. Nájdeť tu aj niekoľko návodov, ako sa pred žiadostivosťou chrániť a dobrý život s Bohom si doslova užívať, napr. v 2Pt 1, 3–7 alebo R 6, 17–22. Preto na záver spomeniem ako povzbudenie slová nášho Pána: „Nebud'te teda ustarostení a nehovorte: Čo budeme jesť? alebo: Čo budeme piť? alebo: Čím sa budeme odievať? Lebo všetko toto pohani hľadajú. Veď váš Otec nebeský vie, že to všetko potrebujete. Ale hľadajte najprv kráľovstvo Božie a Jeho spravodlivosť a všetko toto bude vám pridané.“ (Mt 6, 31–33).

- T. G. -

„JA SOM S VAMI PO VŠETKY DNI AŽ DO KONCA SVETA”

Ako je dnes Ježiš prítomný vo svojej cirkvi?

Potom jedenásti učeníci šli do Galiley na vrch, kam im rozkázal Ježiš, a keď Ho uzreli, poklonili sa Mu; niektorí však pochybovali. Ježiš pristúpil k nim a povedal im: Daná je mi všetka moc na nebi a na zemi. Choďte teda, čiňte mi učeníkmi všetky národy, krstiac ich v meno Otca i Syna i Ducha Svätého a učiac ich zachovávať všetko, čokoľvek som vám prikázal. Ajhľa, ja som s vami po všetky dni, až do konca sveta.

Mt 28, 16-20

Milé sestry a drahí bratia!

„Ja som s vami po všetky dni až do konca sveta,” tak zneli záverečné Ježišove slová tu na tejto zemi. Ježiš už je vzkriesený a onedlho bude vzatý do neba. Tesne pred svojim odchodom k nebeskému Otcovi sa učeníkom zjavuje a posiela ich do sveta krstiť v meno trojjedného Boha. A nielen krstiť, ale aj vyučovať a svedčiť o Jeho skutkoch a moci. Celé toto grandiózne vyslanie končí Ježiš pamätnými slovami: „Ja som s vami po všetky dni až do konca sveta!”

Avšak na začiatku tohto veľkého vyslania je podobne mocná veta, slová hodné vzkrieseného Pána: „Daná mi je všetka moc na nebi aj na zemi!” Aké zvláštne! Ešte pred pár dňami ten istý Ježiš bezmocne zomieral na kríži ako posledný zločinec. Bez pomoci, bez priateľov, sám ako kôl v plote. Opustený a vydaný napospas zlu sveta. A teraz hľa. Hovorí tie pamätné slová: „Daná mi je všetka moc na nebi aj na zemi.”

Prirodzene sa pýtame: Aká je to moc? Ako sa prejavuje? Určite to nie je moc násilnícka, moc donucovacia, podporená síkmi vyzbrojených vojakov, flotilou lietadlových lodí či jadrovými ponorkami. Nie je to moc svalov, prefikanosti, parlamentnej väčšiny, širokých laktov či výhodných známostí. Je to moc z iného súdka. Táto Ježišova moc sa prejavila zreteľne prvýkrát, keď bol pokúšaný na púšti. Moc, ktorú nezlomí hlad ani iné telesné útrapy, moc, ktorá nepodľahne peniazom či sláve a nezvedie ju ani ponuka výhodného postavenia. Je to moc, ktorá nekríči na rohoch, nepredvádza sa, nepotrebuje svetlo kamier. No keď príde na lámanie chleba, odolá všetkým pokušeniam. A nielenže dokáže nepodľahnúť či vydržať. Táto moc neostáva dnu, nie je skrytá v ulite. Vychádza von a uzdravuje nemoci, vyháňa démonov, dáva zrak slepým, sluch hluchým a potešuje chudobných. Áno, začína pôsobiť práve tam, kde všetky ostatné moci a mocnosti sveta nedovidia a kde si už dávno vylámali zuby. Práve tam na periférii sveta, v rímskych osadách medzi odpadkami a výkalmi, tam kde už skrachovali všetky režimy, práve tam sa môže dokázať táto moc. Pretože ona jediná môže zmeniť človeka. Nielen jeho vonkajšok, jeho fasádu, ale jeho srdce. Je to moc subtilná, ale dokáže vydolovať z človeka do najvzácnjšie – obraz Boží, ktorý každý človek nosí v sebe. Z človeka ukrižovaného vlastnými hriechmi a previneniami dokáže urobiť nové stvorenie!

Takouto mocou, milé sestry a bratia, disponuje vzkriesený Ježiš. A s touto mocou nás posiela do sveta, každého jedného z nás. Touto mocou disponujeme neprestajne, nie sme bezmocní. Avšak sami dobre vieme, že realita je častokrát iná. Nevieme si rady s vlastnými

hriechmi a s vlastnými problémami, niežeby sme ešte mali silu a energiu riešiť problémy iných. A to už vôbec nehovorím o pálcivých globálnych problémoch, ako sú hlad v krajinách tretieho sveta, vojnové konflikty, rasová a náboženská neznášanlivosť či globálne otepľovanie planéty. Veď s týmto všetkým si nevie poradiť ani OSN, UNESCO a podobné zoskupenia. Áno, čosi spravia, snažia sa, ale tých hladných krkov a od hladu zomierajúcich detí akosi neubúda. A vlastne ani nemusíme ísť ďaleko. Už dobrých 50 rokov riešime v našej vlasti rímsky problém. Koľko peňazí, energie, nervov už stál, a vyzerá to tak, že napriek všetkej snahe je to z roka na rok horšie. No a vy nám tu, pán farár, hovoríte o nejakej moci, ktorá to všetko zvládne? A dokonca, že aj ja, čo tu sem-tam deriem lavicu v tomto kostole, dokonca ja, radový kresťan XY z bohumilého cirkevného zboru Martin, disponujem takouto mocou? Skutočne? Fakt? Ale veď niekedy nevládam ani vlastný život, neviem si nájsť napríklad prácu, alebo začínam mať dojem, že prestávam rozumieť vlastným deťom. A ja mám tu hen z Martina meniť svet?

Áno, milí bratia a ešte drahšie sestry! Je to tak! Aj keď sa to zdá neskutočné a nepochopiteľné, podobne ako akty X či tá tajomná Svätá Trojica, je to tak! Aj ja aj ty, všetci tu zhromaždení v tomto chráme, môžeme disponovať touto mocou. Ostáva už len osvetliť, ako môžeme mať prístup k tejto moci. Odpoveď nájdeme v našom dnešnom kázňovom texte.

Vetu „Daná mi je všetka moc na nebi aj na zemi“ nemožno oddeliť od posledného výroku „Ja som s vami po všetky dni až do konca sveta.“ Inými slovami, Ježišova moc sa prejavuje tam, kde je prítomný sám Ježiš. Alebo inak, ak je v mojom živote prítomný Ježiš, tak potom je v mojom živote prítomná aj Jeho moc. Takže ak hľadáme Ježišovu moc, hľadáme najprv Ježiša a jeho prítomnosť. Ako však môže byť prítomný niekto, kto bol vzatý do neba? Keby sme sa spýtali, „zdali je tu dnes prítomen Ježiš?, asi by sme dostali odpoveď, že sa „odstěhoval ne do Humpolce“, ale do nebies. Ježiš – obrazne povedané – „nesedí“ tu medzi nami tak ako vy, milé sestry a bratia. Ako je potom Ježiš prítomný dnes, v dnešnej cirkvi?

Aj tu nám pomôže Matúš so svojim evanjeliom. Kľúč nachádzame v ostatných veršoch nášho kázňového textu. „Chodte a čiňte mi učeníkmi všetky národy, krstiac ich v meno Otca i Syna i Ducha Svätého a učiac ich zachovávať všetko, čokoľvek som vám povedal.“ Ježiš je prítomný všade tam, kde sa krtí v Jeho mene, kde sa vyučuje o Ňom a kde sa takto rozširuje počet jeho učeníkov. Na prvý pohľad sa to zdá byť banálne. Pri krste je Ježiš prítomný. A nielen pri krste, ale pri druhej sviatosti – Večeri Pánovej. Ježiš je prítomný medzi nami určite aj iným spôsobom, ale evanjelista Matúš nám svedčí, že je prítomný vo sviatostiach. Takže, chceš zažiť Jeho moc, chceš zmeniť seba a svet okolo seba? – Začni dnes.

Po týchto službách Božích bude prisluhovaná Večera Pánova. Ježiš je tam prítomný, je s nami po všetky dni až do konca sveta. Možno je s tebou na prechádzke lesom či pri osobnom rozjímaní, to všetko je možné. Ale určite je a bude s tebou, keď pokľakneš pri oltári a prijmeš pod spôsobom chleba a vína pravé telo a pravú krv nášho Pána. Osobne som zvedavý, na akú pôdu padnú tieto Matúšove slová. Pevne verím, že mnohí ostanete po službách Božích na Večeri Pánovej. Nedeľná polievka počká, aj rezne. Však všetci chceme byť naplnení skutočnou mocou, mocou premieňajúcou nás samých aj svet okolo nás, nie?

Druhou činnosťou, ktorá sprítomňuje Ježiša, a tým dáva prístup k Jeho moci, je učenie sa. Si slabý, duchovne neduživý? Nuž, kedy si naposledy čítal s Pisma, kedy si vypol futbalový prenos či podobný program a začítal si sa do Slova Božieho? Kedy si bol naposledy na biblickej hodine? Kedy si deň začal úryvkom z Biblie a modlitbou. Kedy ste si ako rodina sadli namiesto k televízoru k Biblii a prečítali si nejaké verše, porozprávali sa o nich a potom sa spolu pomodlili? Divíme sa, že sme duchovne podvyživení, klátiví a nepresvedčiví v očiach sveta? Keď si prelustrujeme, ako dôsledne využívame Matúšom spomínané pro-

striedky čerpania Božej moci z Ježišovej prítomnosti – sviatosti a vyučovanie Písma, vlastne sa nie je ani čomu diviť. A to ešte ako Martinčania „máme pod nosom“ Biblickú školu s jej vzdelávacími programami. Nemáme výhovorky, veru nie.

Krstiť a učiť. Keď sa dejú náležite tieto dve veci, vtedy sa rozširuje zástup svedkov a cirkiev aj jednotlivci sú naplnení mocou Kristovou. On je s nami, keď prístupujeme k sviatostiam a keď sa navzájom učíme a vyučujeme v Písme. Vtedy ako cirkiev aj ako jednotlivci môžeme disponovať Jeho mocou. Stvoriteľskou mocou Otca, ktorou povstalo všetko viditeľné aj neviditeľné. Mocou Syna, ktorý bol poslušný až do smrti, a to až do smrti na kríži. A mocou Ducha Svätého, ktorý môže aj zo suchých kostí stvoriť nový život.

Na začiatok netreba mať veľa, hovorí jedná známa pieseň. Podľa Matúša sú tu iba dve veci: plnohodnotné využívanie sviatosti a poctivé štúdium Písma. Začnime dnes, najlepšie hneď po týchto službách Božích na Večeri Pánovej. A potom doma nájdime Bibliu a začnieme ju čítať. Zmena je možná! A dnes môžeš začať. Amen.

ADRIAN KACIAN

SLUŽBY BOŽIE, MARTIN, 3. 6. 2012, SV. TROJICA

Luther je nevyhnutný

IVAN KADLEČÍK

Asi pred rokom uverejnila revue aktuálnej kultúry RAK rozhovor literárneho vedca Ľudovíta Petraška so mnou. Domnievam sa, že z viacerých otázok a odpovedí by najmä dve nasledujúce mohli zaujať aj čitateľov Evanjelického posla spod Tatier. Celý rozhovor spolu s inými „besedami a besednicami“ bude súčasťou mojej novej knihy Iskra v studenej pahrebe, ktorá by sa onedlho mala objaviť na knižných pulkoch.

Otázka: Vaša zakotvenosť v protestantizme môže dnes pôsobiť anachronicky. Napätie medzi oboma najväčšími cirkvami hralo istú úlohu v slovenskej societe v minulosti, v 19. storočí, azda v povstaní na konci vojny či krátko po nej, nástup komunizmu ho fakticky eliminoval. Navyše evanjelikov medzičasom rapidne ubudlo.

Odpoveď: *Nezakotvený človek je plevou, ktorú každý vetriček odveje a stane sa zabudnutým anachronizmom. Lutherovo poslanstvo, teda existenciálne hlboký spôsob myslenia a trýznivé hľadanie zmyslu bytia, je stále živé, prítomné a aktuálne, podobne ako sú živé viaceré osobnosti dejín kultúry. Je mi to sympatické. Sympatický mi je aj môj národ a slovenčina, ktoré v dejinách podstatne pomohli zachovať a zveľaďovať naši protestanti. To ma obohacuje a dodáva mi identitu.*

Otázka: Čo sú charakteristické znaky slovenského luteránstva? Čím nás ešte môže obohatiť?

Odpoveď: *Slovenský luteranizmus mal v histórii málo príležitostí mocensky sa skorumpovať, ako outsider musel teda budovať na vzdelaní, vzdore, kultúre, slove a etike, nie na množstve. Jeho nosný pilier je silné individuum (nie egocentrizmus), osobnosť so slobodným vedomím a svedomím. Ideu humanizmu, mravnú a intelektuálnu fakľu unesie aj jednotlivec. Strážca ohňa je jeden, načo by ich tam bolo tisíc. Chvalabohu, aj Ježiš bol iba jeden a jeho idey, poslanstvá sú pre existenciu ľudskej civilizácie nevyhnutnosťou, nie zaprášenou starožitosťou. Bez lásky, súcitu a milosrdenstva zanikne a nebude budúcnosť.*

Prevzaté z EPST 2012, č. 41

Moje spomienky

na pôsobenie v Evanjelickom a. v. cirkevnom zbore v Martine v rokoch 1951 – 1953

Keď mi pri ordinácii v Tisovci 15. júla 1951 oznámili moje zadelenie za nemocničného kaplána do Martina, trochu ma to prekvapilo. Bol by som radšej išiel pôsobiť do Liptova alebo na Spiš. Chcel som sa ešte ďalej venovať štúdiu psychológie, ktoré som mal rozbehnuté na Univerzite Komenského v Bratislave a trochu poznávať tatranské kopce. Okrem toho o Martine vtedy neboli najlepšie chýry. Farárom bol br. Ludovít Vajdička, vraj veľmi prísny, a kaplánom br. Dušan Albíni, na prvý pohľad sa zdal byť trochu neprijemný. Ale Božie cesty s nami sú nevyspytateľné. Na svoje pôsobenie v Martine si najkrajšie spomínam. Na br. farára Ludovíta Vajdičku ako na princípála a na celú jeho rodinu mám veľmi pekné spomienky. S br. Dušanom Albínom a jeho rodinou sme sa milo spriatelili a udržiavali sme kontakty až do jeho smrti. Vážil som si ho ako cenného farára a človeka a bolo mi veľmi ľúto, že sme nemohli v cirkvi využiť jeho bohaté schopnosti.

Do Martina som podľa určenia br. farára nastúpil v auguste. Nebol som však len nemocničným kaplánom ako moji predchodcovia, ale slúžil som aj ako zborový kaplán. Ani som už nebol v nemocnici ako bratia kapláni predtým, ktorí mali byť priamo v nemocnici. Ubytovali ma v rožnej izbičke s dvomi oknami pri bočnom vchode v Zborovom dome. Mal som tam posteľ, skriňu, písací stôl, umývadlo s vodou a Bučkovie harmónium. Bývanie pomerne slušné. Od cirkevného zboru som okrem bytu dostával zdarma kurivo, svetlo, vodu. Nemocnica mi dávala zdarma v jedálni stravu: raňajky, obed a večeru. Bola to zároveň moja trikrát denne zdravotná prechádzka.

Do nemocnice ma uviedol br. farár Ludovít Vajdička. Predstavil ma p. riaditeľovi nemocnice MUDr. Jánovi Trokanovi. Bol to dô-

stojne vyzerajúci starší pán, náš evanjelik. Spolu so svojou rodinou pravidelne navštevovali služby Božie. Zároveň bol aj primárom na internom oddelení. Keď sme niečo potrebovali, vďačne nám pomáhal. Br. farár ma povodil a predstavil po jednotlivých oddeleniach nemocnice. Postupne som sa potom v jedálni zoznamoval aj s jednotlivými lekármi a nemocničným personálom. Ako zdravotné sestričky vtedy pôsobili na oddeleniach rádové sestry. Správali sa ku mne veľmi slušne. Pravda, našla sa aj nejaká veľmi konfesionálne povznesená, ale nejaké konflikty som nemal.

Moja služba v nemocnici bola: návštevy našich pacientov na jednotlivých oddeleniach. Mal som do nemocnice voľný prístup. Vrátnici ma už poznali. Na oddeleniach som sa musel hlásiť službu konajúcemu lekárovi alebo sestram a uviesť dôvod svojej návštevy. Až na mimoriadne dôvody mal som vstup na oddelenia bez akýchkoľvek prekážok povolený. Na chirurgii p. docent MUDr. Steiner dal prednosť prislúženiu spovede a sv. Večere Pánovej alebo modlitbe a duchovnému rozhovoru, aj keď sa už pripravoval k operácii. Vždy povedal, že je to veľká pomoc pri výkone operácie a polovica ich práce. Bol to žid. Za celé dva roky sme nemali v nemocnici nič neprijemné.

Dva razy v týždni sme v nemocnici odbovovali služby Božie – v nedeľu a v stredu večer v nemocničnej spoločenskej či kultúrnej miestnosti v 8. pavilóne. Bola to väčšia sála prispôbena výzdobou a celkovým usporiadaním vtedajším štátnym a politickým predpisom. Nám to však neprekážalo, hlavne, že sme mali svoj stolík a na ňom krížik a dve sviečky. Mali sme aj malú skrinku na úschovu obrusa, spevníkov a potrieb k službám Božím. Nádoby k Večeri Pánovej sme si nosili z fary. Boli menšie, určené pre pacientov. Vybavení sme boli aj jednoduchým malým

harmóniom na sprevádzanie spevu. Patrílo cirkevnému zboru. A sieň bola samozrejme vybavená aj stoličkami. Spolu s duchovným chodil na služby Božie aj kantor a viedol spev. Návštevnosť bývala asi od 10 do 25 pacientov. Stretnutia s pacientmi boli veľmi príjemné, srdečné a mal som prípady, že aj po rokoch som sa stretol s ľuďmi zo vzdialenejších cirkevných zborov, čo ma oslovili a veľmi pekne si spomínali na tieto chvíle na službách Božích v martinskej nemocnici.

Pred veľkými sviatkami a v jesennom období sme chodili prislúchať po všetkých oddeleniach velebnú Večeru Pánovu pacientom, ktorí si ju priali. Odbavovalo sa to buď v jednej miestnosti na oddelení, alebo u ležiacich aj osobitne pri posteli. Najťažšie tieto úkony boli na onkológii, na pľúcnom a na urologickom oddelení. A samozrejme na infekčnom oddelení.

Služba v nemocnici si vyžaduje predovšetkým lásku k ľuďom, veľkú trpezlivosť a pokojnú, nie precitlivenú, nedotknuteľnú a úzkostlivú povahu. Sú oddelenia, kde sa stretáme aj s veľkým zápachom (onkológia, urológia, chirurgia, niekedy aj interné a pľúcne). Aj keď sa kňaz stretne s komplikovaným prostredím, musí vydržať a dôstojne prislúžiť Večeru Pánovu. Bývajú to neraz veľmi ťažké prípady a kňaz nesmie dať na sebe znať, že je to nepríjemné. Mal som prípad na pľúcnom oddelení (tbc), prislúchoval som ležiacemu na lôžku velebnú Večeru Pánovu. Keď som mu podal obľátku a zatým kalich, naraz ho chytilo na kašeľ a všetko sa muselo zopakovať. Nesmelo ma to ani znepokojíť či nebodaj „nahnevať“. Bolo ho treba upokojiť, a potom sa znovu pokúsil podať mu dary Večere Pánovej. A podarilo sa.

Nikdy som nemohol dať pacientovi znať, že sa mi tam nelúbi. Bolo žiaduce, aby som s ním komunikoval s láskou, s veľkou toleranciou a trpezlivosťou. Veľký pozor som si musel dať na rozhovor s nemocným, najmä s ťažko chorými alebo s „beznaďejnými stavmi“. Nesmel som ich znepokojiť, ale ani vzbudzovať falošnú nádej. Mojou úlohou bolo hlavne potešiť a posilniť ich v dôvere, že ani v ťažkom kríži ich Pán Boh neopúšťa, dáva silu prekonať všetky ťažkosti a bolesti. Pravda, vždy to záležalo od každého jednot-

livého prípadu. Nie jeden raz som prosil v modlitbe pomoc od Pána Boha.

Martinská nemocnica v tom čase sa skladala z ôsmich pavilónov, jeden bol trojposchodový, jeden štvorposchodový, ostatné jedno- alebo dvojposchodové. V niektorých boli aj dve ba až tri oddelenia. Na oddeleniach bolo okrem služobných miestností od 5 až do 12 izieb pre nemocných. Okrem toho bola budova pre kuchyňu a jedáleň (pre nemocničný personál), samostatná budova pre laboratóriá, samostatná centrálna budova pre správu nemocnice a kancelárske miestnosti a ešte niektoré iné potrebné budovy. Bola to v tom čase po Bratislave a Košiciach tretia najväčšia nemocnica na Slovensku.

V nemalej miere mi pri mojej nemocničnej službe pomohlo aj moje štúdium na Filozofickej fakulte UK, hlavne psychológie. Pán profesor Anton Jurovský sa vo svojich prednáškach zmlieňoval aj o prípadoch ľudí v nemoci. Dokonca sme mali aj exkurziu do Vyšných Hágov vo Vysokých Tatrách. Mali sme možnosť oboznámiť sa s celým sanatóriom, s jednotlivými oddeleniami (i izbami), s ordináciami a aj operačnými sálami. Bolo to mimoriadne zaujímavé a poučné. Jednotlivé výklady boli obzvlášť cenné. Mal som ich hlavne v pamäti, keď som tam bol dva razy navštíviť môjho veľmi ťažko nemocného kolegu nebohého Andreja Kvasa. A aj keď sa tam zhodou okolností musela ísť na pol roka liečiť moja manželka.

Spomenúť musím ešte mimoriadne pekný prístup br. farára Vajdičku ku svojim kaplánom. Žiadal od nás zodpovednosť v našich povinnostiach i vo farskej kancelárii. Na začiatku každého mesiaca sme si podelili úlohy. Brat farár mal v mesiaci dve nedele hlavné služby Božie a kapláni po jednej. Ten, kto odbavoval služby Božie, mal aj všetky ďalšie funkcie (krsty, sobáše a v týždni aj pohreby). Ak si niekto namiesto kaplána prial br. farára, br. farár oslovil dotyčného kaplána, oznámil mu, že si ho prajú o odbovenie a chcel počuť jeho súhlas. Prípadnú štólu za funkciu odovzdal kaplánovi. V týždni pred odbavovaním služieb Božích bol aktér oslobový od služby v kancelárii.

Okrem služby v nemocnici som bol riadnym kaplánom cirkevného zboru. Odbavo-

vali sme biblické hodiny v matkocirkvách i vo filiách, podobne aj nešporné služby Božie, vyučovali sme náboženstvo na školách. Brat farár mal úväzok okolo desať hodín týždenne, my kapláni každý približne okolo 20 hodín. Okrem toho ešte na plný úväzok vyučovala ses. katechéta. Výučby sme mali neúrekom. Vyučovali sme na školách v Martine aj vo filiách. Mne pripadla aj výučba na osobitnej škole. Nátlak proti náboženskej výučbe na školách sa vtedy ešte len začínal.

Pri svojej službe v nemocnici som sa stretal nielen so zdravotnými problémami, ale aj so sociálnymi. V pamäti mi zostal jeden zvlášť dojímavý prípad. V nemocnici zomrela manželka či družka šindliara, ktorý vyrábal v Necpalskej doline šindle na strechu. Bol to mimoriadne citlivý sociálny prípad. V nemocničnej kaplnke sme odbavili hlavnú časť pohrebu s príhovorom a odobierkou. Jedinými účastníkmi pohrebu bol zarmútený šindliar a ja s br. kantorom. Potom sme sa odobrali na Jahodnícky cintorín, kde sme nebohú pochovali. Šindliar si ťahal za sebou truhlu na malom štvorkolesovom vozíčku a za truhlou som išiel ja v luteráku a nepa-

mätám si, či so mnou išiel aj br. kantor, alebo vpredu niesol kríž. Bolo to mimoriadne dojímavé. Ľudia na chodníku sa zastavovali a pozerali na tento neobvyklý pohrebný sprievod. Chudák nemal peniaze ani na možnosť vybaviť si pohreb v pohrebnom podniku. Tento prípad mi obzvlášť utkvel v pamäti v súvisie s mojou službou nemocničného kaplána v Martine.

Mal som aj prípady, keď zarmútení členovia rodiny zo vzdialenejších krajov po vyplatení poplatkov v pohrebnom ústave alebo v nemocnici nemali peniaze na cestu domov. Nemal som ten cit, aby som im finančne neprispel na cestovný lístok. Na rozhovory s nemocnými si pomerne pekne spomínam, aj keď to niekedy boli veľmi trpké a smutné sťažnosti alebo vyznania. Mal som možnosť poznávať, akými rôznymi problémami a ťažkosťami musia niekedy ľudia prechádzať a s čím všeličím musia v živote zápasiť. Bola to pre mňa veľmi veľká a prospešná životná škola a skúsenosť, za ktorú Pánu Bohu nesmierne ďakujem.

MILOSLAV B L A H O,
EV. A. V. FARÁR-SENIOR V. V.

Zostaň so mnou, Pane, lebo potrebujem Tvoju prítomnosť, aby som na Teba nezabudol. Ty dobre vieš, ako ľahko Ťa opustím.

Zostaň so mnou, Pane, lebo som slabý a potrebujem Tvoju silu, aby som neupadal tak často.

Zostaň so mnou, Pane, lebo Ty si môj život a bez Teba mi chýba horlivosť.

Zostaň so mnou, Pane, lebo Ty si moje svetlo a bez Teba sa topím v tmách.

Zostaň so mnou, Pane, a ukáž mi svoju vôľu.

Zostaň so mnou, Pane, aby som počul Tvoj hlas a nasledoval Ťa.

Zostaň so mnou, Pane, lebo veľmi túžim milovať Ťa a zostať v Tvojej spoločnosti.

Zostaň so mnou, Pane, ak chceš, aby som Ti zostal verný.

Zostaň so mnou, Ježišu, lebo v tejto noci života Ťa veľmi potrebujem.

Daj, aby som Ťa poznal, ako Tvoji učeníci pri lámaní chleba, aby eucharistické spoločenstvo bolo pre mňa svetlom, ktoré rozptyľuje temnoty silou, ktorá ma podopiera, a jedinou radosťou môjho srdca. Žiadam si dar Tvojej prítomnosti.

Zostaň so mnou, Pane, len Teba jediného hľadám, Tvoju lásku, milosť, vôľu, srdce, Tvojho Ducha, lebo Ťa milujem a nežiadam za to inú odmenu, než aby som Ťa miloval ešte viac.

Láskou pevnou, praktickou, z celého srdca tu na zemi a ešte dokonalejšie po celú večnosť.

Amen.

Modlitba Pátra Pia
Jesenný pozdrav od Andreja Dařička na FB

Dlhá špitálska noc

Špitálska noc
 Dlhá a temná ako čremošniansky tunel
 Plná vzdychov
 Ako Múr nárekov v Jeruzaleme
 Pochmúrna ponurá
 Ako víchricou spustošený les

Zvedavý polfázový mesiac do okna pozerá, ale čo vidí – jeho satelitný zrak nepoteší – J/S, tá skratka znie skoro pateticky, pripomína značku hudobnej stupnice. No prítomná je tam iba syntéza bolesti a neistoty.

Dlhá špitálska noc je ľahostajná k mojej túžbe svať. Jej vesmírny cestovný poriadok je neúprosný. Tak s pohľadom, vo tme ukotveným, na ruch v izbe sestier čakám: kedy ich ruky začnú konať požehnané dielo.

Nie, nie, nechcem stavať víťazný oblúk zúfalstvu, ani moju nádej pochovať pod mohyly netrepezlivosti, ale, ale je to dúfanie: dúfam na návrat, k stavu predošlému.

Mocný Bože, nekonečný v možnostiach,
 vzhliadni na nehodného svojho sluhu.
 Navráť mi dôveru Tvojej pomoci,
 ktorú si mi neraz preukázal.

Buďme ostrážití, priatelia! Lebo nevieme, za ktorým rohom v labyrinte života môže na nás striehnuť náš Minotaurus. Nerobme si z osobných záľub pozemské modly, aby nás neobrali o čas, ktorý prináleží službe Bohu. Nepremárnime dary, ktorými nás k sebe povoláva.

Na sen, ktorý sa mi sníval tesne pred nešťastnou udalosťou, len ťažko zabudnem. Stál som v dlhom rade pred obradnou sieňou, keď sa predo mnou náhle objavila žena. Neobrátila sa ku mne tvárou, v pamäti mi utkveli iba vlasy: farby dozretého obilja.

Pevne uchopila moju dľaň – ten dotyk nebol príjemný. V nasledujúcom okamihu sa všetci z dlhého radu – okrem nej – stratili a pri vchode do miestnosti sme ostali sami. Vtedy som pochopil, že posol smrti nemusí mať vžitú podobu kostlivca s kosou. Začal som úpenlivo prosiť Pána Boha, aby ma ešte zachoval pri živote. Súsk ruky nato povolil a môj zrak spočinul na zatvorenej truhle.

Sme skutočne až priveľmi zraniteľní a žijeme – trváme len a len z Milosti Božej.

V čase detstva a ranej mladosti ma účasť na pohreboch nedeprimovala. Zdalo sa mi to byť všetko veľmi vzdialené, akoby sa ma tie udalosti vôbec nedotýkali. Až dotedy, kým som sa nezahľadel do meravej tváre pätnásťročného spolužiaka, ktorého skosila infekčná choroba. Vedomie, že smrť neuznáva vekové hranice, ma znepokojila.

V zrelšom veku som nedokázal pochopiť, ako si niekto môže pre nešťastnú zamilovanosť siahnúť na to najcennejšie, čo má, – na život. Až do naplnenia času, keď som sám hľadel do bezodnej priepasti zúfalstva a nebytie zdalo sa mi lepšou alternatívou, ako byť takrečeno denne svedkom skľučujúcej udalosti. Ale Pán Boh vzal prečo moje nohy z pohyblivých pieskov a postavil ma opäť na pevnú zem zmierenia.

Jeho svätému Menu nech je vzdávaná chvála a vďaka!

Pocit, že moja viera je neotrasiteľná, niekedy nahľadáva heretický hlas. Ten náhly útok sa zjaví ako príznak z hlbiny podvedomia. Uznávam: bez pomoci Svätého Ducha sa istota našej viery stáva problematickou. Ešte viac ma mýli obojakosť slov i pocitov: vždy keď sa modlím alebo spievam o tom, ako sa nebojím smrti, lebo s Kristom, aj keď umriem, raz sa vrátim a opäť budem žiť, inštinkt sebazáchovy dáva o sebe vedieť. Pre hlboko veriaceho by nemal byť problém vymeniť svoje smrteľné, vekom už unavené a chorobami a zraneniami postihnuté telo za podobné Pánovmu. – Veď povedal, že nám ide pripraviť miesto.

Odpusť mi moju malovernosť, Pane. Na pohrebnú antifónu „Ja som vzkriesenie i život“ zabúdam. Prichádza opäť strach zo zániku a túžba pobudnúť tu čo najdlhšie, ak je kvalita bytia a žitia ako tak prijateľná. Uznávam a vyznávam: toto všetko vrhá tieň na Tvoj príslub večného života.

Odpusť, Pane, veď aj za mňa si vykročil z ticha Getsemanskej záhrady a vydal sa do rúk trýzniteľov. To všetko si podstúpil, aby hriešnici boli Tvojím utrpením a smrťou ospravedlnení. Aby sme my všetci nemuseli byť zavrnutí literou Zákona. Zostaň, prosím Ťa, Pane, mojim uholným kameňom, buď sprievodcom na zložitých cestách života. A posilňuj ma, prosím, keď budem povolaný kráčať cez údolie tieňov smrti.

VLADIMÍR KNOŠKO

VERŠE A ÚVAHY PO ŤAŽKOM ÚRAZE V MARTINSKEJ UNIVERZITNEJ NEMOCNICI

Len pripravení s vďakou pristupujme

Večera Pánova neznamená len prijať rozhrášenie, vysloviť strohý súhlas spovedným otázkam. Ak úprimná snaha iným odpustiť v nás nie je, potom každý len na pol cesty zastal.

Večera Pánova nie je len prijať z rúka kňaza oplátku a pocítiť na podnebí lahodnú chuť vína. Že Pán za nás prežil krížovú dobu ťažkú, tá chvíľa sviatosná by mala pripomínať.

Večera Pánova to je vlastne tichý dotyk Boží, ktorým sa sklonil k nám, nehodným ľuďom, aby nás do právomoci svojho Syna vložil a nemuseli sme raz stáť pred Jeho prísnyim súdom.

Večera Pánova je dar, ktorý prijalo kajúcich tisíce, slová ľútosti zazneli pod klenbou chrámovou. Tak aj my skloňme hlavy svoje na drevo lavice, ďakujme Pánovi, veď to Jeho rany zmierili nás s Bohom.

Vladimír Knoško
Na kajúcu nedeľu 2011
Prednesené v chráme Božom

Naša milá sestra z krúžku ručných prác Ľudmila Mešková

Pri májovom výročí úmrtia M. R. Štefánika spomenula si naša milá sestra z krúžku ručných prác, osemdesiatšedemročná Ľudmila Mešková, na svoje prvé pani učiteľky z evanjelickej a. v. ľudovej školy v Laskári, ktorú navštevovala v rokoch 1931 – 1935. V tom čase to bola osemtriedna škola. Pretože nie všetky deti z gazdovských rodín mohli pokračovať ďalej v štúdiu, panie učiteľky dbali na to, aby deti boli všeobecne vzdelané. Popri iných predmetoch vyučovali deti náboženstvo, vstúpovали im lásku k prírode, chodievali s nimi na prechádzky do neďalekých hájov, navštevovali aj zrúcaniny okolitých hradov a zámkov. Naučili sa i dve básne o veľikánovi M. R. Štefánikovi, ktoré napísal Štefan Krčméry. Naša vzácna sestra Ľudmila si ich dodnes pamätá a rada sa o ne s vami, milí čitatelia, podelí.

Milan Rastislav Štefánik

Mali sme my vtáka, šírym nebom lietal,
zlatú niesol slobodienku, horko zaplakal.
Horko zaplakal, horko o žiali,
zlatú niesol slobodienku, padol na skaly.
Padol na skaly, krídla zlomené,
a tá naša slobodienka kvitne zo zeme.
Náš ty jasný vták, kde ňa pochovať?
Na tom Bradle, na vysokom, tam bude môj hrad.
Tam ja budem rád hľadieť v šíry kraj,
zlatú našu slobodienku Pán Boh zachovaj!

Štefánikova matka

„Chod', syn môj, vo svet široký, keď už raz tak byť musí.
To naše plemä slovenské i tak sa v biede dusí.
Chod', syn môj, v svete ďalekom na mater nezabudni.
A vráť sa, vráť sa víťazom, ak svitne raz deň súdny.“
A išiel chlapec belavý a miňali sa letá
a naučil sa vo svete, ako sa voľne lieta.
Po púšťach lietal, ostrovoch a meral hviezdne dráhy,
matkino slovo v srdci mal, na myslí domov drahý.
A keď mu boli tri svety, za matkou túžil veľa
a v očiach sa mu ziskrilo, keď zahrmel delá.
A roztúžil sa bolestne a bôľ mu viazol v hrdle
a vyšvihol sa ako vták a za ním celé krdle.
Hoj, za ním krdle bez počtu a všetky jasné, smelé.
Slobodu nesú, slobodu a rodná zem ich čaká,
už vidno letieť oblohou najjasnejšieho vtáka.
Slobodu nesie, slobodu, hoc život svoj dá za ňu.
Už rodná zem mu pije krv a matke slzy kanú.
„Už si mi, syn môj, dolietal. Už, ty môj sokol prvý!
Nech čistý kvet tu vyrastie z tej tvojej čistej krvi.
Nech slnce Božie svieti naň a zem mu dáva vlahy.
Mať tvoja rodná žehná ňa, spi sladko, syn môj drahý.“

Sestry z krúžku ručných prác si na svojom stretnutí pripomenuli i Deň matiek, ktorému už tradične patrí druhá májová nedeľa. Čo len na chvíľu, no predsa sme sa vrátili spomienkou k našim matkám, položili sme im kytičku kvetov na hrob a poďakovali sa za všetko, čo pre nás vykonali.

Vďaka všetkým vám, naše dobré, starostlivé mamy,
mamky, mamičky,
vám všetkým v túto nedelu patrili naše kytičky.
V nich povedal vám každý lupienok, každý kvet,
že vy ste boli naše dobré mamy, náš celučičký svet.
Ďakujeme Tomu, ktorý vám život dal,
úlohu ste splnili a On vás požehnal.
Vďaka vám za dary, ktoré ste z lásky dali,
veď málo ste mysleli na seba, na nás ste pamätali.
Trháme aspoň poľný kvet, skromné sedmokrásky,
kyticu vďaky za toľkú prácu i za tie mnohé vrásky.
Bože, prijmi i nás medzi vďačné deti,
nech na vás, mamky naše drahé, Božia láska svieti!

VIERA MAREČKOVÁ

Matkino srdce – láska nepremenná
Matkino srdce – hraníc nikdy nemá
Matkino srdce – nežnosť samá
Najdrahšia mama

Pravde nás vyučuj

Na Ducha

V letničnom čase prichádzal Duch Boží so znameniami
s hukotom búrlivého vetra, s jazykmi ohnivými.
Teraz k nám prichádza len nepádne – ticho,
Ako keď ho po vzkriesení Pán Ježiš učeníkom vdýchol.

Príď, Duchu Svätý, a zostaň stále pri nás.
Bez Teba sa ocitne naša viera – sťa Pompeje – v ruinách.
Zastaň, keď myseľ tak ako z krovia vyplašení vtáci
prefakne sa, či predsa len nemajú pravdu neveriaci.

Nedopusť, aby sme sa stali suchým listom na vínnom kmeni Krista,
chráň nás, keď sila démonická ľstivé pasce chystá.
Potešuj, keď nemocou a smútkom bývame zranení,
ďakovať daj za každý požehnaný deň prežitý na Zemi.

Nedovoľ, aby na myšlienkových poliach rástli bodliaky zloby.
Po cestách spravodlivosti, pravdy, lásky vynaučuj nás chodiť.
Otup hrot neprajnosti, sebeckta a pýchy.
Podľa Kristovho príkladu bremená niesť pokorne a tichí.

VLADIMÍR KNOŠKO

Odznelo na svätodušných službách Božích v roku 2010 v Martine

Veriť a vedieť – Biblická olympiáda žiakov

V priebehu uplynulého školského roka sa na viacerých miestach Slovenska preverovali poznatky z Biblie. Biblická olympiáda sa uskutočnila aj v rámci Turčianskeho seniorátu Evanjelickej cirkvi a. v. so sídlom v Necpaloch. V priestoroch Biblickej školy v Martine sa školského kola olympiády zúčastnilo spolu 48 detí štátnych základných škôl. Podľa Lubky Macekovej, koordinátorky práce s deťmi v CZ Martine, boli v teste otázky, ktoré žiadnemu dieťaťu nerobili problém. Najväčšie ťažkosti deťom spôsobovali otvorené otázky. „Koľko oleja bol dlhý nespravodlivý sluha svojmu pánovi?“ (odpoveď je 4000 litrov) bola otázka, ktorú nevedelo zodpovedať žiadne dieťa – dodáva Lubka. Olympiáda a jej vyhodnotenie prebiehali v rovnaký deň. Ceny do súťaže venovala Nadácia kresťanského vzdelávania patriaca k Biblickej škole v Martine. Deti sa potešili USB kľúčom s veľkosťou 16 GB, MP3 prehrávačom, spoločenským hram, atraktívnym pleteným taškám a tričkám.

V rámci cirkevných škôl sa seniorátne kolo Biblickej olympiády týkalo Evanjelickej základnej školy v Martine, jedinej cirkevnej základnej školy v tomto senioráte. Napriek desiatkam neľahkých otázok absolvovalo

súťaž v biblických vedomostiach až 35 žiakov. Žiaci vedeli zodpovedať, koľko rokov mal Jozef, keď sa stal správcom Egypta, alebo kto išiel hľadať Izákovi ženu. Mnohí žiaci tiež presne vedeli, že Ezau predal svojmu bratovi Jákobovi dedičné právo prvoroďného syna za chlieb a šošovicu. Najviac problematickou otázkou pre žiakov bolo správne zakrúžkovať meno jaskyne, v ktorej pochovali praotca Abraháma.

Výhercovia seniorátneho kola Biblickej olympiády boli oznámení v rámci školských služieb Božích v evanjelickom kostole v Martine. V kázňovom texte si žiaci pripomenuli Tomášovo vyznanie po vzkriesení Krista: *Môj Pán a môj Boh*. Tieto slová povedal pochybujúci učeník po tom, ako ho Kristus vyzval k dotyku Jeho rán a k viere (J 20, 28). Po kázni si žiaci prevzali krásne ceny, ktoré do Biblickej olympiády venovala opäť Nadácia kresťanského vzdelávania.

Víťazi školského aj seniorátneho kola biblickej olympiády postúpili na celoslovenské kolo, ktoré sa konalo v Liptovskom Mikuláši. Žiaci Evanjelickej základnej školy v Martine neodišli bez ocenenia.

HEDWIGA HENNELOVÁ <>
Centrum kresťanského vzdelávania

Slovo, obor a vysvedčenia

Ďakovné modlitby žiakov, príbeh o obrovi a piesne spievané nášmu Pánu Bohu – o tom bol záver školského roka 2011/12 na Evanjelickej základnej škole v Martine (EZŠ).

Slovo na každý deň

Spirituálka Katka Valčová deťom i rodičom pripomenula tému ranných zamyslení, ktorá bola o pravom kmeni viniča (J 15, 1–11). Pri tejto téme sa žiaci stretávali každý vyučovaci deň; každé ráno si čítali Slovo Božie a premýšľali nad tým, čo im cezeň chce Boh povedať. Slovamí Katky Valčovej sa však nateraz, v posledný deň školského roka, „končí úloha učiteľov v spoločenstve viery“. Čítať si Bibliu so svojimi deťmi je počas prázdnin úlohou rodičov. Slovo Božie tak môže ďalej znieť v rodinách, „aby zakorenené výhonky (deti) mohli ďalej rásť a prinášať ovocie“ (J 15,5).

Zmena srdca

Riaditeľ EZŠ Jozef Sopoliga zaujal deti príbehom o obrovi a jeho záhrade. Veľká záhrada bola miesto, ktoré miloval mnoho detí. Obor ich zo záhrady vyhnal, vókol nej postavil obrovský múr a k nemu nápis: Vstup zakázaný. Deti sem viac nemohli, a tak sa záhrada zmenila na smutné a studené miesto. Neboli v nej rozkvitnuté stromy ani radosť, neprišla ani jar... Obor si našťastie uvedomil, ako sebecky sa správal, a pozval deti späť. Jeho záhrada opäť ožila...

Jeden kút ostal však nadalej studený a temný. Stál v ňom malý chlapec, ktorý nedočiahol na strom. Obor ho zdvihol do náručia a položil na jeden z konárov. Chlapec mal veľkú radosť a obra pobozkal. Ich stretnutie sa nezopakovalo. Chlapec do obrovej záhrady už neprišiel.

Obor zostal. Raz ráno našiel strom, na ktorý kedysi malý chlapec liezol, plný kvetov a zlatého ovocia. Malý chlapec stál pod stromom. Mal prebodnuté ruky aj nohy. „Kto sa ti opovážil ublížiť?“ opýtal sa ho obor. Chlapec sa pousmial a vzal staručkého obra do svojej záhrady – záhrady s menom RAJ.

Dieťa s ranami...

Riaditeľovi Jozefovi Sopoligovi príbeh o obrovi pripomenul, čo sa v uplynulých mesiacoch a rokoch odohrávalo na Evanjelickej základnej škole v Martine. Záhrada bola plná detí rovnako ako naša EZŠ. Záhrada bola zatvorená, pretože okolo nej obor postavil múr, ktorým v období komunizmu zamedzil život cirkevným školám. No po obrovej premene záhrada nádherne rozkvitla – rovnako ako kvitne naša škola počas rozličných aktivít, krúžkov, školy v prírode či výletov. Aj záhrada je, rovnako ako naša škola, zvláštna – okrem detí sa v nej totiž nachádza i jedno výnimočné dieťa – dieťa s ranami. Dieťa, ktoré my všetci nazývame naším Pánom a Kráľom, naším Spasiteľom.

Jednota

Záver školského roka na EZŠ v Martine tvorili ďakovné modlitby, pieseň bratov a sestier z USA a ocenenia talentovaných žiakov. Riaditeľ školy sa poďakoval aj učiteľom, vychovávateľom i rodičom. Vďaka vyslovil aj Centru kresťanského vzdelávania a Evanjelickému a. v. cirkevnému zboru v Martine či zámořským partnerom z Ameriky. Medzi deťmi si veľký potlesk vyslúžili traja americkí lektori – Kristína, Andrew a Benjamin, ktorí na škole v uplynulom školskom roku pôsobili. Veríme, že spolupráca všetkých nás je verným svedectvom toho, že cirkev je, napriek našej inakosti, vždy jedna a skrze vzájomnú lásku človeka k človeku, vždy spojená s Kristom.

Zborový deň 2012

CIRKEVNÝ ZBOR AKO DUCHOVNÝ DOM

Píše sa 8. júl 2012 a ja sa práve prebúdzam do krásneho a horúceho letného rána. Okrem krásne znejúceho spevu vtákov, ktoré ma pravidelne vítajú do nového dňa, počujem aj čosi iné. Čosi, čo môjmu spánku už nadobro dalo zbohom. Neobvyklý ruch z ulice. Nie. Počkať, ide to priamo z nášho námestia. Čo to vidím? Tolko ľudí a každý s úsmevom na tvári s náradím v ruke či s rukami, ktoré sú ochotné prispieť k dielu. Nevieť, ale dnes bude isto výnimočný deň. Deň, ktorý je darom priamo z nebies...

Nedeľa, o ktorej je reč, bola výnimočnou hneď z viacerých dôvodov. Uskutočnil sa Zborový deň na tému Cirkevný zbor ako duchovný dom. Služby Božie sa konali pred kostolom na námestí, boli slávnostným zavŕšením Letnej biblickej školy a zároveň privítaním nových skupín bratov a sestier z USA, ktorí budú u nás slúžiť, či už vyučovať angličtinu, alebo pomáhať na táboroch, ktoré sú určené mládeži, dorastu a deťom. Po službách Božích bol pripravený spoločný obed a po ňom rozmanité atrakcie pre deti i dospelých. Vďaka Bohu za príjemne strávený deň v Jeho blízkosti pri vzájomných rozhovoroch a stretnutiach. Samozrejme nemôžeme opomenúť službu každého jedného brata či sestru, bez ktorých by sa zborový deň neuskutočnil. Veľká vďaka patrí aj im. Vďaka za každé ochotné srdce vziať sa seba samého a vložiť svoje ruky do veľkolepého diela Božieho.

lh

Zborový deň v ECAV Martin – Cirkev ako duchovný dom a domov

Cirkev nie je neviditeľným spojením kresťanov roztrúsených v rôznych organizáciách. Práve naopak, chce a má byť viditeľná skrze službu lásky. Keby to tak nebolo, nemohla by byť svedectvom v tomto svete. Nenaplnjala by Ježišove slová o láske a jednote medzi kresťanmi: *Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa milovali navzájom. Aby ste sa aj vy vzájomne milovali, ako som ja miloval vás. Podľa toho spoznajú všetci, že ste moji učeníci, ak sa budete navzájom milovať.* (J 13, 34–35) Vzájomnú lásku a službu sme si uvedomovali aj počas Zborového dňa, ktorý sa konal 8. júla 2012. Pripomenuli sme si, že Evanjelický cirkevný zbor v Martine je naším duchovným domom a domovom, kde rastieme v láske a službe bližným.

Ďalšia generácia služobníkov

Zborový deň prebiehal za účasti viac ako 400 ľudí na Memorandovom námestí v Martine. Otvoril ho program 250 detí z Letnej biblickej školy, ktoré sa v Centre kresťanského vzdelávania stretávali v prvý júlový týždeň. Na príprave týždňového pro-

gramu 14. ročníka Letnej biblickej školy, aj na vystúpení počas zborového dňa participovala mládež, ktorá kedysi tvorila prvé ročníky účastníkov Letnej biblickej školy. Dnes sú naši mladí ďalšou generáciou pomocníkov, spoluvedúcich či prekladateľov a v spolupráci s americkými partnermi sa podieľajú na tvorbe programu. Na Memorandovom námestí v Martine rastú tak nielen deti, ale aj partnerstvo medzi Američanmi a Slovákmi. Vzájomná spolupráca prináša ovocie v množstve detí aj v ďalšej generácii slúžiacich mladých ľudí na Slovensku.

Spoločenstvo „živých kameňov“

Po prezentácii detí nasledoval pozdrav bratov a sestier z Kalifornie a Vancouveru, ktorí prišli do Martina, aby tu realizovali Anglický konverzačný kurz pre verejnosť. Vzápätí zaznel pozdrav Mariána Gešpera, tajomníka Matice slovenskej, ktorý vyzdvihol kollárovské „základné princípy Matice slovenskej a cirkvi: náboženstvo a národnosť“. Susan Nielsen z Kalifornie opisala službu bližným združeným okolo Centra kresťanského vzdelávania a Evanjelického a. v. cirkevného zboru v Martine ako „rukopisnú pripomienku spoločenstva, ktoré máme s Ježišom Kristom“.

Mark Johnson z Vancouveru zase ocenil vzájomnú spoluprácu Slovákov a Američanov, keď ju pripodobnil k práci „živých kameňov, ktoré spolu budujú jednu cirkev“. Nadviazal tak na slová kázne brata farára evanjelického zboru v Martine Milana Kubíka, ktorý taktiež pripomenul, že živé kamene – veriaci – potrebujú pevný základ, ktorým je Ježiš Kristus. Rovnaký pevný základ je, slovami pána farára, nevyhnutný aj pre našu cirkev a chrám. Prezentácia evanjelickej cirkvi vo svete prostredníctvom Zborového dňa preto plní aj úlohu „zrozumiteľného svedectva kresťanov vo svete“.

Zborový deň – naše svedectvo vo svete

V spoločných modlitbách sme si mnohí uvedomili, že naša jednota v Kristovi a služba blížnym je na dosah, aby všetci boli jed-

no ako Otec v Synovi a Syn v Otcovi (J 17, 20–21). To, že cirkev má byť spoločenstvom, ktoré pozýva ľudí medzi sebou, pripomenul aj brat farár Kubík. Kresťania sú časti jedného tela, navzájom sa potrebujú a povzbudzujú, pretože sú jedným duchovným domom. Nie sú a nesmú byť vyhranenou skupinou, ale otvoreným pozvaním pre každého, kto hľadá Pravdu.

Náš Zborový deň privítal desiatky návštevníkov. Niektorí si prišli vypočuť kapelu, iní vyskúšali vodný futbal, trampolínu či streľbu zo vzduchovky. Naši najmenší si zase obzerali ovečky alebo sa vozili na koňoch či motorke. Bolo tu však i miesto, kde nik z nás nechýbal... Všetci sme boli účastní služieb Božích – stretnutia spoločenstva pri Božom slove. A práve to je tým našim „zrozumiteľným svedectvom vo svete“.

HEDWIGA
HENNELOVÁ
<><

Ukrajina – pár tipov pre každodennú misiu

Máme 40 °C v tieni, ale tieňa niet. Schováva sa pod podrážkami našich topánok. Potí sa celá Ukrajina. Čokoľvek sa opýtame miestnych, odpoveď sa začína slovom „žarka“ (horúco). Ťažko sa nám existuje, a predsa sa každé ráno zdvíhame z postele, dávame si rýchlu sprchu (aby sme sa vzápätí opäť spotili) a vydávame sa na cestu. Cieľ je neďaleko – dedinka Novogradovka, v blízkosti prístavného mesta Odesa, a v nej takmer 60 detí. Týmto maličkým sme prišli zvestovať Dobrú správu, ktorá zmenila i naše životy...

Biblický tábor nám udeľuje nové životné lekcie. Služime a učíme sa zásady misie... a vonku je rovnako „žarka“ ako ráno, včera, v prvý deň... Na pohľad je všetko rovnaké. A predsa sme stále viac vďační za možnosť slúžiť iným – za čas, keď Boh pracuje na nás všetkých.

Daj ľuďom, čo očakávajú, a pridaj k tomu niečo navyše

V pondelok ráno sme tábor začali registráciou. Deťom sme odovzdali farebné tričká a rozdělili sme ich do skupín. Krátko nato sme už sedeli v triedach – pripravení slúžiť! Nestihli sme však ukončiť ani zoznamovaciu hru, a už sa nás deti pýtali, kedy dostanú darčeky. Ostali sme prekvapení. V slepej naivite sme dúfali, že deti sem prišli niečo zažiť; niečo spoznať. Akosi sme neboli pripravení na ich priamu otázku – čo (hmotné) vlastne pre nás máte?! Zo zvedavosti sme sa opýtali, aký darček by chceli dostať? Tričká; chceli „aspoň“ tričká. Po celodennom programe sme si uvedomili, že dať im ich nový odev domov hneď v prvý deň by bolo chybou. Mnohé deti by sa na druhý deň nevrátili... A my sme predsa potrebovali, aby opäť prišli! Potrebovali sme šancu niečo im povedať; niečo im odovzdať. Po piatich dňoch plných aktivít a biblických tém sa náš tábor skončil. Deti odchádzali domov – v svojich nových tričkách, s baličkou cukríkov a jednou slovenskou horalkou. Okrem toho však počuli o Tom, ktorý zomrel za každého hriešnika; o Tom, kto ich volá po mene; o Tom, kto ich nazýva svojimi priateľmi. Naučili sme sa prvú zásadu pre našu každodennú misiu – dávať ľuďom, čo očakávajú, a pridajť k tomu niečo navyše; niečo, čo nášmu daru dodá jeho nenapodobiteľnú hodnotu.

Spať menej znamená niekedy viac

Áno, vieme, spánok je dôležitý. Novorodenec spí až 20 hodín (ak je sýty a spokojný), ročné dieťaťo 12 – 17 hodín denne a trojročné (batola) spí počas dňa 15 hodín. Faktom je, že čím sme starší, tým kratší spánok potrebujeme. Pán Ježiš nám však pripomína, aby sme vykupovali čas [Ef 5, 16a]. Ideálnych 8 hodín spánku by sme si mali dopriať bez výčitek. Ostatné denné hodiny však už máme rozumne deliť medzi čas s Bohom, čas s inými ľuďmi, čas na štúdium, prácu a oddych. To bola ďalšia lekcija, ktorú sme si „priviezli“ z Ukrajiny. Pán Boh nás vyučoval skrze miestnu dievčinu Ilonku. Toľkokrát sme boli po celodennej službe s deťmi unavení; toľkokrát sa nám s ňou už prasto nechcelo rozprávať... Navyše nám priala aj matematika – byť aktívni pre mnoho detí je dôležitejšie, ako dať posledné omrvinky tým jednému... Modlili sme sa za silu slúžiť a za čas, ktorý jej chceme venovať. A v dvanásťročnej Ilonke sme zakrátko našli svoju krstnú dcéru.

Adaptuj sa do nového prostredia, ale nezabúdaj na hodnoty evanjelia

Celý život sa prispôsobujeme – prispôsobujeme sa tým, ktorých milujeme; prispôsobujeme sa kultúrnym trendom aj požiadavkám okolia. Robíme to dobrovoľne, pretože si uve-

domujeme, že nežijeme iba pre seba. Slovo „prispôbiť sa“ pritom znamená „zmeniť sa tak, aby to vyhovovalo novým okolnostiam“. Ako teda meniť to, čo je potrebné, a pritom nestratiť to, čo je dôležité?

Apoštol Pavol hovorí o prispôbení sa vo zvyklostiach: „...všetkým som bol všetko (Žid Židom, pohan pohanom, slabý slabým), aby som aspoň niektorých priviedol ku spaseniu“ (1K 9, 19–23). Pavol, hlavný hrdina tohtoročného tábora na Ukrajine, bol Žid, odmalička vychovávaný podľa zásad vtedajšej viery a náboženstva. V jeho vzťahu k pohanom (i kresťanom) vládol Zákon. Pavol a ďalší kresťania však boli ochotní prekonávať bariéry Zákona – prispôbovať sa inej kultúre; ísť za ľuďmi, s ktorými by sa predtým vôbec neboli stýkali, a budovať s nimi vzťahy. Pavla a ďalších kresťanov k tomu viedla osobná skúsenosť Božej milosti, ktorá nepozná hraníc... Božia milosť – robí všetko pre evanjelium, aby sme čím viacerých získali – nás má viesť nielen na misijnej ceste, ale aj v našom každodennom rozhodovaní.

Ver Bohu, ale dodržiavaj „povolenú rýchlosť“

Jedno je isté: Boh nám dal poslanie slúžiť iným. A k tomuto poslaniu „pribalil“ i rozum. Misijná cesta totiž potvrdila známy fakt, že zákony „sveta“ sa týkajú všetkých a my misiónári nie sme výnimkou. Počas našich ciest (cesta na Ukrajinu trvala 28 hodín) sme nikdy neprestali veriť, že Boh sa o nás stará. Predsa však pri prekročení maximálnej povolenej rýchlosti bola súčasťou Jeho starostlivosti aj 40-eurová pokuta. Takto rýchlo vznikol štvrtý tip pre každodennú misiu – rovnako ako všade na svete – aj v našej každodennej službe platí zásada používať zdravý rozum a byť opatrný. Verme Bohu i preto, lebo vedel, čo robí – dal nám vieru aj zdravý rozum, aby sme dodržiavali rýchlosť na cestách, rešpektovali dopravné predpisy, jazdili bezpečne a zamykali svoje auto.

Počkaj na bodku, až potom konaj

Biblickú Knihu prísloví máme veľmi radi, pretože je to balíček múdrostí, ktorý mení ľudskú hlúposť na požehnanie. Ako inak možno vysvetliť ďalšiu múdru radu: „Ak niekto odpovie skôr, ako vypočul, posluži mu to na bláznovstvo a hanbu“ (Pr 18,13). Na Ukrajine sme

nejedenkrát zažívali biblické slová na vlastnej koži. Raz sme usporiadali súťaž, v ktorej si deti hádzali papierovú loptu. Bolo v nej veľa cukríkov... Dokiaľ znela hudba, lopta mala lietat vo vzduchu. V čase ticha bolo úlohou detí čo najskôr roztrhať papierový obal a dostať sa k sladkej odmene. Jednu z lôpt roztrhal osemročný chlapec. Zopár cukríkov si vzal do dlaní. Pôsobil dojmom, že sa nechce podeliť s ostatnými deťmi, a preto sme už išli „zasiahnúť“ a vysvetliť mu „pravidlá delenia sa“. Ostali sme však milo prekvapení, keď chlapec prišiel k svojej mladšej sestričke, ktorá sa bála vrhnúť do masy rozbláznených detí, a dal jej všetky získané cukríky. Potvrdili sme si ďalšiu zásadu každodennej misie – počkať na „bodku“ a až potom konať.

Prijímaj lásku a jedlo s dôverou

Ukrajinci (podobne ako Rusi) sa často stretávajú pri sladkých koláčoch, kvase (nápoj z kvaseného chleba) alebo pri tuhom čiernom čaji. Kuchynia nášho východného suseda má však i niekoľko špecialít. Jednými z nich sú sušené slané ryby. Miestni hovoria, že čerstvá ryba je najlepšia v mesiacoch, ktoré sa končia na písmeno „r“, teda september, október, november či december. V zimných mesiacoch, keď sú jazerá zamrznuté, vyberajú miestni rybky zo zásob. Na Ukrajine nám túto slaná maškrtu s veľkou radosťou (a trochu záškoláckym úsmevom) ponúkli. Rybu pred nami potrhali na malé kúsky. Krátko potom zapálili sviečku, na ktorej si opiekli jej vzduchový vak. Nech to už znie akokoľvek čudne, predsa nám táto príhoda dala ďalšiu zásadu každodennej misie – jedlo dávané s láskou sa s rovnakou láskou prijíma. A dôvera, ktorá túto lásku sprevádza, je v cudzích kultúrach vašim vítaným bonusom. A inak... zo vzdušného vaku vznikla malá priesvitná bublina, ktorú Ukrajinci považujú za lahôdku. Žalúdok, vydrž!

K službe patria aj slzy

Spomínam si, ako sme čistili pätnásť kilogramov cibule... Desne to štipalo a po chvíli márnej snahy ostať hrdinami vyrazila z nášho srdca prostá modlitba: Pane, potrebujeme slzy! O sekundu neskôr prišla úlava, pretože naše oči umývalo pár slaných kvapiek... Rýchlo sme pochopili, aké užitočné sú naše slzy! Chránia oči pred vysušením, predchádzajú ich podráždeniu, vymývajú z očí nečistoty a zásobujú ich kyslíkom. Slzy sú zároveň jasným emotívnym znakom smútku alebo dojatia (slzy šťastia). Toto krátke info z oblasti oftalmológie nespomíname náhodou. Služba, ktorú my sami vnímame ako svoje poslanie, totiž so sebou prináša i nejednu slzu. Z Božej milosti sú však slzy tým indikátorom, ktorý hovorí „plačem, pretože sa nedarí to, na čom mi tak veľmi záleží“ alebo „plačem, pretože sa to, na čom mi tak veľmi záleží, podarilo“. Ďalšia lekcia z našej misie je dôležitá práve preto, lebo stojí na najväčšej skúsenosti z praxe: služba prináša aj slzy – mnoho (pre službu) užitočných slz...

Z Ukrajiny sme si priviezli niekoľko tipov pre každodennú misiu, ktoré sú krátkym svedectvom o Božom vedení pri našom rozhodovaní a službe bližným. Robiť vždy niečo navyše, počkať na „bodku“ či prijímať jedlo s dôverou je iba malá časť nášho odkazu. Podstatné je, že mnohé z toho, čo sme sa naučili, si prinášame so sebou domov – aby sme mohli ďalej slúžiť vo svojich rodinách, školách, vo svojom cirkevnom zbore. Ďakujeme nášmu Bohu za všetko, čo sme sa naučili a mohli skúsiť – za nové slová a piesne, za chodníky a rozhovory, za nové chute, vône a zvuky – za každý prejav Jeho lásky.

HEDWIGA HENNELOVÁ
MARTIN TRÁČ

Neprišli sme reprezentovať Slovensko, ale Pána Ježiša

Zuzka Kovalčíková je mladá misionárka, ktorej sa splnil veľký sen – navštíviť Afriku. Boh jej tento sen dal, aby v nej mohol zapáliť lásku k misii a službe na tomto mieste. V severnej provincii štátu Zambia pôsobila desať mesiacov a do dedinky Kalungu sa chce opäť vrátiť. Študentom Biblickej školy a rovnako veriaciom v martinskom cirkevnom zbere sympatická misionárka rozprávala o Zambii, o úlohe tradičných náboženstiev v živote tamajších kresťanov, o ich inakosti a zvykoch, ale aj o misii či obavách, výzvach a rozhodnutiach misionára.

Desať mesiacov si slúžila ľuďom v dedinke Kalungu, ktorá spadá pod severnú provinciu Zambie. Ako sa to celé začalo?

Začalo sa to túžbou ísť práve do Afriky a žiť tam. Pán Boh postupne posielal do môjho života ľudí, ktorí ma v tomto vedeli posunúť vpred – zoznámila som sa s organizáciami, ktoré sa misii v Afrike priamo venujú. Prvý kontakt s Afrikou mi umožnila misijná organizácia *Wycliffe*. Do Zambie som bola vyslaná nemeckou misijnou organizáciou *Gottes Liebe weltweit* (Božia láska do celého sveta) na študijný pobyt, ktorého cieľom bola praktická príprava na dlhodobú zahraničnú misiu. Tento tréning pre mňa zabezpečila juhoafrická misijná organizácia FCE (Foundation for Cross-Cultural Education – Nadácia pre vzdelávanie v rámci rôznych kultúr), v ktorej som počas celého času v Zambii slúžila.

Čo si robila predtým, ako si sa rozhodla pre misiu?

Študovala som a uviedomovala si túžbu ísť na misiu do Afriky. V období, keď som už bola zamestnaná, som sa ocitla na akejsi životnej križovatke, keď som sa musela rozhodnúť medzi kariérou a misiou. Aj keď som svoju prácu mala veľmi rada a neodchádzalo sa mi ľahko, viem, že som sa rozhodla správne a nikdy som to neolutovala.

Je zrejmé, že budovanie kariéry nemalo pred túžbou ísť na misiu šancu. Nič však

nebýva také jednoduché... V čom vidíš najväčšie ťažkosti svojej služby dnes?

Myslím, že medzi najväčšie ťažkosti zahraničnej misie patrí nevyhnutnosť prispôbiť sa inej – cudzej kultúre. V mojom prípade to bolo akceptovanie zambijskej kultúry. Je veľmi dôležité zapadnúť do nového prostredia a snažiť sa minimalizovať kultúrne rozdiely. Človek si musí byť vedomý, že treba predovšetkým investovať do budovania vzťahov s miestnymi ľuďmi, lebo práve tým sa otvára cesta aj pre zvestovanie evanjelia.

Ako prebiehala tvoja služba?

Vo svojej službe som mala možnosť spojiť svoje vedomosti z vysokej školy (v oblasti poľnohospodárstva) so svojimi záľubami (biológia, príroda) a so zvestovaním evanjelia. Bola som zapojená do poľnohospodárskeho projektu *Farming God's Way* (Farmárčenie Božím spôsobom), ktorý je zameraný na pomoc drobným roľníkom. Projekt mal pomôcť jednotlivým rodinám obhospodariť svoju pôdu efektívnejšie, zodpovedne využívať potenciál, ktorý dostali od Boha (vynikajúca pôda), viesť ich postupne k samostatnosti a sebestačnosti (nebyť závislými od pomoci zvonka – od pomoci západných krajín).

Poľnohospodárstvo je v afrických krajinách popretkávané rôznymi zvykmi a tradíciami, ktoré majú svoje korene v okultizme. To všetko je navyše, aj v dnešných

časoch, podčiarknuté nedostatkom vedomostí a vzdelania. V čom konkrétne spočíval projekt, na ktorom si sa podieľala?

Tréning v oblasti „Farmárčenia Božím spôsobom“ prebieha na úrovni teoretickej (školenie pre domorodcov) a praktickej – všetky nadobudnuté vedomosti si možno otestovať na modelovej farme tréningového centra. Na tejto farme som mala možnosť pracovať aj ja, a takto prakticky ľudí učiť a zároveň im svedčiť o svojej viere a vzťahu s Pánom Ježišom. Aj v Zambii bolo potrebné učiť ľudí nielen nové metódy farmárčenia – priniesť im vedomosti, ale hlavne ukázať na pravdu a na Boží zámer s človekom a jeho pôdou tak, ako to On sám zjavil vo Svojom Slove.

□ Okrem služby si v Zambii aj študovala. Čo presne?

Abolvovala som tam tzv. „tréning učeníctva“ – kde som dostala základy teologického vzdelania, a „tréning zahraničnej misie“, čo je teoretická i praktická príprava na službu v inej krajine, v inej kultúre. Oba kurzy boli veľmi podnetné. Zároveň som si mohla uvedomiť, že byť kresťanom znamená byť predovšetkým Ježišovým učeníkom – nasledovať Ho deň po dni (nielen v nedeľu v kostole) si neraz vyžaduje kompletnú zmenu životného štýlu (R 12, 1-2). Byť misionárom znamená byť svedkom Pána Ježiša na každom mieste, na ktoré nás On pošle (Sk 1, 8).

□ Často sa nám stáva, že si veci vysnívame, ale realita je niekedy iná. Splnili sa tvoje očakávania misie v Afrike s tým, čo si tam „našla“?

Áno splnili sa. Mala som možnosť naozaj v Zambii žiť – byť súčasťou kultúry a každodenného života miestnych obyvateľov. Páčil sa mi aj samotný študijný program a jeho koncepcia, rozloženie praktickej a teoretickej časti. Nadobudla som nielen nové vedomosti, ale predovšetkým životné skúsenosti. Mala som možnosť prijímať i dávať...

□ Zažila si po príchode do Zambie kultúrny šok?

Kultúrny šok mi spôsobil fakt, že kdekoľvek som prišla, vzbudzovala som pozornosť. A to len preto, že som biela... Ľudia sa tešia, keď vidia bieleho človeka, zdravia vás, v mesite na vás ukazujú prstom... Spočiatku je to možno milé, no postupom času to už začína „liezť na nervy“. Pre niektorých zahraničných študentov v našom tíme to bolo skutočne ťažké a zñašali to veľmi zle. Niektorí sa úplne uzatvorili pred svetom a dokonca nevyhádzali ani z tréningového centra.

□ Kultúrna inakosť býva niekedy ozaj ťažký oriešok. V čom sú podľa teba najväčšie výzvy služby v inej kultúre?

Predovšetkým je potrebné si uvedomiť, že evanjelium, ktoré ľuďom prinášame, je vždy to isté, bez ohľadu na kultúru. Rovnako sme, bez ohľadu na miesto, kde sa nachádzame, vždy tými istými učeníkmi a kresťanmi. Rozdiel je však v spôsobe, akým približujeme evanjelium ľuďom. V našej kultúre používame iné metódy, ako ľudí zasiahnúť. Všetko závisí od konkrétnych zvykov, tradícií a spôsobu života. Najväčšou výzvou je preto snaha zanechať svoju kultúru a čo najviac sa priblížiť tej, v ktorej chcem slúžiť iným. Je to výzva, hoci si to málokto uvedomuje. Úplne vedome si treba pripomínať, že sme neprišli reprezentovať Slovensko či „európsku“ kultúru, ale Pána Ježiša.

□ Keď hovoríme o „zanechaní koreňov“, akú úlohu zohrávajú dnes v životoch dedičanov ich vlastné, tradičné náboženstvá?

V oblasti, kde som slúžila ja, sa 87 % ľudí hlási ku kresťanstvu. Napriek tomu sa však stále držia aj svojich tradičných náboženstiev a rituálov. Okrem kresťanstva je ešte stále veľmi živý „animizmus“ (prvotné náboženstvo, ktoré všetkému živému i neživému pripisuje dušu; viera, že bohovia sú aj v prírode). V poľnohospodárstve majú napríklad zaužívané sadiť kukuricu na vyvý-

šených kopčekoch. Robia tak, lebo veria, že v kopčeku je sila, ktorá semienko vynesie do neba a bohovia ho vrátia v podobe rastlinky späť na zem. Ak by kopček chýbal, rastlinka by podľa nich nevyrástla.

- ❑ **Zaujíma ma tvoj názor na otázku „straty viery v Boha“, ktorá sa odohráva v dnešných civilizovaných krajinách. Je možné tento trend vidieť aj medzi kresťanmi v Zambii?**

Pozorujem, že kresťania strácajú záujem o Boha, strácajú dôveru v Neho, a tým chladne aj ich viera. Ak je Boh pre človeka len niekým, kto má naplniť jeho potreby, kto ho má ochrániť od nešťastia alebo pomôcť v ťažkostiach, tak sa môže stať, že bude nahradený niečím iným. Fakt je, že v našej spoločnosti sme schopní si zabezpečiť všetko vlastnými silami a rozumom – veríme v seba. Na druhej strane sa tu vynára túžba po niečom „duchovnom“ – ľudia sú čoraz viac otvorení rôznym filozofiám a náboženstvám. Toto dianie by som nenazvala „stratou viery“, ale jej „zámenou“. Bohom sa nám stáva niečo iné, pretože nám to tak vyhovuje...

Myslím, že v Zambii je to podobné – sú tam aj takí kresťania, ktorí k Bohu volajú len vtedy, „keď už všetko ostatné zlyhá“. Sú i takí, ktorí od Boha očakávajú „odmenu“ za to, ak sú „dobrí kresťania“ (za štedrú offeru

v nedelu v kostole si predsa „zaslúžia“ ochranu na cestách či bohatšiu úrodu). Ďalší používajú Boha ako „poistku“ (pomodlia sa, ak by náhodou nezabrala medicína od šamana). Paralely by sme teda určite našli.

- ❑ **Čo pre teba znamená byť misionárkou v Afrike po takmer roku služby na tomto mieste?**

Pán Boh sa naozaj priznal k snu, ktorý som mala – žiť svoj život v Afrike. Byť kresťanom pre mňa znamená predovšetkým žiť život Ježišovho učeníka. Pán Ježiš povedal: *„...ale prijmite moc Duchu Svätého, ktorý zostúpi na vás, a budete mi svedkami aj v Jeruzaleme, aj po celom Judsku, aj v Samárii a až do posledných končín zeme.“* (Sk 1, 8). Byť misionárkou pre mňa teda znamená byť Ježišovým svedkom na každom mieste, na ktorom sa ocitnem, a to nie z vlastnej sily či schopností, ale z moci Duchu Svätého. Každý z nás má iné obdarovanie a svoje jedinečné povolanie, ale náš bežný život je to, čo k iným „prehovára“ – väčšina ľudí sa nikdy nedostane k tomu, aby si prečítalo Bibliu; sledujú len životy kresťanov vo svojom blízkom okolí.

HEDWIGA HENNELOVÁ <<<
Centrum kresťanského vzdelávania

Ekuména, modlitby za jednotu kresťanov

Ekumenické hnutie sa začína rozvíjať vo forme zblížovania a spolupráce protestantských cirkví a skupín v polovici 19. storočia, najmä v Anglicku. Ako prvé boli založené vzdelávacie organizácie mládeže YMCA (1844) a YWCA (1855) v Londýne. V roku 1948 v Amsterdame vznikla Svetová rada cirkví.

Ekumenická rada cirkví v Slovenskej republike (ERC SR)

Vznik ERC SR bol dôsledkom rozdelenia Československa a vzniku samostatnej Slovenskej republiky v roku 1993. Na jej vzniku sa podieľalo 6 riadnych členských cirkví (Evanjelická cirkev a. v.; Reformovaná kresťanská cirkev; Pravoslávna cirkev; Cirkev bratská; Evanjelická cirkev metodistická; Cirkev československá husitská) a 4 cirkvi so štatútom pozorovateľa (Rímskokatolícka cirkev; Bratská jednota baptistov; Cirkev adventistov siedmeho dňa; Apoštolská cirkev). V roku 1995 bola prijatá najprv so štatútom pozorovateľa a po schválení vlastnou synodou (3. 12. 1997) za riadneho člena Starokatolícka cirkev. Bratská jednota baptistov bola prijatá za riadneho člena ER CSR v roku 1996.

Základným cieľom ekumenického hnutia je hľadanie a spoločné slávenie viditeľných znakov jednoty cirkví. Vzťahy kresťanských cirkví na Slovensku sú do veľkej miery určované pomerom počtu príslušníkov jednotlivých konfesíí. Veľká disproporcía v počte členov jednotlivých cirkví má za následok, že väčšinová rímskokatolícka cirkev nepovažuje ekumenickú spoluprácu za nevyhnutnú pre naplnenie svojho poslania v podmienkach našej spoločnosti. A na strane cirkví, ktoré vzišli z reformácie, je vo vzťahu ku katolíckej cirkvi história protireformácie ešte vždy prekážkou. Vzťahy pravoslávnej cirkvi k ostatným cirkvám sú poznačené krízou v celosvetovom ekumenickom hnutí. Dôležitým faktorom je geografické polozenie Slovenska, ktorého územím prechádza hranica medzi západnou a východnou kresťanskou tradíciou. Pre takéto územia je charakteristická aj prítomnosť gréckokatolíckej cirkvi. Vzťahy pravoslávnej cirkvi ku gréckokatolíckej sú zložité všade, nielen na Slovensku.

ER CSR usiluje o budovanie a zlepšovanie vzájomných vzťahov. Stala sa účinnou platformou, na ktorej cirkvi riešili viacero kritických situácií. V roku 1995 to boli otázky spojené s návštevou pápeža Jána Pavla II. Išlo najmä o zahrnutie stretnutia predstaviteľov cirkví združených v ERC SR s pápežom do oficiálneho programu jeho návštevy na Slovensku. Dôležitou otázkou bolo upozornenie na skutočnosť, že popri svätorečení troch košických mučeníkov je z hľadiska historickej objektívnosti a ekumenickej korektnosti nutné pripomenúť aj obeť, ku ktorým v období krvavých náboženských bojov došlo na strane protestantských cirkví. Aktivity ER CSR v tejto otázke vyústili napokon do stretnutia predstaviteľov ER CSR s pápežom Jánom Pavlom II. a ich priamym dôsledkom bola aj skutočnosť, že pápež sa zastavil pri pomníku protestantov popravených v prešovských jatkách, kde sa spolu s evanjelickým biskupom Jánom Midriakom pomodlil modlitbu Pánovu. K príkladom budovania vzťahov medzi cirkvami na Slovensku patrí aj úspešné završenie procesu vzájomného uznania krstu svätého, ktoré vyústilo do podpísania dohody medzi evanjelickou cirkvou a. v. a rímskokatolíckou cirkvou 4. júna 2001.

Medzi dôležité ekumenické úlohy patrí budovanie vzťahov aj medzi tzv. slobodnými a tradičnými cirkvami. Väčšina slobodných cirkví sa na Slovensku etablovala medzi prvou a druhou svetovou vojnou, resp. po druhej svetovej vojne. Z toho vyplýva, že prvá generácia členov týchto cirkví pochádzala z tradičných cirkví. Novovzniknuté cirkvi, ako sú baptisti, metodisti, cirkev bratská, boli tradičnými cirkvami považované za sekty. Za posledné desaťročie však na oboch stranách vyrástla nová generácia a prozelytizmus (snaha obrátiť niekoho na inú vieru) už nie je jedinou cestou získavania nových členov slobodných cirkví. Súčasná situácia teda ponúka nové možnosti.

Na tomto mieste treba spomenúť ešte jeden fenomén ekumenickej scény a tým je charizmatické hnutie, ktoré sa šíri naprieč cirkvami, či sú malé, veľké, staré alebo nové. O situácii na Slovensku možno povedať, že čím je cirkev menšia, tým je pre ňu ťažšie sa vyrovnáť s charizmatickým hnutím. Kým rímskokatolícka cirkev je schopná charizmatickú spiritualitu takmer úplne prijať do svojich štruktúr, slobodné cirkvi zaznamenávajú často až cirkevný rozkol. Malé nezávislé a charizmatické cirkvi si na svojom oddelení zakladajú a v ekumenizme vidia stratu viery.

Najvýraznejším viditeľným znakom jednoty cirkví sú bohoslužobné stretnutia. Od roku 1997 ER CSR preberá na seba aj koordináciu celosvetového Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov, ktorý je spoločnou aktivitou Svetovej rady cirkví (Komisia pre vieru a cirkevnú správu – Faith and Order) a Pápežskej rady pre napomáhanie jednoty kresťanov. Od roku 1998 dochádza ku koordinácii Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov a Aliančného modlitebného týždňa.

Ukutočnilo sa aj niekoľko ďalších ekumenických bohoslužieb pri rôznych príležitostiach, napr. pri príležitosti privítania betlehemského svetla (Modrý kostol, Bratislava 19. 12. 1998). Neúspechom poznačený zostal návrh usporiadať ekumenické bohoslužby pri príležitosti jubilejného roka na sviatok Cyrila a Metoda 5. 7. 2000 v Nitre. Nakoniec sa bohoslužby konali v evanjelickom kostole vo Sv. Kríži za účasti miestneho rímskokatolíckeho kňaza z Ružomberka a ďalších predstaviteľov ER CSR (25. 6. 2000). 30. 4. 2004 sa vo Veľkom kostole ECAV v Bratislave konali ekumenické bohoslužby za účasti vlády a parlamentu SR pri príležitosti vstupu do Európskej únie.

K viditeľným znakom jednoty cirkví patrí aj ich schopnosť zaujať spoločné stanovisko k aktuálnym spoločenským udalostiam. ERC SR spoločne s Evanjelickou cirkvou a. v. na Slovensku vydala vyhlásenie a požiadala o stiahnutie učebnice dejepisu Milana Ďuricu Dejiny Slovenska a Slovákov zo zoznamu učebníc odporúčaných Ministerstvom školstva SR. ERC SR vydala aj vyhlásenie k zmarenému referendu (27. 5. 1997), k voľbám (14. 9. 1998) a k 10. výročiu zmeny spoločenských pomerov na Slovensku (17. 11. 1999). Osobitnú skupinu vyhlásení tvoria tie, ktoré sa týkajú etických a duchovných otázok. K takým patrí spoločné vyhlásenie ERC SR a KBS (Konferencia biskupov Slovenska) k eutanázii v roku 2000 a stanovisko k projektu R.A.S.T. – jogové cvičenia na školách (10. 10. 2000).

Silným programom služby ERC SR sa stala spolupráca s Ekumenickou spoločnosťou pre štúdium siekt od r. 1995. Možno ju hodnotiť ako príklad vzácnnej spolupráce menšinových a slobodných cirkví s rímskokatolíckou cirkvou. Jej ovocím je vydávanie časopisu Rozmer.

Zmiešané manželstvá sú zrejme najproblematickejším bodom pri spoložití dvoch konfesíí. Aj v tomto prípade to trápi hlavne starších. Pri rozhodovaní, v ktorom kostole bude sobáš, nechce ustúpiť ani jedna strana, a tak nezriedka mladí končia pri civilnom obrade.

Avšak ekumenizmus sa nedá zastaviť. Pred druhou svetovou vojnou boli pokusy o zblíženie cirkví chápané ako výstrelky liberálov. Počas nej bol neformálny dialóg zrazu možný. Teológovia a členovia rôznych cirkví sa ocitli „na jednej lodi“ v koncentračných táborech a prišli na to, že musia a dokážu komunikovať. Podobné skúsenosti sa viažu i na komunistické väzenia. Na základe toho dnes niektorí hovoria, že silnejúci islam v Európe privedie kresťanské cirkvi k tomu, aby sa kvôli prežitiu naučili užšie spolupracovať. V budúcnosti teda predvládne prislušnosť ku kresťanstvu v zmysle kultúrnej identity.

Pri téme ekumenizmu je potrebné vnímať Boží pohľad, skúmať, aká je Jeho vôľa a konanie. Boží Duch nás prífahuje k sebe navzájom! To, čo Boh robí v posledných rokoch – zreteľné je to na celom svete, je, že nás spája. Lenže táto jednota, ktorú vytvára Boží Duch, nie je politická. Tu nejde o teológiu, ani o denominácie. Táto Božia jednota je jednotou Ducha vo zväzku pokoja. Ide o znovuzrodených kresťanov, ktorí sa naplno odovzdali Bohu. V liste Efezským 4, 3–6 Pavol hovorí: *a usilujte sa zachovávať jednotu ducha vo zväzku pokoja. Jedno je telo a jeden duch, ako ste aj boli povolani v jednej nádeji svojho povolania. Jeden Pán, jedna viera, jeden krst; jeden Boh a Otec všetkých, ktorý je nad všetkými, skrze všetkých a vo všetkých.*

Lebo mne žiť je: Kristus a umrieť: zisk

F 1, 21

Kristus, môj život

tábor mládeže Kremnica

Martin 15. 7. 2012

Milí bratia a sestry, býva už zvykom, že keď sa s mládežou alebo deťmi vrátíme z tábora, tak sa s vami podelíme o tú krásnu atmosféru, ktorú nám Pán Boh pripravil, napríklad piesňou, pozdravom, modlitbami... Tento rok sa chceme k tomu pripojiť aj touto nedelňou kázňou a aspoň krátko zhrnúť tie hlavné biblické dôrazy, ktoré nás sprevádzali na ceste budovania našej viery v Pána Boha.

Keby sme mali charakterizovať svoj život jednou vetou alebo dokonca jedným slovom tak, aby to hovorilo o nás čo najpresnejšie, tak by sme sa určite poriadne zapotili. Veď sme ľudia rôznych kvalít, hodnôt a svetonázorov. Najčastejšie by sme určite počuli, že rodina mi je všetkým. Alebo práca, to je môj život. Pre mladých ľudí by to boli zase určité plány a predsavzatia, méty, ktoré chcú dosiahnuť, a tomu podriaďujú každú chvíľu svojho života. My sme dnes počuli vyznanie apoštola Pavla, ktoré píše kresťanom do Filipis. Apoštol Pavol mal tiež svoje hodnoty, kvality, mnohé predsavzatia. Bol predurčený na skvelú kariéru. Mal najprestížnejšiu vysokú školu v tých časoch a možno v tej skupine farizejov aj vážne politické ambície. Veď práve v tomto liste Filipickým čítame ďalej: *Bol som obrezaný ôsmeho dňa, som z rodu Izraela, z kmeňa Benjamínovho, Hebrejec z Hebrejcov, farizej čo do zákona, horlivý prenasledovateľ cirkvi, a bez úhony čo do spravodlivosti podľa zákona. Ale to všetko pokladal som za smeti, aby som Krista získal.* Tento nadaný, schopný, talentovaný muž z Tarzu však hovorí: mne žiť je Kristus a umrieť zisk. Akoby hovoril: áno,

mám aj rodinu, mám aj prácu, som aj vzdelaný, mám aj svoje túžby, mám aj svoje hriechy a temné stránky, ale to, čo má byť na mne najviditeľnejšie, je Kristus.

Tak nám to znelo, ba svietilo celý týždeň aj v tábore. Kristus – život môj. Čo všetko to znamená, keď sa takto rozhodneme charakterizovať svoj život?

V prvom rade to hovorí o tom, kde je náš pôvod a dôvod toho, že sme tu. Na svete. Veď nič nepovstalo bez Neho. On bol na počiatku. Jeho sme dielom. On dokazuje svoju lásku k nám tým, že Kristus umrel za nás, keď sme ešte boli hriešni. A my sa máme k tomuto začiatku, k tejto prvej láske vždy nanovo vracaf. Prečo? Lebo takto to robil aj Boží ľud. Vracal sa späť, symbolicky na miesta svojho povolania a prvých Božích dotykov a zaslúbení. Nie zrejme nadarmo sa v hebrejskom jazyku pokánie vyjadruje slovesom *šub*. Znamená to otočiť sa, vrátiť sa späť... Pre nás kresťanov sú tieto návraty rovnako dôležité. My sa máme obzerať späť, najmä na svoj krst, na Božie dielo, ktoré tu rástlo aj predtým, než sme sa my sami rozhodli. Krásne o tom hovoril počas tábora v krátkom svedectve jeden mladý Američan: „Svoj život vyjadrujem troma slovami: krava, púpava a semiačko.“ A začal vysvetľovať: „Keď som bol na základnej škole, bol som malý a tučný blondavý chlapec s veľkými ušami a krivými zubami a pripadal som si ako veľká nemotorná krava. Na strednej škole som sa vytiahol, stal sa zo mňa výborný bejsbolový hráč, mnohí ma obdivovali a dávali mi to aj najavo. To bola tá púpava.

A potom ma Pán Boh oslovil a povolal k službe a teraz sa cítim ako semiačko. Ešte neviem, čo Pán Boh so mnou zamýšľa, ale čo je podstatné, že vo všetkých troch etapách bol so mnou Boh.“ On je naším stvoriteľom, a preto bude o nás zápasit' aj vtedy, keď si to neželáme alebo o tom nevieme.

Kristus nám dáva aj *zmysel života*. Ak hovoríme o Kristovi ako o zmysle, tak ide o najdôležitejšiu otázku. Prečo? Lebo máme len jeden život. A mať zmysel, mať možnosť vôbec ho mať, je obrovské privilegium. Človek sa tým odlišuje od zvierat. Máme svoje poslanie, máme hodnotu. Máme zmysel tu byť. Poznáme naše staré mamy, ktoré nám ožehlija veci ešte skôr, ako uschli, začnú škraňať zemiaky ešte skôr, ako sa rozhodneme variť, pretože potrebujú vedieť, že nie sú zbytočné, že majú stále ešte čo odovzdať, že aj ony majú zmysel. A ak tento zmysel napríklad práve starí ľudia stratia, tak už sa im nechce žiť. Čo sa stane, ak človek stratí Krista ako zmysel života, alebo ho ani vôbec nenájde? Takisto umiera: ten starý človek prečasnosť, ale tento pre večnosť.

Kristus je napokon *cieľom* nášho života. Ak má byť Kristus mojím životom, tak musí byť mojím cieľom. Žiť bez cieľa je nebezpeč-

né. Pochopil som to, keď mi raz jeden kamarát predstavil svoje rýchle auto, aby som ho vyskúšal. Celý nedočkavý som vyštartoval na cestu, aby som si užil jazdu. Ale keď som prišiel na prvú križovatku, tak som sa zľakol, lebo som nevedel, kam mám vlastne ísť. Vždy som si sadal do auta preto, lebo som sa niekde chcel dostať, ale vtedy som žiadny cieľ nemal. Pochopil som, aké nebezpečné to môže byť v duchovnom živote, ak ním kráčame, jazdíme bez cieľa. Je to aj oveľa ťažšie a náročnejšie. Vyskúšať sme si to mohli všetci počas pobytu v tábore, keď sme podnikli túru na najvyšší slovenský televízny vysielateľ, na Skalku. Už zdola sme ho videli. A keď sme ho mali pred očami, aj sme vedeli kade ísť, aj sme vedeli, že to má zmysel. Aká neistota však nastala, keď sme prechádzali cez hustý les a stratili sme ho z dohľadu! Aké dôležité je vidieť Krista vo svojom živote. Mať svoj cieľ pred očami, posilňovať sa ním, hlavne vtedy, ak je ďaleký a keď tie cesty nášho života sú ozaj zarastené kadečím.

Kristus – život môj. Kiež by to bola odpoveď každého jedného z nás, keď sa nás opýtajú: Kto je pánom Tvojho života a čomu žiješ? Amen.

Modlitba:

Milostivý Bože a Pane náš, nie je jednoduché vyznať, že Ty si pánom nad naším životom. Radi si totiž nechávame akési zadné dverka, keby čosi... A tak sa k Tebe priznávame len tak decentne, akoby diplomaticky. Vstúpiť do Tvojej blízkosti naplno je skutočne ťažká vec. Pretože vyžaduješ, aby sme spálili mosty k nášmu starému životu a začali so stavbou nových, vedúcich k večnému životu. Tak sme si to mohli pripomínať aj počas tohto nášho mládežníckeho tábora. Tých mostov, ktoré nás spájajú so starým životom, je ozaj veľa. Niektoré akoby nanovo postavené. Prosíme Ťa za každého jedného z týchto mladých ľudí, aby si sa stal ich životom Ty sám. Aby aj oni poznali, kto je Pán Ježiš Kristus, Tvoj syn a náš Spasiteľ. Ďakujeme Ti za príhodné počasie, za kvalitný program, spoľahlivých vedúcich, za Maroša Uhrina a za mnohé modlitby a pomoc našich bratov a sestier. Dávame do Tvojej pozornosti aj nasledujúce tábory, dorastenecké a detské, aby si sa aj do tých detských srdiečok zapísal nezmazateľným atramentom Božieho ducha. Amen.

MILAN KUBÍK, ZBOROVÝ FARÁR

Veľké egyptské dobrodružstvo

Od 23. 7. do 27. 7. 2012 sa konal detský denný tábor, na ktorom sa zúčastnilo 53 detí a 14 vedúcich (Alenka Hulejová, Ruženka Jurisová, Jitka Hlavňová, Jelka Borcovanová, Janka Farbáková, Alenka Šajdáková, Barborka Dudová, Barborka Kožáková, Erika Horváthová, Petra Bradiaková, Patrik Majerčík, Gabika Kubiková, Andy Snováková, Lucia Hlobejová), ktorým ďakujeme za ochotné srdce slúžiť najmenším v našom martinskom evanjelickom zbore.

Téma bola popretkávaná príbehom o Jozefovom živote a jeho trápeniach i radoostiach, v ktorých sa každým dňom ukazoval Boh. Spolu s deťmi sme sa tak ocitli na jednom veľkom „egyptskom dobrodružstve“. Každý deň sme „boli“ spolu s Jozefom v Egypte a spoznávali jeho kultúru. Učili sme sa v škole krajčirov, vizážistov, maliarov a podobne. Spoznali sme dávne egyptské hry, ale najviac sme sa dozvedeli o Jozefovi, o jeho súrodencoch a otcovi. Zistili sme, ako Boh konal v Jozefovom živote a že ho nikdy neopustil. Aj keď sa ocitol ďaleko

od svojho domova – svojho „bezpečia“, Boh bol stále s ním. A to je aj to hlavné, čo si sami vezmeme so sebou do našich domovov. Boh je stále s nami a vždy s nami bude – nech sa ocitneme kdekoľvek.

Ako správni Egyptania sme sa jedného dňa vybrali na celodenný výlet na ranč a do zoologickej záhrady. Videli sme rôzne zvieratká a rozmýšľali, či aj v dobe Jozefovho života existovali. Okrem zoologickej záhrady sme tiež boli na rôznych kolotočoch a atrakciách, ktoré ponúkal ranč.

Tento tábor sa síce niesol v duchu egyptského dobrodružstva, ale čo sme najviac mohli okúsiť, bola Božia blízkosť a Jeho prítomnosť. Počas celého tábora nás ochraňoval a viedol a konal malé zázraky v životoch detí.

Po skončení tohto tábora ostáva nám zaželať si len to, aby Boh konal v životoch detí aj naďalej a ony aby mali otvorené srdiečka pre nášho Stvoriteľa.

LUBKA MACEKOVÁ

Ako sa zviditeľňuješ?

S takouto otázkou sme začínali náš dorastový tábor, ktorý prebiehal od 16. 7. do 20. 7. 2012 vo Vrútkach. Spolu s dorastencami a vedúcimi (aj americkými) nás bolo 34.

Počas tohto tábora sme sa zaoberali otázkou: Ako sa zviditeľňuješ? Prišli sme na to, že každý sa usiluje o to, aby bol „známy“ mnohým ľuďom alebo aspoň svojim kamarátom. A robíme to všetkými možnými spôsobmi – či už dobre alebo zle. Spolu sme sa učili, ako byť dobrým príkladom v správaní a skutkoch. Dozvedeli sa tiež, od koho sa môžeme učiť byť tým dobrým príkladom. A tým je pre nás Ježiš. Svojimi myšlienkami a názormi nám poslúžili aj Američania, ktorí boli spolu s nami v tábore a pripravili pre nás rôzne hry, športy, tvorivé dielne a viedli sme mnoho rozhovorov.

Pre mňa osobne to bol vzácny tábor

v tom, že Pán Boh sa prihováral jednotlivcom a spoločne sme mohli vidieť, ako sa životy dorastencov menili: Pán Boh si otváral cestu do ich srdc. Za všetko možno spomenúť modlitbu jedného z účastníkov: „Pane Bože, ďakujem, že som mohol byť v tábore, a prosím, aby som mohol prísť aj na budúci rok.“ – Možno si poviete: Akáže je to modlitba? Výnimočná je však preto, že bola od chalana, ktorý sa predtým nemodlil. To je tá vzácnosť, ktorú môžeme vidieť iba očami viery. Vďaka Pánu Bohu, že sa priznal k tomuto tábore, americkému cirkevnému zboru New Heights a ľuďom, ktorí prišli slúžiť, ako aj slovenským vedúcim (Majka Amiridu, Tomáš Gulán, Lea Čerňanská, Michal Šimko). Vďaka za ochotné srdcia pre túto prácu.

LUBKA MACEKOVÁ

O požehnaní Evanjelickej materskej školy v Martine

Naše dni sa nesú v znamení vďačnosti za hojnosť Božieho požehnanja. Chceme Mu patriť a slúžiť na tejto zemi aj prostredníctvom kresťanského vzdelávania. Z Božej milosti sa nám podarilo zriadiť evanjelickej materskej školy, ktorá začala pôsobiť a prinášať evanjelium našim najmenším prvým dňom tohto školského roka.

Súčastosť otvorenia škôlky bolo jej požehnanie a posvätenie, ktoré sa uskutočnilo v nedeľu 2. septembra 2012. Milan Kubík, farár Evanjelickej a. v. cirkevnej zboru v Martine, vyjadril veľkú radosť z odovzdania nových priestorov nášmu Bohu: „Tento prírbytok je bohatým završením Božieho požehnanja; prosíme, aby v ňom On prebýval a bol v ňom Rodičom, Učiteľom i Potešiteľom.“

Okrem každodennej výučby angličtiny hrovou a prirodzenou formou má škôlka za cieľ vychovávať a viesť detičky ku kresťanským hodnotám prostredníctvom láskavého prístupu veriacich učiteľov. Veľkým pozitívom škôlky je aj nadväznosť štúdia na bilingválne zameranú Evanjelickej základnú školu (EZŠ). „Naším cieľom je dať deťom možnosť ich celostného zapojenia do výučby cudzieho jazyka, a tým ich hrovou formou pripraviť na bezproblémový vstup na bilingválnu základnú školu“, povedal riaditeľ EZŠ, Jozef Sopoliga. Školský vzdelávací program EZŠ je už teraz nastavený tak, aby mali žiaci čo najmenší problém s prechodom na plánované bilingválne gymnázium a aby v tomto štúdiu boli úspešní. Spolu s vysokoškolskými programami „učiteľstvo náboženskej výchovy“ a „misijná práca s deťmi a mládežou“ sa stáva reálnou aj niekdajšia vízia – vyučovať anglický jazyk v prostredí s evanjelicko-kresťanskými hodnotami. Aj tu vidíme Božiu vernosť; to, ako sa náš milujúci Otec priznáva k nášmu úsiliu! V našej krajine rastie výchovno-vzdelávací komplex „od škôlky po vysokú školu“, stojaci na kresťanských hodnotách a princípoch. Dvadsať rokov po páde komunizmu a jeho náboženskej neslobody sa tak sen stáva skutočnosťou – vychováme a vzdelávame vo viere deti, mládež aj dospelých každého veku.

HEDWIGA HENNELOVÁ

Poznávanie kníh

Keď sa zrazí kniha a hlava a počuť pri tom dutý zvuk, je to vždy knihou? – pýta sa nemecký satirik a vedec Georg Christoph Lichtenberg. Aby tento citát nemohol nik pripísať našim deťom, učiteľia a žiaci Evanjelickej základnej školy v Martine vytvorili zaujímavý projekt, zameraný na poznávanie kníh, pútavých príbehov a literárnych hrdinov. Scenár školského literárneho projektu mal tri „levely“ a jeden spoločný cieľ – povzbudiť deti k čítaniu kníh. Pri prvom stretnutí si žiaci merali sily vo svojich literárnych a knižných vedomostiach. *Zábavné dopoludnie trávili pri porekadlách, prísloviach, doplňovačkách i slovných prešmyčkách.* Nechýbala ani tvorba básničiek a čítaná próza z pera Daniela Heviera. Akciu sprevádzali rôzne rozprávkové postavičky, ktoré pozorne sledovali priebeh súťaže. Zvíťazilo družstvo, ktoré najlepšie poznalo slovenskú prozaickú tvorbu a svoje vedomosti vedelo aj tvorivo prezentovať. Na dodržanie pravidiel dohliadal „Hlúpy Jano“, ktorého deti spočiatku nespoznali a na prvý pokus nazvali „utečeneč“. V priebehu programu žiaci spoznávali, že kniha je vzácna truhlica príbehov, ktorú možno nosiť vo vrecku. Vedel to napokon aj „aprílový Hugo“, postavička z obľúbenej detskej knižky spisovateľa Daniela Heviera, ktorá deťom porozprávala jeden zo svojich príbehov.

Zástupkyňa riaditeľa Zuzka Medvedová pozvala žiakov aj na ďalšie dve časti literárneho projektu. Najprv žiaci mali *nakresliť rozprávkový príbeh*. Tretím levelom projektu bolo *verejné čítanie* pána školníka, pána riaditeľa i trénera futbalového a florbalového krúžku.

Cieľ literárneho projektu – privádzať deti ku knihe a spoločne ju vnímať ako výborného priateľa človeka – sa splniť podarilo.

Singapur – žltý zvonku, biely zvnútra

Singapur nie je len krajinou rozličných kultúr a náboženstiev, ale aj miestom, kde žijú zapálení kresťania pripomínajúci radosť a spolupatričnosť zborov v ranej cirkvi. Lietadlom katarských airoliniek na tento päťmiliónový ázijský ostrov prišiel aj Martin Jezný, bývalý študent programu *Učiteľstvo náboženskej výchovy ECAV v kombinácii s anglickým jazykom*. Predtým, ako sa *Yeh Mar Ding* – Jezný Martin v čínštine – vráti domov, som mu položila niekoľko otázok.

❑ *Aká bola cesta do Singapuru? Ako vznikol nápad pre tento pobyt?*

Do Singapuru som sa dostal lietadlom katarských airoliniek po 25 hodinách cesty. Nápad študovať a slúžiť v Singapure vznikol pred časom v hlavách dvoch ľudí – pedagóga Michala Valču a mojej terajšej hositeľky Bee Bee Sng, lektorke na *Singapore Institute of Management (SIM)*. Môj pobyt v Singapure má byť začiatkom možnej prekvitajúcej spolupráce medzi Slovenskom (Biblickou školou v Martine) a Singapurom (SIM).

❑ *Dnes máte v Singapure 29 stupňov v tieni. Požičiam si preto otázku deduška Mrázika: „Je ti teplo?“*

Že či! Priemerná denná teplota je dokonca 32 °C, ale kvôli približne 85 % vlhkosti vzduchu je pocitová teplota viac ako 40 °C; priemerná nočná teplota je 25 °C. Je tu ozaj veľmi teplo, ale zároveň veľmi príjemne. Mojím „najlepším kamarátom“ je ventilátor, ktorý, ak by mal ešte o jednu rýchlosť viac, tak ma odfúkne z postele (a to už nejaký čas nie som zápasník v ľahkej hmotnosti).

❑ *Čo tvorí tvoje bežné dni? Čo v Singapure vlastne robíš?*

Pôsobím ako stážista v jednom z väčších miestnych evanjelických zborov, konkrétne v *Covenant Evangelical Free Church*. Zbor vlastní a spravuje dve bohoslužobné budovy. V nedeľu mávajú šesť bohoslužieb, ktoré navštevuje v priemere až 5 000 ľudí. Program stáže, v ktorom som aj ja, je obdo-

bou našej Biblickej školy. Primárne je určený tým, ktorí chcú naplno pracovať v tomto spoločenstve. Zároveň navštevujem prednášky z predmetu *spoločnosť a náboženstvo*, ktoré sú vyučované na jednej z najväčších singapurských univerzít – Nanyang Technological University (NTU má viac ako 25 000 študentov).

❑ *Aký je cieľ tvojej stáže a štúdia?*

Mojím osobným cieľom je životná skúsenosť, pretože verím, že je na nezaplatenie. O nič menej však túžim po obnovení vedomostí z Písma, duchovnom raste a nových priateľstvách. Jedným z mojich cieľov je aj prezentácia Centra kresťanského vzdelávania, jeho práce a vízie, ako aj predstavenie nášho zboru, evanjelickej cirkvi a Slovenska ako takého. Vnímam to ako poďakovanie učiteľovi Michalovi Valčovi i Biblickej škole v Martine, za umožnenie a sprostredkovanie tejto stáže.

❑ *Podme sa trochu pozrieť na Singapur tvojimi očami. Je to tretí najhustejšie obývaný štát (po Monaku a Macau). Akí sú Singapurčania?*

Typický Singapurčan je lepšie „opálený“ ako našinec. Spočiatku nie je nijak zvlášť otvorený, ale usmievavý a nerozčítli sa ľahko. Priemerný Singapurčan je príjemne komunikatívny a viac-menej opatrný. Má rád výrazne korenisté jedlá. Najobľúbenejšími pokrmami v Singapure sú rezance, ryby, ryža, kuracie a kačacie mäso (bravčové a hovädzie mäso je tiež obľúbené, hoci ho vidávam po-

menej). Miestni však obľubujú všakovaké „ty potvory z moře vytažený!“. Dominujúcim „športom“ nastupujúcej generácie je, podobne ako u nás, blogovanie na facebooku so slúchadlami v ušiach... Moja hositeľka Bee Bee raz charakterizovala Singapurčanov ako „žltých zvonku, ale bielych zvnútra“. Myslím, že je na tom niečo pravdivé...

❑ *V Singapure je dnes 18 % kresťanov z celkového počtu obyvateľov. Akí sú títo kresťania?*

Miestni kresťania sú takmer výlučne etnickí Číňania. Väčšina z nich patrí do evanjelických denominácií. Nachádza sa tu aj luteránsky a katolícky zbor, žiaľ, dosiaľ som ešte nemal čas tieto zbory navštíviť. Kresťanstvo je v tejto krajine ešte stále veľmi mladé (prišlo sem len krátko po 2. svetovej vojne). Aj z tohto dôvodu sú miestni kresťania veľmi zapálení pre vieru a horliví pre Krista. Na druhej strane musím povedať, že je tu aj značný počet tých, ktorí pozorujú a navštevujú rôzne zbory a vyberajú si, ktorý sa im najviac páči...

❑ *Sú kresťania v Singapure ochotní rozprávať sa o Bohu aj nahlas, alebo je to skôr „privátna“ záležitosť jednotlivcov a malých skupín?*

Náboženstvo v Singapure rozhodne nie je privátna záležitosť. Kresťania sú vedení a povzbudzovaní k evanjelizácii a misii. Zákon zároveň zakazuje a prísne kontroluje odcudzovanie a urážanie iných náboženstiev. Na udržanie verejného poriadku – v snahe zabrániť náboženským a etnickým nepokojom – je trest za porušenie tohto zákona prísny.

❑ *Náboženská tolerancia v Singapure je teda chránená zákonom. Kresťanstvo v Singapure má však, predpokladám, aj svoje ďalšie problémy...*

Keďže Singapur je moderný, rozvinutý a bohatý štát, kresťanstvo čelí podobným, respektíve rovnakým problémom ako Slovensko a západné krajiny. Vidíme tu sekularizmus i konzumný životný štýl, rozpad rodín, individualizmus, odcudzovanie sa človeka človeku. Pre Singapur je typická aj celková, takmer extrémna uponáhľanosť každodenného života.

❑ *Si na mieste, kde sa nachádza jeden z najväčších počtov cudzincov na svete (až 36 % populácie Singapuru sú cudzinci). Je to vidieť aj na „prvý pohľad“?*

Výrazná väčšina cudzincov z celkového počtu je tvorená indickými robotníkmi a stavbármi (Singapur sa stále buduje) a mladými ženami, ktoré pracujú ako pomocníčky v domácnosti. Tieto ženy pochádzajú najmä z Filipín a Indonézie a v Singapure nemajú možnosť získať štátne občianstvo. Je pravdou, že pri návšteve centra mesta možno stretnúť ľudí všetkých rás a etník. Na sídlisku (s približným počtom obyvateľov 4 500) som však stále dosť veľká atrakcia, keďže som tu jediná „bledá tvár“.

❑ *Podľa HDP na hlavu je Singapur piaty najbohatší štát. Podľa životných nákladov na obyvateľa je zase desiatym najdrahším mestom na svete. Sú náklady na život podľa teba znesiteľné? Čo je „nad naše pomery“?*

Náklady na život sú pre samotných Singapuranov určite znesiteľné. Priemerná mzda tu je totiž vysoká. Vidieť to aj v tom, že mnoho rodín si môže dovoliť zaplatiť pomocníčku v domácnosti, ktoré, tak, ako som už spomenul, sú z okolitých štátov. Pomocníčka pritom býva v apartmáne spolu s rodinou, v ktorej pracuje, a až polovicu zo svojej výplaty posiela domov svojej rodine. Faktom však je, že nad naše pomery je v Singapure (takmer) všetko.

❑ *Podme sa na to pozrieť konkrétne. Skús porovnať ceny za oblečenie, stravu a ubytovanie v Singapure a na Slovensku.*

V Singapure sú nákupné strediská na každom rohu. Ceny oblečenia v nich sú aj pre domácich niekedy prívysoké. Rozšírené sú preto trhoviská, kde bývajú ceny dokonca nižšie ako u nás. Kvalita produktov je však tiež nižšia. Čo sa týka jedla, situácia je podobná. Reštaurácie sú veľmi drahé, a preto sa väčšina domácich stravuje v ob-

ľúbených *Coffee Shops*. Ide o zastrešený areál, v centre ktorého sú stoly a po okrajoch stánky so všemožnými kuchyňami (čínska, indická, malajská, indonézska, thajská, vietnamská, kórejská, japonská, „západná“). Jedlo na takomto mieste stojí približne 3 eurá, nápoj asi 80 centov. Pivo je drahé – najlacnejšie, veľké fľaškové, nájdete za tri a pol eura. Cenu priemerného 3-izbového bytu v paneláku sa ani neodvažujem napísať. Keď som ju počul, skoro som zahrešil a prišlo mi nevoľno od žalúdka.

❑ *Singapur sa zvykne nazývať aj Levie mesto. Povedz nám o tom viac. Možno leva označiť za akýsi symbol mesta?*

Je to tak. Už samotný názov mesta „Singapura“ je odvodený z dvoch slov: *singha* – leva a *pura*, čo znamená mesto. Názov dal mestu v 14. storočí princ Sang Nila Utama potom, čo na brehu zbadal veľkého „leva“. Zaujímavosťou ostáva, že levy v tomto regióne nikdy nežili (ak nerátame ZOO), takže mačkovitá šelma, ktorú princ videl, bol s najväčšou pravdepodobnosťou tiger. Maskotom Singapuru je Merlion – *morský lev* – mýtický tvor s hlavou leva a telom ryby. Hlava reprezentuje názov *Levie mesto* a telo ryby zase počiatky Singapuru sľaby rybárskej osady. Práve Merlion sa nachádza na väčšine suvenírov... a vlastne všade, kde sa zmesť...

❑ *Pre Singapur je typická jeho kultúrna rôznorodosť. Imigranti, ktorí sem v minulosti prišli, priniesli vplyvy z Malajzie, Číny, Indie a Európy, čo dáva mestu jedinečný charakter. Môžeš tu vidieť staré čínske ulice, v arabských uliciach sú zase moslimské charakteristiky a známe sú aj črty britského koloniálneho vplyvu. Navštívil si aj takéto časti multikultúrneho mesta, v ktorom sa práve nachádzaš? Samozrejme, navštívil a prešiel som jednotlivé tradičné štvrte, konkrétne Chinatown, Little India, Arab Street. Je veľmi zaujímavé pozorovať jednu kultúru a po pár*

minútach jazdy metrom sa ocitnúť v inej, značne odlišnej... Singapur pre jeho multiázijskú rôznorodosť (navyše premiešanú koloniálnym britským štýlom) aj preto čiastočne vnímam ako USA Ázie.

□ *Vieš si predstaviť život v Singapure natoľko?*

Uff, ťažká otázka... Náš krásny Martin by mi chýbal. Ale viem si predstaviť, že by som pol roka pracoval a trávil v Singapure a pol roka v Martine. Keby to len bolo také jednoduché...

Rozhovor pripravila
HEDWIGA HENNELOVÁ <><
Centrum kresťanského vzdelávania

Žiaci EZŠ opäť v Štrasburgu

Tak ako minulý rok aj tento sa Evanjelická základná škola v Martine zapojila do projektu Nenápadní hrdinovia. Tento rok sa na ňom zúčastňujú tri dievčatá z ôsmeho a deviatego ročníka – Viktória Tóthová, Barbora Sopoligová a Kristína Matulová s témou „nenápadnej hrdinky“, prvej slovenskej evanjelickej a. v. farárky Dariny Bancíkovej. V rámci projektu sme boli na začiatku septembra v Štrasburgu (Francúzsko). Pozval nás tam pán poslanec Vladimír Maňka, ktorý nás takýmto spôsobom ocenil za našu snahu v projekte. V Štrasburgu sme strávili dva dni, počas ktorých sme si prezerali mesto a spoznávali kultúru. Šli sme tam približne 14 hodín autobusom. Cesta bola síce dlhá a únavná, ale stálo to za to. Ak by som si mala ísť pozrieť ešte niekedy nejaké mesto, bol by to určite Štrasburg.

Ubytované sme boli v celkom peknom dvojhviezdičkovom hoteli Ibis. S babami sme sa ho rozhodli hneď „preskúmať“. Najviac nás zaujal výťah, aj keď sa vlastne neodlišoval takmer ničím od tých našich. Počas voľna sme sa „bujaro“ prevádzali hore-dole po hoteli, pokým nás nezahriakli starší účastníci zjazdu. Keď sme sa ubytovali, čakala nás večera. Francúzi sú známi tým, že majú veľa chodov a dlho jedia. My ako pravé Slovenky sme zjedli predjedlo a už sme mali dosť. Neboli sme zvyknuté na to, že bude ešte niečo nasledovať. Po predjedle nám doniesli dva veľké zemiaky rozkrojené na polovicu, nejaký krém, ktorý sme si mali natrieť na tie zemiaky, a k tomu kura. Ale poviem vám, že bolo to naozaj výborné. Porcia však bola veľká a aj keď nám chutilo, nedokázali sme to celé zjesť. Dezert nebol až taký vynikajúci. Možno aj preto, že sme už boli prejedené. Slušne sme sa poďakovali, že to bolo výborné – samozrejme po francúzsky – merci. Ale jedenie nebolo jediné, čo sme robili v Štrasburgu. Boli sme si pozrieť parlament a samozrejme obhliadnuť mesto, ktoré naozaj stálo za to vidieť. Boli tam malé obchodíky s tradičnými francúzskymi suvenírmi, ale aj veľké a drahé obchody, ako napríklad Gucci alebo Louis Vuitton, kde malá peňaženka stála asi ako mesačná výplata priemerného učiteľa. Náš obľúbený obchodík bol s hudobníkmi. Taký dobrý obchod sa len ťažko nájde na Slovensku. Toľko rôznych gitár a klavírov som popokope nikdy nevidela. Potom večer sme chceli vidieť slávnú katedrálu Notre Dame, ktorá bola nádherné vysvetená.

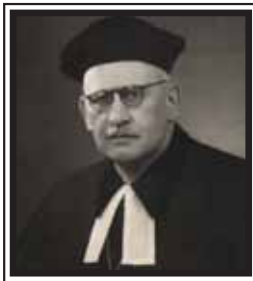
Jediné mínus na celom výlete bola jazyková bariéra. Francúzi sú veľmi hrdí na svoj jazyk, a preto len málo z nich rozprávalo po anglicky. Ale vždy sme sa nejako dohovorili. Francúzi boli milí a zdalo sa mi, že vždy dobre naladení. Zažili sme toho ešte omnoho viac, napríklad sme sa viezli loďou a počas jazdy sme mohli vidieť veľa zaujímavých pamiatok. Keby ste chceli vedieť nejaké zaujímavosti z nášho pobytu, radi sa o ne s vami podelíme. V každom prípade to bol krásny výlet plný nových zážitkov, na ktoré žiadna z nás nezabudne.

BARBORA SOPOLIGOVÁ

Kniha horného Považia 2011 je aj knihou Turca – je knihou Žiliny, ale aj knihou Martina, Vrútok i Sučian

Je to kniha – zborník o Fedorovi Ruppeldtovi, významnom slovenskom verejnom dejateľovi, výnimočnom predstaviteľovi Evanjelickej a. v. cirkvi na Slovensku, biskupovi Západného dištriktu ECAV v rokoch 1947 – 1952, svetoznámom ekumenikovi, zakladateľovi Svetovej rady cirkví. V rokoch 1914–1916 pôsobil ako evanjelický kaplán a katechéta vo Vrútkach, kde sa zaslúžil o obnovenie evanjelického zboru. Ako presvedčený obranca slovenského národa, jazyka a kultúry nesmel v roku 1916 kandidovať v tamojšom obnovenom zbore za farára. V rokoch 1916–1921 požehnané pôsobil ako administrátor a po roku 1918 ako farár v Sučanoch. V roku 1921 sa mu dostalo cti viesť a budovať žilinský evanjelický zbor. V roku 1926 ho obnovená Matica slovenská v Martine pozvala ako rešpektovaného vzdelanca, polyhistora a agilného tvorca duchovného i kultúrneho života za svojho bibliotekára. Poslanú duchovného pastiera však zostal verný a v Žiline pôsobil ako farár až do roku 1947. Ako váženy a obľúbený predstaviteľ evanjelikov si získal všeobecnú dôveru a krátko pred nástupom komunistického režimu bol zvolený za biskupa. Nový ateisticko-autoritatívny režim ho ako neohrozeného kňaza, vyznávača Kristovho učenia pravdy a náboženskej slobody odmietol, úrad biskupa musel opustiť a bol za komunizmu väznený rovnako ako za Slovenského štátu, keď sa za ním trikrát zavreli brány väznic v Trenčíne, v Ilave, v Bratislave. Dôvodom boli jeho kritické postoje voči vtedajšej pronacistickej politike vojnovej Slovenskej republiky, jeho ostro formulovaný spis, ktorý napísal v mene evanjelických kňazov proti vyčíňaniu Hlinkovej gardy a proti porušovaniu občianskych i ľudských práv – najmä voči židovskej komunite. Bol odvážnym kritikom politiky Slovenského štátu, na druhej strane sa jednoznačne postavil proti trestu

smrti prezidenta Jozefa Tisa a žiadal prezidenta Eduarda Beneša o udelenie milosti.

Dobre známym sa stal jeho postoj voči Martinu. Bol výnimočný – usiloval sa, aby sa Martin stal slovenskou metropolou: priester medzi Martinom, Vrútkami a Sučanmi považoval za srdce Slovenska.

Napísal celý rad spisov, proklamácií, výziev, usporiadal množstvo prednášok. Pre svoj projekt získal množstvo prívržencov slovenských kultúrnych elit medzivojnového obdobia. Ale politici ho odmietli napriek tomu, že zhromaždil množstvo dôvodov a na uskutočnenie svojho sna vynaložil nemálo síl. Ako kňaz sa venoval celým srdcom svojim kresťanským povinnostiam, žilinský zbor mu bol „všetkým“, v Žiline postavil chrám. Jeho mládežníci dodnes svedčia o jeho viere, múdrosti a láskavosti. Našiel si čas i pre celý rad aktivít v mnohých odboroch. Miloval literatúru (Hviezdoslav), prekladal (najmä z anglickej literatúry), bol znalcom a propagátorom hudby (Wagner), vyznal sa v dramatickom umení, rád režíroval ochotnícke či mládežnícke divadelné predstavenia. Účinkoval vo verejnom živote, bol blízkym priateľom Scota Viatora, ktorý sa zaslúžil o zrod Česko-Slovenska, bol poslancom medzivojnového československého národného zhromaždenia, do dejín slovenskej publicistiky sa zapísal výnimočnými staťami mimoriadneho rozsahu. Pôsobil vo Výbore Matice slovenskej, bol vážnený rečníkom pri výnimočných národných príležitostiach, napríklad pri stom výročí čachtickej sednice Tatrina, pri slávnostiach moysesovského jubilea, predniesol pohrebnú reč pri úmrtí správcu MS Jozefa Škultétyho, spisovateľky Timravy a celom rade iných udalostí. Mesto Martin Fedora Ruppeldta s vďakou počtlo už v roku 1927 čestným občianstvom, v roku 2011 mu občianstvo vďačne obnovilo a potvrdilo. V roku 2009 Fedorovi Ruppeldtovi

udelili s úctou čestné občianstvo aj mestá Žilina a Vrútky.

O živote a diele váženého biskupa a verejného činiteľa veľmi dobre vypovedá mohutná pozostalosť uložená v Slovenskej národnej knižnici v Martine. A najnovšie i rozsiahla kniha – zborník Fedor Ruppeldt – život a dielo, ktorú z príspevkov, prednesených v Žiline na medzinárodnej ruppeldtovskej konferencii v roku 2008, zostavil Miloš Kovačka. Knihu v roku 2011 vydal Evanjelický a. v. zbor v Žiline v spolupráci so Slovenskou národnou knižnicou v Martine. Dielo obsahuje tridsať vedeckých a spomienkových statí, textovú a obrazovú prílohu v rozsahu 344 strán. Je to pozoruhodný dokument, ktorý právom vzbudil ohlas nielen na žilinskej prezentácii (15. apríla 2012, na Fedora), kde bola kniha prvýkrát verejnosti predstavená, ale i u žilinských čitateľov, ktorí ju v ankete žilinskej Krajskej knižnice označili za Knihu horného Považia 2011.

Kniha o Fedorovi Ruppeldtovi má popri žilinských aj pozoruhodné kapitoly turčianske – nielen martinské, ale i vrútockú a sučiansku. Aj z toho dôvodu sa prezentácia knihy 17. júna 2012 uskutočnila i v Biblickej škole

v Martine ako duchovná slávnosť s biblickým mottom Ale z milosti Božej som, čo som. Na prezentácii, ktorú moderovala Žuzana Bukovská, sa spievali piesne z Evanjelického spevníka v Ruppeldtových prekladoch, Ruppeldtovu poéziu a modlitby recitoval Ján Kričko, vystúpil martinský evanjelický spevokol, ukážku z Vivaldiho diela predstavili Mojmir Ďurík a Oľga Vongrejová. Mocné a silné slová, ktoré zazneli, boli pôsobivou ukážkou charakteru osobnosti Fedora Ruppeldta. S duchovným slovom na slávnosti poslúžili farári Milan Kubík z Martina a Marián Kaňuch zo Žiliny, slávnosť pozdravil Miloslav Blaho, emeritný ev. a. v. senior zo Žiliny, knihu predstavil Miloš Kovačka, odkaz a pamiatku Fedora Ruppeldta v Turci na prezentácii vysoko ocenili viceprimátor Martina Alexander Lilge, primátor Vrútok Miroslav Mazur a starosta Sučian Jozef Petráš.

Veríme, že dielo o Fedorovi Ruppeldtovi, ktoré s nadšením vydal a sprístupňuje Cirkevný zbor ECAV v Žiline a verejnosť na Slovensku i v zahraničí prejavuje oň pozoruhodný záujem, sa zapíše v dobrom do historického vedomia slovenského evanjelictva.

MILOŠ JESENSKÝ

1. Slávže, duša, nebies Pána, srdce nech sa rozhorí,
spásu, milosť On ti dáva, nech sa pred Ním svet korí:
Sláva, sláva, buď Mu sláva slávy večnej Kráľovi!

2. V každej biede a slabosti je nám Otcom premilým,
On vždy rýchlym je k milosti, ale k hnevu spozdilým,
sláv Ho, sláv Ho, oslavuj Ho, Kráľa lásky a sily.

3. Verne drží stráž nad nami, krehkosť našu On pozná,
pred zlostníkmi nás ochráni, žiadna moc Ho nezdoľá,
sláv Ho, sláv Ho, oslavuj Ho, sláv ho verne zem celá.

4. Život náš jak kvietok poľný: Vichra van a sa zmení,
rýchlo zhynie v smrti ohni, Boh je však bez premeny,
sláva, sláva, buď Mu sláva, On je večný, jediný!

5. Anjelský zbor sláv Ho s nami, ty Ho poznáš tvárou v tvár;
slnko, mesiac aj s hviezdami, aj celý vesmír Ho chvál!
Sláva, Sláva, buď Mu sláva! On milosti večný Kráľ!

ES 238, P (Prídavok) 58

Napísal H. F. Lyte

Preložil Fedor Ruppeldt, redakcia Sk (Spevníková komisia)

Nápev J. Goss

Vďaka za evanjelium, ktoré nám stíhol odovzdať alebo ako za báseň Martina Rázusa vyšetrovali Jána Bohdana Hroboňa

„Ludia bez srdca a bez duše nikdy nemajú pravdu.“

*„Vojna uvažuje v smrti. Umrie v nej toľko šťastia,
toľko citu v ľudských srdciach a narodí sa veľa zla.“*

*„Draho sa platilo za existenciu evanjelickej cirkvi,
nemáme právo byť ľahostajní k tejto cirkvi.“*

Pekne to vyslovil v troch rovinách – „srdce“, „vojna“, „cirkvev – naša evanjelická“ jeden z troch bratov farárov – Dérerovcov, Koloman, označený príbuzným Martinom v Tranovskom kalendári 2010 ako najvzdelanejší. Každá z uvedených viet núti či priam vedie k zaujatiu postoja: áno srdcu, nie vojne a áno zodpovednému postoju k našej evanjelickej cirkvi, k čomu nás zaväzujú okrem iného aj jej neľahká minulosť.

Nie náhodou som na úvod niekoľkých spomienok na brata farára Júliusa Déreera uviedol práve pár myšlienok jeho brata Kolomana. Pokiaľ mi pamäť siaha, najmä srdcom boli poznačené moje „dotyky“, – keďže tu nemožno hovoriť o nejakých zvláštnych stykoch – s bratom, ktorého sa to bezprostredne týka, Júliusom... Len zbežne sa dotknem prvého „dérerovského“ pocitu, ktorý som zažil ako konfirmant v rodisku mojej mamy Šarišskej Porube, filia Nemcovce, kde ma – zo vzdialeného Záhradného – konfirmoval brat farár Ľudovít Šefranko, manžel Eleny – jednej zo sestier Júliusa Déreera, teda jeho švager. Jej pohladenie v Nemcovciach na fare, keď som bol s matkou pri zápise v súvisi s konfirmačnou výučbou, to bol pre mňa nezabudnuteľný pocit, ktorý ma hrial a posilňoval v predsa len cudzom prostredí, kde som počas konfirmačnej výučby bol aj riadnym žiakom najprv školy v Šarišskej Porube a potom v Lade. Bolo to iste aj výsledkom príhovoru spomenutej sestry farárky, že som, predsa len cudzí, bol vybraný bratom farárom, aby som medzi dvomi konfirmandkami odriekal konfirmačný sľub: („Dnes, keď sľub náš krstný vlastným vyznaním stvrdzujeme, sľubujeme, že v šľapajach Krista chodiť budeme. – Sľubujeme vieru v Neho až do smrti zachovať, Pána Boha, svojich blížnych vernou láskou milovať: Podľa slova Božieho pravidla jediného. – Dľa toho nám pomáhaj: Boh Otec, Syn i Duch Svätý.“) Toto vyznanie-sľub išlo a ide so mnou – a s Božou pomocou, ako je v ňom naznačené, chcel by som ho dodržať – a v tejto súvislosti sa vynára spomenuté pohladenie – hrejivé, láskyplné chlapca, ktorého ako pohrobka nikdy nepohladila ruka vlastného otecka... Ešte jedno odbočenie, čo sa priamo netýka brata Júliusa – a predsa dokrešľuje, ako prvotné – prostredie, odkiaľ traja bratia farári vyšli a čím boli už z rodičovského domu – podobne ako ich sestry – vystrojení a ovplyvnení, myslím na dôraz na „srdce – lásku“... Nuž, k veci.

Moja farárska služba po dlhšom kaplánčení v Liptovskom Jáne viedla na Vyšnú

Bocu, vtedy – po odchode brata farára Pavla Vaníčka – administrovanú ďalším bratom Júliusa, farárom – konseniorom Jánom Dérerom. S bázlivou nohou som vstupoval na bockú pôdu, prvýkrát ako samostatný pracovník v cirkevnej oblasti. Moje stretnutie s administrátorom? Opäť som tu pocítil hrejivosť a láskavý prístup – ako aj v prípade Nemcoviec na fare a v zbere.

Brat farár konsenior Ján Dérer popri starostlivosti o zbor a seniorát mal aj malé hospodárstvo, najmä ovečky, čomu venoval veľkú starostlivosť. Keď sa dozvedel, že v Závažnej Porube, odkiaľ som od rodiny na Bocu dochádzal, nemám včelín a teda med z vlastnej produkcie, ochotne nám vyšiel v ústrety a podelil sa s nami. Vraj to bolo ako náhrada za seno z bockých lúk a pasienkov pre jeho ovečky. Pravdaže, seno nebolo toľko hodné ako darovaný med. V nie najsladších bockých pomeroch snažil sa nám brat administrátor duchovnej stránky takto osladiť a spríjemniť život. Mali sme medzi dostatok – a bol v tom aj prejav dobroty a lásky. Veď to vôbec nemuselo byť. A tak my v rodine na to spomíname v tomto dobrom zmysle ako na prejav pozornosti a lásky ináč slobodného, vlastnou rodinou neviazaného človeka. Pamätal a myslel na rodinu a priamo dieťky iných.

Tento moment sa dal postréhnúť v živote a snahách aj u jeho brata farára seniora Júliusa Déreera, ktorému by sme sa mali venovať najpodrobnejšie, a to v súvisi s tretím spomenutým citátom: „Draho sa platilo za existenciu evanjelickej cirkvi, nemáme právo byť ľahostajní k tejto cirkvi.“

Nemal som priamo možnosť ako farár prísť s ním do styku. Keď som prišiel z Liptova na „dolniaky“, bol už niekoľko rokov mŕtvy. A počas môjho štúdia na teológii v Modre už tiež bol mimo služby. Nezabudnuteľnou mi je však chvíľa spojená s prednesením príležitostnej básne spolužiakom Jánom Bohdanom Hroboňom. Tí, ktorí čakali na nejaký mylný krok brata Júliusa Déreera, aby ho dostali z Modry, zneužili niektoré verše básne, publikovanej dávnejšie v našej tlači, a postavili ich proti nemu. Že zámerne volil nevhodnú báseň a dal ju prednášať v chráme poslucháčom teológie. Vtedy vyšetrovali najmä prednášateľa básne Jána Bohdana Hroboňa. Ale prišli aj po mňa a ďalšieho môjho spolužiaka a vyšetrovali nás oddelene na policajnom oddelení v susednom meste. Pravdaže, bol prísny zákaz sa o vyšetrovaní rozširovať. Dosiaľ som sa, myslím, o tom ani ja nezmieňoval. Pamätám si však miesto na lýtku, kde som vtedy dostal policajným obuškom – a podobne to muselo byť aj s mojím spolužiakom, lebo z vedľajšej miestnosti tiež zaznievali výkriky.

Mali sme prítakávať presvedčeniu policajtov, že brat farár Július Dérer vraj vybral báseň zlomyseľne – proti vtedajšiemu zriadeniu. Nič také sa im nepodarilo z nás dostať. Veď Július Dérer konal v zmysle osvedčenia svojho brata Kolomana: Draho sa platilo za existenciu evanjelickej cirkvi, nemáme právo byť k nej ľahostajní. Vernosť sa chápala ako zrada.

Brat farár Július Dérer musel predčasne opustiť nielen Modru, ale aj pôsobenie v duchovnej službe vôbec. Aj tak vďaka Pánu Bohu za dobré rady, poučenia a evanjelium, ktoré nám stihol odovzdať.

TOMÁŠ GÁLL, EV. FARÁR V. V.
Z knihy Július Dérer:
Pamiatka najsmutnejšia
Liptovský Mikuláš, Transcius 2012

Slávne a vznešené zhromaždenie!
Zástupcovia a dobrodincovia vysokoceni!

Keď záhradník opatrný do zeme dobre pripravenej posadil zdravý štep, tu popredku vidí už v duchu svojom široko rozkonárený strom, ktorý dakedy príjemný chládko sťať, utešene prekviť a sladké ovocie vydávať má, – keď i nie jemu, lebo vtedy už na hrobe jeho trávička bude riasť, – tak aspoň šťastným potomkom.

Láskavi rodičia na rukách majúť utešeného, dávno vyžiadaného jedináčka: akými nádejami koja svoje uradované srdce! Ako im bude riasť nielen telom, ale i duchom; ako im bude slúžiť i doma k radosti a poteche i pred svetom k poctivosti a pochvale!

Dnes, slávne a vznešené zhromaždenie, počína sa zelenáť v záhrade slovensko-evanjelickej vypestovaný nový, krásny štep! Dnes v cirkvi tejto, z ducha národného počaté, dávno vyžiadané dieťa vstupuje!

Ten štep nový, to dieťa vyžiadané, je toto Slovensko-evanjelické gymnázium, ktoré sa v tejto vznešenej Cirkvi ev. a. v. veľkorevúckej založilo a ktorého slávnosť s nevýslovným potešením svätíme, ale i tisíce a tisíce vzdialených bratov s uradovaným srdcom pozdravujú.

Ó, koľké túžby, koľké tu nádeje koja a obživujú duše naše! Že pekný štep tento vyrastie v mocný strom, a nielen utešeným kvetom osvetý a umenia zakvitne, ale i hojné ovocie opravdovej vzdelanosti ponese. Že toto vyžiadané dieťa dospejúť k veku, rodičom svojim, cirkvi i národu, – k ozdobe a chlúbe, k pomoci a podpore, k radosti a úteche poslúži!

Ale či slávne a vznešené zhromaždenie neslyšíte dákysi nemilý a odporný hlas? – Zdá sa mi, že sa to ozýva z jednej strany úzkostlivá pochyba, z druhej strany neprajná zlovoľnosť, – a obe chceli by nám čistú radosť našu zakaliť.

„Len sa popredku tešte! Len roztáčajte krídla márných nádeji! Nie z každého štepa bude strom. Príde mráz, príde sucho. Príde

víchrica a je po štepe! Nie z každého dieťaťa dospeje muž! Príde nemoc, príde úraz, príde druhé nešťastie, a už je po ňom!“ „Či to nebude tak i s týmto vašim miláčkom?“ sputuje sa úzkostlivá pochyba. „Áno, áno, tak to bude s ním!“ príviedca s utajenou radosťou neprajná zlovoľnosť.

A my sami dobre vieme, že k náležitému vystrojeniu jednej vyššej školy mnoho sa vyhladáva a že najmä i nám premnoho ťažkostí, predsudkov, odporov a prekážok bude treba prevýšiť i mnoho obetí priniesť, pokiaľ cieľa nášho dôjdeme. Ale, chvála Bohu! Nestojíme sami, a spojenými silami, budeme môcť školu našu zveľbiť. Pravda, že ani vlastné budovisko školské nemáme. Ale či by horlivosť evanjelická, ktorá vo vlasti našej na stá a stá chrámov, škôl a fár znala postaviť, či by reku tá horlivosť nevedela tu v týchto vrchoch a horách potrebné skála, drevo, železo a remeselné ruky opatriť, aby sa ešte jedno, pre osvetu cirkevno-národnú nadovšetko potrebné budovisko postavilo? Doteraz len plat dvoch učbárov je poistený. A kto že tento poistil? Táto vznešená veľkorevúcka cirkev sama vzala na seba platenie jedného učbára; druhého zaopatrilí štyri cirkvi, dve mestá, jedna obec a asi dvanásť dobrodincov šlechtných. A či by tieto štyri cirkvi medzi 500 cirkvami evanjelickými, či by tieto dve mestá a obce medzi toľkými slovenskými obcami a mestami, a títo asi dvanásť dobrodincovia medzi stotisícami nenašli toľko nasledovníkov, aby i pre ostatných učbárov plat poistený bol?

Ach! Pravda, pravda: mnoho je v národe našom a v cirkvi našej do seba uzavretých, neprajných, lakomých duší, ktoré – acpráve by mali spôsob, ale že stoja len: tu o svoje panstvo, tu o svoje hodnosti, tu o svoje kuppetvo a mešec, tu o svoje remeslo a hospodárstvo, k obecnému dobrému, najmä pre

Slovákov, nechcú nič obetovať. Pre takých by mohli spustnúť všetky školy i chrámy a žiadna nová by sa nevystavila, nezvelebila. Na tieto duše my, kým sa Otec nebeský nad nimi nezmluje a Duchom svätým ich na lepšiu cestu neobráti, nedržíme počet. Ale s dôverou obraciame zrak náš k tým šlechetným dušiam, ktoré sa posvätili docela národu a cirkvi; ktorí k čerstvej činnosti vzbudzujú a vedú cirkevno-národný život: tieto šlechetné duše istotne prispejú nám pomocou svojou zo všetkých strán i od druhých láskavé a štedré obete vyprostredkujú. Keď by nám všetko i málo bolo: máme i za hranicami dobrých bratov evanjelických, ktorí štedrosťou svojou i tu vo vlasti našej nejeden už ústav od úpadku ochránili a nejednému k novému rozkvetu dopomohli. Prosiť budeme i tam a veríme, že nenadarmo budeme prosiť.

Nadovšetko Boh, Otec náš nebeský, ktorý vzbudil pri pohanskom setníkovi toho ducha, že Židom školu vystavil: či nemôže vzbudiť i nám, jako už vzbudil dobrodincov tam, kde sme sami neočakávali?

A čože my, bratia drahi?! Či keď vznikla v nás myšlienka a túžba: založiť slovensko-evanjelickú školu, – šlo nám pritom o naše osôbky? Sľubovali sme si z toho zlato a striebro? Mámila nás azda márna sveta sláva? Ó, nešlo nám a nejde o slávu našu, ale o slávu Božiu; nehládali sme a nehladáme „svojich vecí, ale toho, čož jest bližních!“ Naša túžba, naša snažnosť je: aby kráľovstvo Božie, kráľovstvo pravdy, lásky, cnosti a blaženosti i k nám, v cirkvi a národe na-

šom, vždy bližšie prichádzalo. – Čistý, svätý je úmysel náš; úprimná snažnosť naša! *Tak veríme: že naše slovensko-evanjelické gymnázium je na svet súce.* I kojime sa pevnou nádejou, že Otec nebeský, ktorý nám toto dielo započat' pomohol, – pomôže nám ho k sláve mena svojho i šťastlive dokonat'.

Napokon ale a nadovšetko previevať má školu našu duch evanjelickokresťanský. Počiatok i koniec musí nám byť Kristus. Nesmie ducha mládeže „umění nadýmat“, ako, bohužiaľ! doteraz pri mnohých bývalo, že múdrosťou svetskou opojení i nad Syna Božieho povýšiť sa chceli, a potom z náboženstva, cirkvi, chrámu, mravnosti len žarty a posmechy strojili. – Mládež naša vedená bude ku Kristu Spasiteľovi tak, aby pokročiac k vyvýšenej známosti Syna Božieho, ducha srdce i koleno svoje v najhlbšej úcte a pokore klonila pred Ním: „Kterýž učiněn jest nám moudrost od Boha, i spravdnost i posvěcení i vykoupení.“ Tak rozkošnými provázkami viery živej a lásky srdečnej s Vodcom nebeským spojená má sa hned' učiť i do šlápějí Jeho vstupovať a k ušlechtilěj pravidelnosti kresťanského života privykať. Preto zhnusiť sa jej musí záčas každá podlosť, sebestvo, výstupnosť, prostopaš a hriešna rozkoš, ale které věci jsou pravé, poctivé, spravdnlivé, čistě, milé, dobropověstné, jestli která cnost a která chvála, – o těch věcech, aby přemýšlovala a tými sa ozdobovala. Slovom k tomu jej snažnosť obrátená má byť: „aby život Kristův i na jej těle zjeven byl.“

Úryvky z inauguračnej reči Augusta Horislava Škultétyho, prvého správcu Slovenského evanjelického a. v. patronátneho gymnázia vo Veľkej Revúcej. Odznela 16. septembra 1862 pred 150 rokmi na slávnosti otvorenia gymnázia v evanjelickom kostole v Revúcej. Revúcka škola vyorala hlbokú brázdú v dejinách slovenského školstva a povzbudila i martinskú evanjelickú cirkev v úsilí založiť slovenské evanjelické gymnázium. Škultétyho reč je aktuálna i dnes: náš martinský zbor podnecuje k odvahe neustať v diele obnovy martinského evanjelického a. v. gymnázia.

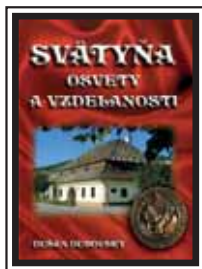
Svätyňa osvety a vzdelanosti

Dušan Dubovský, známy historik Revúcej a jej staroslávneho Slovenského evanjelického a. v. patronátneho gymnázia v Revúcej – známeho ako prvé slovenské gymnázium v dejinách slovenského školstva, prispel do knižnice znalostí o tejto výnimočnej evanjelickokresťanskej škole pri príležitosti 150 výročia jej založenia v roku 1862 ďalšou jedinečnou publikáciou. V roku 2012 ju vydalo Mestské kultúrne stredisko v Revúcej v reprezentačnom veľkom formáte a pozoruhodnej grafickej úprave v rozsahu 248 strán.

Jubilejná monografia Dušana Dubovského predstavuje novú rozšírenú podobu jeho knihy Prvé slovenské gymnázium, ktorá vyšla v roku 2001. Podáva široko koncipovaný obraz založenia gymnázia, dynamického a mnohostranného spolkového, literárneho, divadelného, hudobného života školy, učiteľov i študentov, ako aj perzekúcie a napokon likvidácie školy v roku 1874.

Kniha nesie názov Svätyňa osvety a vzdelanosti. Autor si ho „vypožičal“ z inauguračnej reči prvého správcu gymnázia, vynikajúceho slovenského vlastenca, evanjelického a. v. farára a učiteľa, Štúrovho žiaka, Augusta Horislava Škultétyho, ktorý týmto metaforickým pojmom 16. septembra 1862 v revúckom evanjelickom a. v. kostole uviedol víziu budovania gymnázia kľúčovou otázkou jeho historického poslania v Uhorsku: Či by len Slovákovi aj naďalej zamedzený mal byť prístup do svätyne osvety a vzdelanosti, a to v tomto devätnástom, ako sa obyčajne menuje, osvietenom stolytí?

Monografia o revúckom gymnázii ukazuje a dokazuje, že dvanásť rokov jeho existencie budovalo na politicky utláčanom Slovensku nezastupiteľnú školskú inštitúciu, ktorá „osvetou a vzdelanosťou“ obdarovala celkom 566 študentov. Spomedzi revúckych študentov sa sformovalo jadro slovenskej generácie, ktorá pôsobila v najťažších slovenských desaťročiach v Uhorsku. Medzi nimi vynikli dvaja neobyčajne významní predstavitelia a statoční obrancovia slovenského života: Jozef Škultéty, vedec, slavista, správca Matice slovenskej, a Jur Janoška, generálny biskup Slovenskej evanjelickej a. v. cirkvi, zakladateľ Tranoscia a redaktor Cirkevných

listov. Obaja predstavujú stĺpy slovenskej obrany proti maďarizácii, mohutný potenciál duchovný, mravný i vedecký a kultúrny, ktorý sa stal pevnou základinou mohutného rozvoja slovenského života po založení Česko-Slovenska.

Dubovského kniha na prvý pohľad upúta erudíciou a hlbokým – posvätným vzťahom k dejinám revúckeho gymnázia, ktoré sa mimoriadnym spôsobom zaslúžilo o zachovanie slovenského národného života. Predstavuje dôkladnú prácu s množstvom prameňov, ktorými autor podložil prehľadne vybudovanú osnovu diela, systematicky vybudovanú bibliografiu a dokumentografiu, ako aj biografickú galériu zakladateľov gymnázia, učiteľského zboru i žiakov, študentov i absolventov, ktorí sa významne zapísali do dejín slovenského národného, najmä vedeckého, duchovného, kultúrneho, ale i politického a hospodárskeho života v 2. polovici 19. a v 1. polovici 20. storočia.

Monografia o revúckom gymnázii má i príťažlivý vizuálny rozmer: sprístupňuje takmer 750 fotografií a ilustrácií – väčšinou dosiaľ nepublikovaných a neznámych. Prijemcovi ponúka dnes už neexistujúcu „starú Revúcu“ v mnohých a rozličných prejavoch, spätých nielen s autentickými pohľadmi na budovy gymnázia, ale i na dôležité dokumenty, domy bývania učiteľov a žiakov, ako aj ich portréty. Za výnimočný možno považovať fotografický „album“ portrétov stodesiatich študentov gymnázia.

Pred Dubovského monumentálnou knihou, pred jej nevšednými znalosťami a obraznosťou sa skláňame v hlbokej úcte a s uznaním. Za jej zrod a prítomnosť v slovenských knižniciach možno ďakovať Božej milosti, z ktorej vzišiel nevšedný milovník Revúcej, historik kultúrneho sveta slovenského, Dušan Dubovský, ale i obetavosti mnohých darcov, ktorí na jej vydanie štedro prispeli: ich zoznam v závere Dubovského knihy svedčí o tom, že v slovenských srdciach ešte stále horia „revúcke“ plamienky duchovnosti, lásky k vlasti, jedným slovom dávnej obetavosti v našich – materiálnym morom zachvátených časoch.

Aj žiaci EZŠ ďakovali za úrody!

Žiaci Evanjelickej základnej školy v rámci slávnosti Poďakovania za úrody zeme zbierali počas týždňa rôzne druhy ovocia. „Každý deň sa niesol vo farbe iného ovocia. Žiaci i učitelia sa farbou svojho oblečenia snažili zjednotiť a podporiť túto už tradičnú a obľúbenú akciu“, povedala nám vedúca školského klubu detí Gabika Dobrovolná. Okrem farby oblečenia sa žiaci do tejto akcie zapojili i donášaním rôznych druhov ovocia, z ktorého si na konci týždňa pripravili rôzne zdravé pochutiny. Žiaci druhého stupňa pod vedením pani učiteľky Borcovanovej dopestovali na školskom pozemku ozdobné tekvičky, ktorými prispeli k výzdobe kostola. Vyvrcholením Poďakovania za úrody zeme boli školské služby Božie, počas ktorých pani farárka Janka Bosáková pripomenula žiakom biblický verš „Každý strom možno poznať po ovoci. Dobrý človek vynáša z dobrého pokladu svojho srdca dobro a zlý zlo“ a vyzvala ich, aby sa aj oni snažili byť takýmto dobrým stromom.

dh

Podakovanie za úrody zeme, 7. 10. 2012

Dobroreč, duša moja, Hospodinovi
a celé moje vnútro Jeho svätému menu!

Dobroreč, duša moja, Hospodinovi
a nezabúdaj na žiadne Jeho dobrodenia!

On odpúšťa ti všetky tvoje viny.

On uzdravuje všetky tvoje choroby.

Život ti vykupuje z hrobu,
venčí ňa milosťou a milosrdenstvom.

Život ti sýti dobrými vecami,
mladosť tvoja sa obnovuje ako orol.

Hospodin koná spravodlivé skutky
a dáva právo všetkým utláčaným.

Ž 103, 1-6

Nato povedal učeníkom: Preto vám hovorím: Nebuďte ustarostení o svoj život: čo budete jesť, ani o telo: čo si oblečiete; lebo život je viac ako pokrm, i telo je viac ako odev. Všimajte si havranov: nesejú, ani nežnú; nemajú komoru ani stodolu, a Boh ich živí. O čo viac ste vy ako vtáci? A tým, že ste ustarostení, kto z vás môže si predĺžiť vek čo aj len o lakeť? Keď teda ani najmenšie nemôžete, prečo ste ustarostení o ostatné? Všimajte si ľalie, ako rastú, nepradú a netkajú; a hovorím vám, že ani Šalamún v celej svojej sláve neobliekal sa tak ako jedna z nich. Keď teda Boh zaodieva trávu na poli, ktorá dnes je a zajtra ju hodia do pece, či nie skôr vás, ľudia malej viery?

L 15, 22-28

Myslíme ekologicky

Evanjelická základná škola v Martine (EZŠ) sa zapojila aj do *recyklohier* – školského recyklačného programu, prostredníctvom ktorého sa žiaci dozvedeli viac o triedení odpadov či ochrane prírody. Vďaka recyklácii drobných vyslúžilých elektrozařízení už škola získala učebné pomôcky a vybavenie na voľný čas. Našou najbližšou metou je vyhrať stolný futbal. Zber elektroodpadu vyvrcholil Svetovým dňom Zeme, počas ktorého prebehla netradičná výmena – za nefunkčný elektrospotrebič ste mohli za odmenu získať zelené jablko. Na súťažnej prehliadke ku Dňu Zeme získala naša EZŠ zároveň 2. miesto v súťažnej tvorbe environmentálneho projektu. Súčasťou pomoci škole i prírode je jarný zber papiera. Žiaci celkovo vyzbierali až 2,8 tony papiera. Najúspešnejšia trieda bola 2.A, ktorej sa podarilo vyzbierať neuveriteľných 533,2 kg! Koordinátor Dušan Haško vidí hlavnú výhodu takýchto projektov v tom, že „*žiacov nielen vzdelávajú v oblasti ekológie, ale im aj prakticky ukazujú funkčný princíp – čo je ekologické, je aj ekonomické.*“

Hudba nás baví

Victor Hugo raz povedal, že „hudba vyjadruje to, čo nemôže byť vyslovené a zároveň nemôže mlčať“. Svoju radosť, nekonečnú detskú energiu a vitalitu preto žiaci radi prinášajú pred klavír. Pod vedením Milady Sopoligovej sa stretávajú na spevokolíku, kde každý týždeň spoznávajú, aký radostný a vzácny vie byť ich spoločný čas pri hudbe. Od septembra 2011 spolu hráva aj Kapela EZŠ. Po kotrbatých začiatkoch sa rýchlo postavila na nohy a dnes je neoddeliteľnou súčasťou školských služieb Božích. Hudobná zostava trénuje každý týždeň pod vedením kapelníka Tomáša Gulána. Okrem hudobného sprievodu počas bohoslužieb sa partia hudobníkov zúčastnila aj na Lutherovom dni 2012 v Sučanoch, kde zožala veľký úspech. Mladí hudobníci sa už teraz tešia na ďalšie výjazdové vystúpenia. Kto im chce ponúknuť angažmán?

Zostavili
Hedwiga Hannelová
a Dušan Haško

Som Bohu vďačný

...Pre svoju vieru som bol v nacistických väzeniach. Boli hodiny, keď som si myslel: „Už ma len krôčik delí od temnej ríše šialenstva, odkiaľ niet návratu.“ A potom prišiel Ježiš! A všetko bolo opäť dobré. Môžem vám to dosvedčiť len takto. Vo väzení som zažil večer, keď sa tam rozpútalo peklo. Umiestnili k nám prechádzajúci transport ľudí, ktorých viezli do vyhladzovacieho tábora, – ľudí, ktorí už nemali nijakú nádej. Časť z nich boli kriminálnici a časť nevinní ľudia židia. Jedného nedeľného večera podľahli títo ľudia zúfalstvu. Všetko sa rozkričalo. Neviete si to ani predstaviť. Budova s celami plnými zúfalstva, kde všetko kričí a búri sa proti stenám a dverám. Strážni sú nervózni a strieľajú revolvermi do stropu, pobehujú a niekoho mlátia. A ja sedím v cele a myslím si: „Tak bude raz v pekle.“ Len ťažko sa to dá vykresliť. V tejto situácii mi zrazu prišlo na um: „Ježiš! On je predsa tu!“ Hovorím vám, čo som skutočne zažil. Potom som vo svojej cele povedal ticho, – celkom ticho: „Ježiš! Ježiš! Ježiš!!!“ – a o tri minúty bolo ticho. Volal som Jeho, nikto z ľudí to nepočul, len On – a démoni museli ustúpiť! A potom som napriek prísnemu zákazu zaspieval celkom nahlas: „Ježišu môj milý, darca svetla, sily, moja ozdoba! Keď sa srdce ľaká, dlho pomoc čaká, hľadá len Teba. Kriste, Baránok Boží, žiadna sila nevýslovná sa ti nevyrovná.“

Všetci väzni to počuli. Strážcovia nepovedali ani slovo, keď som nahlas spieval „keď sa všetko otriasa, keď zlo tiahne v plnej zbroji, Ježiš pri mne stojí“. Priatelia moji, vtedy som cítil, čo znamená mať živého Spasiteľa. Už som hovoril o tom, že všetci musíme raz prekonať najväčšiu ťarchu – ťarchu smrti. Raz mi istý človek predhodil: „Vy farári stále len ľudí strašite smrťou.“ Odpovedal som mu: „Nepotrebujeme ňou ľudí strašiť, lebo pred smrťou máme všetci strach!“ A vtedy – vo chvíli smrti – môcť držať ruku dobrého Pastiera! Nieкто mi povie – a je to správne, že dnešný človek má zo smrti menší strach ako zo života. Život je strašný, horší ako smrť! Priatelia moji, no predsa je možné mať Spasiteľa!

Wilhelm Busch: Ježiš náš život (úryvok)
Jazyková úprava Mikuláš Lipták
Bielefeld 1993, 2011

Som Bohu vďačný, aký je špičkový organizátor: V sobotu 16. 6. som mohol účastníkom DikyFestu <http://dikyfest.sk/> ponúknuť dobrú literatúru. Vďaka šikovnému a ochotnému moderátorovi sa spropagovala aj výborná kniha W. Buscha: Ježiš náš osud. Jeho hláška „Sme kultúrny národ, lebo generácia mojich rodičov ešte čítala“ sa mi fakt páčila. Trochu ma mrzelo, že sa tej pozhnanej knihy tam minulo len 6 kusov. Na spiatocnej ceste som išiel cez Starý Smokovec a keď som z kostola videl vychádzať tamojšieho brata farára Paľka Kušníra (chystal/upratoval s manželkou práve kostol na nedeľu), tak som pri ňom zastavil, aby som ho pozdravil: „Idem práve z DikyFestu.“ On mi ukázal na príslušný plagátik na kostolných dverách a hovorí: „Tak tu máš knihy!? Práve sa mi minul Osud (Ježiš náš osud), máš?“ Ja: „Koľko potrebuješ?“ On: „Aspoň 10!“ Ja: „Mám ešte 14!“ On: „Výborne!“

...No povedzte, aký je náš Pán superorganizátor! Jemu patrí všetka chvála! Ďakujem Ti, Pane! „S Tebou je radosť žiť a slúžiť!“ Na tom sme sa s Paľkom Kušnírom zhodli. Miki :)

Mikuláš Lipták: Som Bohu vďačný
Facebook 17. júna 2012

Náhoda, šťastie, alebo Božie konanie?

Po dobrých skúsenostiach našej priateľky Danky a veľmi dobrých referenciách na internete rozhodli sme sa s manželkou Evkou cestovať do Rakúskych Álp, konkrétne do Tirolska, do 65 km dlhej doliny Ötztal, kde sa nachádza známe lyžiarske stredisko Sölden. Na pobyt sme si vybrali posledný týždeň augusta 2012, kedy sa dá očakávať stabilné počasie, vhodné na turistiku. Naši štyria priatelia tam cestovali vlakom a my s manželkou autom. Cesta nám ubiehala bez problémov až do bodu medzi mestami St. Pölten a Melk za Viedňou, kde nás asi hodinu zdržala na diaľnici zápcha spôsobená dopravnou nehodou. Po natankovaní paliva na benzínovej pumpe sme sa s elánom vydali k nášmu cieľu smerom na Salzburg a Innsbruck. No po pár kilometroch sme zrazu začuli neobvyklý zvuk, a tak som ihneď zastal na odstavnom pruhu a prehliadol som všetky kolesá a podvozok. Keďže som nič viditeľné neobjavil, pokračovali sme za neprijateľného zvuku rýchlosťou 30 – 40 km/h v odstavnom pruhu, pričom som viackrát zastavil a skontroloval teplotu diskov na kolesách. Podozrenie som mal zo zlyhania ložiska na niektorom z kolies. NAŠTASTIE po asi 6 – 8 kilometroch sa objavil výjazd do mesta Ybbs, kde bola hneď pred vjazdom do mesta servisná dielňa s ochotným mladým mechanikom. Zanechal svoju prácu, dal naše auto na zdvihák a po odmontovaní zadného kolesa sa potvrdilo moje podozrenie o rozsypanom ložisku. Odporučil cestovať asi 2 km do centra Ybbs, kde je značkový servis Peugeot, čo sme aj hneď spravili. Diagnostiku poruchy uskutočnil bez nároku na odmenu. Do odporúčaného servisu sme prišli v sobotu 10 minút pred 12 hod. Majiteľ nám radil počkať do pondelka rána, pretože v servise už nemal mechanikov. NAŠTASTIE potrebnú súčiastku mal na sklade. Rýchlo som uvažoval, čo spraviť. Dve noci stráviť v turisticky nezaujímavom Ybbs, v kufri dve batôžiny našich priateľov – vyzeralo to na zlý začiatok dovolenky. Moje rozhodnutie urýchlil majiteľ predajne a ser-

visu Peugeot, ktorý mi povedal, že o 12 hod. odchádza domov. Kúpil som teda celý disk s brzdovým kotúčom a ložiskom (je to integrovaná súčiastka) a išli sme späť do servisu k mladému ochotnému opravárovi. Medzitým sme dostali SMS od našich štyroch priateľov, že sú už vo Viedni vo vlaku smerom na Innsbruck. Evka im odpovedala, že máme poruchu na aute, aby sa za nás modlili. Ochotný mladý opravár vymenil chybnú súčiastku a za opravu sme mu zaplatili dohodnutú cenu. Cesta ďalej prebiehala bez problémov, aj keď Evka sa potom priznala, že pozorne počúvala každý podzrivý zvuk z podvozku. Žiadny však NAŠTASTIE už nebol. Celá oprava od vzniku poruchy po výjazd z mesta Ybbs v opravnom aute trvala menej ako 2 hodiny. Neviem si predstaviť, že by som podobnú poruchu odstránil tak operatívne na Slovensku.

Po 12 hodinách jazdy sme došli do Ötztal, asi 150 metrov od nášho rezervovaného penziónu. Keďže sme mali autom prejsť cez drevený mostík s prestrešením, ktorý vyzeral ako vjazd do nejakého skanzenu, radšej som vystúpil a spýtal som sa v najbližšom penzióne na cestu. Keď som sa vracal k nášmu autu, zastal pri nás Volkswagen POLO a spoza okna sa na nás usmievala naša priateľka Danky, ktorá bola ideovým vodcom a hlavným organizátorom našej 6-člennej výpravy. V aute ju viezol majiteľ nášho penziónu zo železničnej stanice Ötzbahnnhof, kým ostatní traja z našej výpravy už čakali v penzióne. Cesta týchto štyroch ľudí trvala 14 hodín, naša cesta so všetkými „peripetiami“ trvala 12 hodín a stretli sme sa blízko nášho penziónu ako podľa švajčiarskych hodiniek. Zase NAŠTASTIE.

Bolo to skutočne šťastie, náhoda, alebo Božie konanie? Keďže som prežil túto príhodu „na vlastnej koži“, som presvedčený, že zo strany nášho Pána Ježiša Krista to bol jasný prejav ochrany Pastiera nad svojimi ovečkami, a zo strany Evky a mňa silný dôkaz Božej prítomnosti.

JAROSLAV KARÁSEK

Boli sme v Nízkych Tatrách...

Skupina nadšencov turistiky, prevažne z nášho cirkevného zboru, uskutočnila 11. septembra 2012 výlet na Chabenec v Nízkych Tatrách. Z Martina sme vyrazili ráno o 7.00 h v počte 11 členov na troch autách smerom na Ružomberok, Liptovskú Osadu, Liptovskú Lúžnu, Magurku. Od rána nás sprevádzala modrá obloha bez jediného obláčika, čo bol prvý prísľub pekného turistického zážitku. Magurka bola založená už v 14. storočí kvôli baníckej činnosti. S dobývaním zlata sa začalo asi v roku 1250. Osada mala kedysi význam v rámci celej rakúsko-uhorskej monarchie, pretože v nej boli významné ložiská zlata a sprievodných rúd. Najväčší rozkvet v ťažbe zlata, asi 25 kg ročne, zažila Magurka pred 1. svetovou vojnou. Z Magurky pochádza rod Ruppeltdovcov, ktorý sa zapísal do dejín evanjelickej a. v. cirkvi významnými osobnosťami – napríklad biskup Fedor Ruppeltd.

Výstup v Magurke sme začali spoločnou modlitbou a výstup na Chabenec sme oslávili nábožnou piesňou, ktorú radi spievame na turistických podujatiach: „Krásne sú lúky, krásne sú polia...“

Celý výlet bol pod Božou ochranou, mali sme pekné spoločenstvo, jeden brat po ťažkom úraze a 4-ročnej prestávke úspešne absolvoval celú trasu. Užili sme si nádhernú prírodu, priehrštia brusníc a šťastný návrat domov.

Tešíme sa na ďalší výlet do Veľkej Fatry.

JAROSLAV KARÁSEK

UDALOSTI ZO ŽIVOTA NÁŠHO CIRKEVNÉHO ZBORU OD APRÍLA DO OKTÓBRA 2012

- ❑ Novozvolení bratia presbyteri a sestry presbyterky zložili sľub v nedeľu 29. apríla na hlavných službách Božích. Prajeme im veľa Božej múdrosti pri rozhodovaní vo veciach nášho cirkevného zboru.
- ❑ Od 1. mája máme nových kostolníkov: Petra Rysulu a Zuzanu Rysulovú-Kubikovú. Tešíme sa z ochoty a odbornosti v ich službe.
- ❑ 6. mája sa uskutočnilo v Turanoch už tradičné stretnutie spevokolov Turca. Sme radi, že stúpila úroveň zborových spevokolov a sme vďační za požehnanú atmosféru na tomto podujatí.
- ❑ 13. mája sme mali slávnosť konfirmácie. Bolo konfirmovaných 13 chlapcov a 12 dievčat, spolu 25.
- ❑ 3. júna bolo v Biblickej škole stretnutie s kandidátmi na generálneho biskupa – s PhDr. Mgr. Milošom Klátikom, Ph.D., a Mgr. Borisom Mišinom a s kandidátmi na generálneho dozorcú – s Ing. Jánom Brozmanom a doc. MUDr. Imrichom Lukáčom, CSc.
- ❑ Volebný konvent o voľbe týchto kandidátov bol 17. 6. 2012 počas hlavných služieb Božích. V tajnom hlasovaní bol v našom cirkevnom zbore na funkciu generálneho biskupa zvolený Miloš Klátik a na funkciu generálneho dozorcú Ján Brozman.
- ❑ V rámci Slovenska bol na funkciu generálneho biskupa zvolený Miloš Klátik a na funkciu generálneho dozorcú Imrich Lukáč. Srdečne blahoželáme!
- ❑ 17. júna bola v Biblickej škole duchovnomisijná slávnosť „Ale z milosti Božej som, čo som“ s prezentáciou knihy Fedor Ruppeldt – život a dielo.
- ❑ Tiež 17. júna bolo popoludní v Krpelanoch stretnutie Spoločenstva evanjelických žien.
- ❑ Vo štvrtok 28. júna sa v našom kostole uskutočnil koncert budapeštianskeho spevokolu Ozvena.
- ❑ 22. júla bol v našom kostole koncert Bachovej hudby. Na organe hrala Marta Gáborová a Dominika Mužilová, na flaute Miroslav Hanáček a Terézia Motyková.
- ❑ 5. augusta sme mali počas hlavných služieb Božích volebný konvent, na ktorom sme zvolili verejným hlasovaním dozorcú Východného dištriktu ECAV na Slovensku Ing. Jána Brozmana. Bol zvolený aj v rámci Slovenska. Srdečne blahoželáme!
- ❑ Od 15. augusta máme zborovú kapláňku Mgr. Tatianu Beňuchovú. Prišla k nám po skončení teologického štúdia aj so svojím manželom Mgr. Danielom Beňuchom, ktorý je seniorálnym kaplánom v Necpaloch. Srdečne ich vítame a prajeme Božie požehnanie.
- ❑ V nedeľu 2. septembra po službách Božích sme z milosti Božej slávnostne otvorili a posvätili Evanjelickú materskú školu. Začali sme s 31 deťmi.
- ❑ 6. októbra sme mali opäť po prázdninách Rodinné spoločenstvo, ktoré viedla a pripravila naša sestra kapláňka Tatiana Beňuchová s manželom na tému Strom vďačnosti.
- ❑ 7. októbra sme pripravili slávnosť Poďakovanie za úrody zeme. Náš kostol krásne zdobili plody zo záhrad našich cirkevníkov.
- ❑ Stretnutia Turčianskej mládeže sa konali 13. mája, 8. júna a 19. októbra v Biblickej škole.
- ❑ Od októbra začala Ľubka Maceková viesť detskú besiedku aj na Bystričke a v Dražkovciach, ktorá býva počas popoludňajších služieb Božích v nedeľu. Začali sme s pekným počtom detí.
- ❑ V utorok 16. októbra usporiadalo mesto Martin pre seniorov, ale aj ostatných v našom kostole koncert spevokolu Cantica collegium musicum.
- ❑ V nedeľu 21. októbra kázal na službách Božích brat farár Martin Chalupka

z Marhane. Spevom poslužil ich spevokol. Tiež nás pozdravil brat farár Mathias Kopka z Nemecka, ktorý prišiel k nám na návštevu aj s piatimi študentmi.

- V dňoch 27. – 29. 10. 2012 sa v našom zbere v rámci jubilejného roka Kataríny z Bory, manželky Dr. Martina Luthera, uskutočnili XV. Duchovné hodnoty pre dnešok – Reformačné dni na tému Ženy reformácie. Pripravili sme slávnostné

služby Božie, súbor prednášok, organový koncert s pásmom o Darine Bancikovej, prvej slovenskej ev. a v farárke, a divadelné predstavenie pri 400. výročí vydania Lániho katechizmu.

- Tiež sme uskutočnili rekonštrukciu ústredného kúrenia na fare v byte na prízemí, kde býva naša sestra kaplanka s manželom. Ďakujeme za štedrú zbierku a milodary od jednotlivcov.

LETNÉ AKTIVITY 2012

- **Po stopách Martina Luthera: 1. – 9. 6. 2012**

Brat farár Milan Kubík, Jaroslav Karásek, niekoľko mládežníkov z nášho cirkevného zboru, žiaci z EZŠ s učiteľom Martinom Uhrinom a Hedwiga Hannelová za Biblickú školu - spolu 25 členov sa zúčastnili návštevy v Erfurte, Gothe a iných mestách. Návšteva sa uskutočnila na pozvanie brata farára Mathiasa Kopku.

- **Tri groše – spájanie generácií: 2. 6 2012**

Cirkevný zbor, EZŠ a Domov dôchodcov Ladoveň pripravili program na Deň detí na Ladovni.

- **Misia Ukrajina: 15. – 24. 6. 2012**

Aj tento rok odišlo na Ukrajinu 9 dobrovoľníkov z nášho cirkevného zboru a Biblickej školy. Programu na tému Víťazný beh sa zúčastnilo 65 detí z Novogradovky. Misiu viedla Hedwiga Hannelová. Naši dobrovoľníci spolupracovali s bratom farárom Alexandrom Grossom a niekoľkými dobrovoľníkmi z Ukrajiny.

- **Letná Biblická škola: 2. 7. – 6. 7. 2012**

Tento rok sa zúčastnilo na Letnej biblickej škole 215 detí a 48 vedúcich z nášho zboru, Biblickej školy a priateľov z USA. Téma: Ja som: cesta, chlieb, vínný kmeň, dobrý pastier, svieca.

- **Mládežnícky tábor: 9 – 14. 7. 2012**

Pod vedením Martina Uhrina a jeho 14 spolupracovníkov sa na tábore zúčastni-

lo 47 mládežníkov. Téma: Kristus – život náš.

- **Dorastový tábor: 16. – 20. 7. 2012**

Vedúca tábora bola Lubka Maceková a zúčastnilo sa na ňom 19 dorastencov. Za Biblickú školu pomáhal Tomáš Gulán a tiež vedúci z CZ New Heights. Téma: Ako sa zviditeľňuješ.

- **Detiský denný tábor: 23. – 27. 7. 2012**

Zúčastnilo sa na ňom 56 detí, viedla ho Lubka Maceková so 14 vedúcimi. Téma: Veľké egyptské dobrodružstvo.

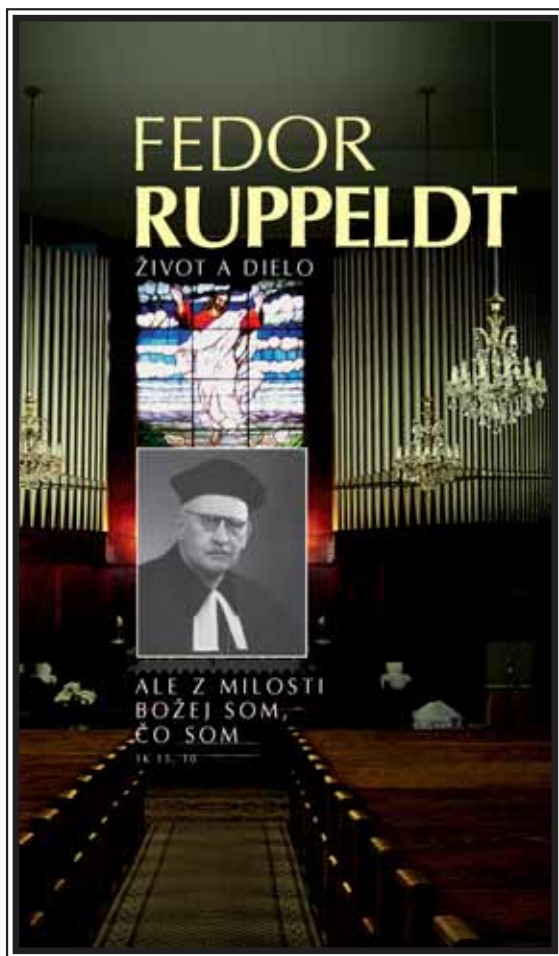
- **Zborový deň: 8. 7. 2012**

Aj tento rok bol zborový deň veľmi pozhnaný. Na slávnostných službách Božích kázal brat farár Milan Kubík. Mali sme hostí – za biskupský úrad PhDr. Editu Škodovú, za Maticu slovenskú JUDr. Mariana Gešpera a veľa našich priateľov z USA. Na obed bol už tradičný guláš. Popoludňajšie aktivity pre deti pripravila Lubka Maceková so svojimi spolupracovníkmi. Téma: Cirkevný zbor ako duchovný dom.

- **Hokejový kemp: 29. 7. – 3. 8. 2012**

Hokejový kemp sa uskutočnil v Martine už deviaty rok. Organizovali ho hokejoví tréneri a hokejisti z Kanady pre 82 mladých záujemcov. Naši mládežníci prispeli pomocou na večerných programoch na tému: Hokejista ako kresťan.

PRIpravila KATARÍNA PLŽOVA

MARTINSKÝ EVANJELIK

Časopis Evanjelického a. v. cirkevného zboru v Martine.

Redakčná rada:

Milan Kubík, Peter Ďurík, Miloš Kovačka,

Katarína Pížová, Alžbeta Stančevová-Kátlovská, Hedwiga Tkáčová-Hennelová

Vychádza šesťkrát do roka.

Redakcia a administrácia: Ev. a. v. farský úrad v Martine, Memorandové námestie

www.ecavmt.sk, www.bsmt.sk, www.ezsmt.sk

Registračné číslo: FKOMT 94/01176